Diagnoza i wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Biała Podlaska

SPIS TREŚCI

Spis treści 2
Wprowadzenie 3
Procedura delimitacji obszaru zdegradowanego 5
Wyznaczenie jednostek analitycznych 6
Analiza wskaźnikowa 8
Diagnoza delimitacyjna 12
Diagnoza koncentracji negatywnych zjawisk społecznych 12
Bezrobocie 12
Ubóstwo 20
Osoby ze szczególnymi potrzebami 32
Przestępczość 37
Poziom kapitału społecznego 48
Wskaźniki uzupełniające 52
Uczestnictwo w życiu publicznym 53
Poziom edukacji 56
Podsumowanie diagnozy koncentracji negatywnych zjawisk społecznych 61
Analiza występowania negatywych zjawisk w pozostałych sferach 65
Sfera gospodarcza 65
Sfera środowiskowa 72
Strefa funkcjonalno-przestrzenna 86
Sfera techniczna 97
Delimitacja obszaru zdegradowanego 106
Delimitacja obszaru rewitalizacji 108
Spis tabel 110
Spis rycin 112

WPROWADZENIE

Obszary miejskie wyróżniają się występowaniem szczególnego nasilenia i koncentracji zróżnicowanych i złożonych problemów, takich jak ubóstwo, bezrobocie, nierówności i wykluczenie społeczne, przestępczość, konflikty czy niska jakość środowiska, stanowiących objawy kryzysu (degradacji). Zatrzymanie lub nawet odwrócenie degradacji miast wymaga szczególnej interwencji – wszechstronnych, skoncentrowanych, kompleksowych i długotrwałych działań, określanych mianem rewitalizacji[1]. Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Jedną z kluczowych zasad w rewitalizacji jest konieczność koncentracji terytorialnej podejmowanych działań – rewitalizacja jest działaniem, które musi być skoncentrowane terytorialnie i powinno być prowadzone na obszarach najbardziej tego potrzebujących, pogrążonych w najgłębszym kryzysie w stosunku do pozostałych części jednostki. Obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w tym przede wszystkim: bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- gospodarczej – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw;
- środowiskowej – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska;
- przestrzenno-funkcjonalnej – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznej – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Występowanie zjawisk kryzysowych w sferze społecznej jest zatem warunkiem obligatoryjnym, by dany obszar mógł zostać uznany za obszar zdegradowany.

Zasięg obszaru zdegradowanego powinien być określany w procesie porównywania wewnątrzmiejskiego zróżnicowania, na podstawie analizy cząstkowych oraz syntetycznych

[1] Katarzyna Olbińska, *Planowanie procesów rewitalizacji miast. Teoria a praktyka*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2020.

wskaźników degradacji. Tak przeprowadzone badania powinny ujawnić obszary znajdujące się w najgorszej sytuacji w skali miasta, w obrębie których zidentyfikowano występowanie wieloaspektowego kryzysu. Kryzys społeczny w danej jednostce urbanistycznej powinien być identyfikowany, jeżeli wskaźnik syntetyczny zbudowany na podstawie zaprezentowanych wskaźników cząstkowych będzie gorszy niż średnia dla całego miasta.

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji. Zgodnie z wymogiem ustawowym obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby jej mieszkańców.

PROCEDURA DELIMITACJI OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Rozpoznanie problemów degradacji i deprywacji wymaga przeprowadzenia badań przestrzennego rozkładu zjawisk, których kumulacja może świadczyć o zaistnieniu sytuacji kryzysowej. Diagnoza taka obejmuje obowiązkowo cały obszar gminy i stanowi podstawę wyznaczenia granic (delimitacji) obszaru zdegradowanego, a następnie określenia obszaru rewitalizacji. Podstawą takiej diagnozy powinny być dane i analizy pokazujące realne zróżnicowanie zjawisk, procesów i problemów prowadzone w obrębie zestandaryzowanych, możliwie homogennych pod względem funkcjonalnym, fizjonomicznym oraz społecznym, jednostek urbanistycznych. Do takiej analizy konieczny był zatem podział przestrzeni miasta na jednostki podstawowe, które stanowiły pewne najmniejsze, niepodzielne już w procesie analizy obszary, dla których przeprowadzano agregację danych.

Uwzględniając zapisy ustawy o rewitalizacji w pierwszej kolejności przeprowadzono identyfikację terenów cechujących się występowaniem negatywnych zjawisk społecznych - są one bowiem podstawą i warunkiem koniecznym do wyznaczenia obszaru gminy znajdującego się w stanie kryzysowym. Kolejnym krokiem w procedurze delimitacji była analiza negatywnych zjawisk w pozostałych sferach: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Na tej podstawie wyznaczono obszar zdegradowany, klasyfikowany jako teren cechujący się występowaniem negatywnych zjawisk sfery społecznej oraz przynajmniej jednego z negatywnych zjawisk określających pozostałe sfery. Następnie, po przeprowadzonej analizie i diagnozie koncentracji negatywnych zjawisk i potencjałów na terenie zdegradowanym wskazano tereny szczególnie dotknięte negatywnymi zjawiskami, a zarazem istotne dla rozwoju lokalnego miasta.

Przyjęta w niniejszym raporcie procedura delimitacji składa się z kilku następujących po sobie etapów, tj.:

- podział miasta na jednostki analityczne, które należy rozumieć jako najmniejsze, niepodzielne na kolejnych etapach procedury, obszary gminy, dla których możliwe jest pozyskanie danych niezbędnych do przeprowadzenia analiz w określonych ustawowo sferach zagadnień,
- określenie listy weryfikowalnych i obiektywnych wskaźników dostosowanych do lokalnych uwarunkowań i obrazujących zjawiska kryzysowe w poszczególnych sferach,
- zgromadzenie i przygotowanie danych do analiz wskaźnikowych,
- przeprowadzenie analiz wskaźnikowych obszaru miasta w układzie jednostek analitycznych i poszczególnych sfer zagadnień,
- określenie obszarów z kumulacją zjawisk kryzysowych, w których zidentyfikowano nagromadzenie negatywnych zjawisk społecznych,
- delimitacja obszaru zdegradowanego, w którym zidentyfikowano, obok nagromadzenia negatywnych zjawisk społecznych, występowanie negatywnych zjawisk w sferach: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej,
- delimitacja obszaru rewitalizacji cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, o powierzchni nie większej niż 20% powierzchni gminy i zamieszkałego przez nie więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

WYZNACZENIE JEDNOSTEK ANALITYCZNYCH

W celu wytypowania obszarów kryzysowych niezbędna jest analiza zróżnicowania wewnętrznego różnorodnych zjawisk zachodzących na terenie miasta. Do takiej analizy konieczny był podział przestrzeni miasta na jednostki analityczne, możliwie jednorodne pod względem funkcjonalnym oraz względnie homogeniczne pod względem morfologicznym i społecznym, dla których przeprowadzana będzie agregacja danych.

Ze względu na brak na terenie Miasta Biała Podlaska jednostek pomocniczych (dzielnic, osiedli) utworzonych na mocy art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zaistniała konieczność podziału obszaru miasta na jednostki analityczne, odpowiadające istniejącym powiązaniom funkcjonalno-przestrzennym, obejmujące obszary wewnętrznie spójne, wyróżniające się od sąsiednich, ze względu na charakter zabudowy, pełnione funkcje i występujące problemy. Procedurę wyznaczania granic jednostek analitycznych przeprowadzono na podstawie zebranych i zdigitalizowanych danych i materiałów kartograficznych pokazujących strukturę urbanistyczną i funkcjonalno-przestrzenną miasta. Materiał wyjściowy do wyznaczenia jednostek analitycznych stanowiło *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Biała Podlaska* przyjęte Uchwałą Nr XXII/33/21 Rady Miasta Biała Podlaska z dnia 29 marca 2021 r. Z analizy wyłączone zostały tereny zamknięte w resorcie obrony narodowej, niezbędne na cele obronności i bezpieczeństwa publicznego[2].

W celu ostatecznego nadania kształtu przestrzennego jednostek ich granice modyfikowano w oparciu o naturalne bariery, sieci dróg i linii kolejowych oraz granice działek ewidencyjnych. Granice jednostek analitycznych zostały poprowadzone zgodnie z granicami ewidencyjnymi działek, za wyjątkiem sytuacji, w których granice jednostek dzielą działki, przez które przepływają rzeki lub przebiegają rowy melioracyjne oraz działki drogowe znacznej długości, co było podyktowane uwarunkowaniami funkcjonalnymi i morfologicznymi.

Obszar Miasta Biała Podlaska został podzielony na **20 jednostek analitycznych** (urbanistycznych).

Tabela 1. Jednostki analityczne wyznaczone na obszarze Miasta Biała Podlaska

Numer jednostki analitycznej	Nazwa jednostki analitycznej	Powierzchnia (ha)	Udział powierzchni jednostki w powierzchni miasta	Liczba mieszkańców (osoby)[3]	Udział liczby mieszkańców jednostki w liczbie mieszkańców miasta
M1	Centrum	138,01	2,8%	2 451	4,4%
M2	Warszawska	102,11	2,1%	1 161	2,1%
M3	Akademicka	251,07	5,1%	2 866	5,1%
M4	Sitnicka	125,57	2,5%	986	1,8%
M5	Białka	585,44	11,9%	323	0,6%
M6	Brzeska	208,06	4,2%	791	1,4%
M7	Francuska	470,18	9,5%	3 334	6,0%
M8	Sielczyk	534,54	10,8%	804	1,4%
M9	Sidorki	301,42	6,1%	500	0,9%
M10	Osiedle Młodych	257,51	5,2%	7 678	13,7%

[2] Decyzja Nr 27/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 15 marca 2021 r. zmieniająca decyzję w sprawie ustalenia terenów zamkniętych w resorcie obrony narodowej, Dziennik Urzędowy Ministra Obrony Narodowej 2021, poz. 34.
[3] Liczba osób zameldowanych ogółem według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r.

M11	Wola Dworzec	84,33	1,7%	4 137	7,4%
M12	Słoneczne Wzgórze	267,50	5,4%	3 146	5,6%
M13	Pieńki	193,38	3,9%	907	1,6%
M14	Za Torami	303,84	6,2%	5 898	10,5%
M15	Piastowskie - Kopernika	30,13	0,6%	2 708	4,8%
M16	Terebelska	38,67	0,8%	5 658	10,1%
M17	Sobieskiego	148,75	3,0%	5 182	9,3%
M18	Armii Krajowej	148,70	3,0%	3 606	6,4%
M19	Grzybowa	123,16	2,5%	1 262	2,3%
M20	Zofilas	39,09	0,8%	2 559	4,6%
Tereny zamknięte	-	588,28	11,9%	0	0,0%
RAZEM:	-	138,01	-	55 957	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Ryc. 1. Podział Miasta Biała Podlaska na jednostki analityczne

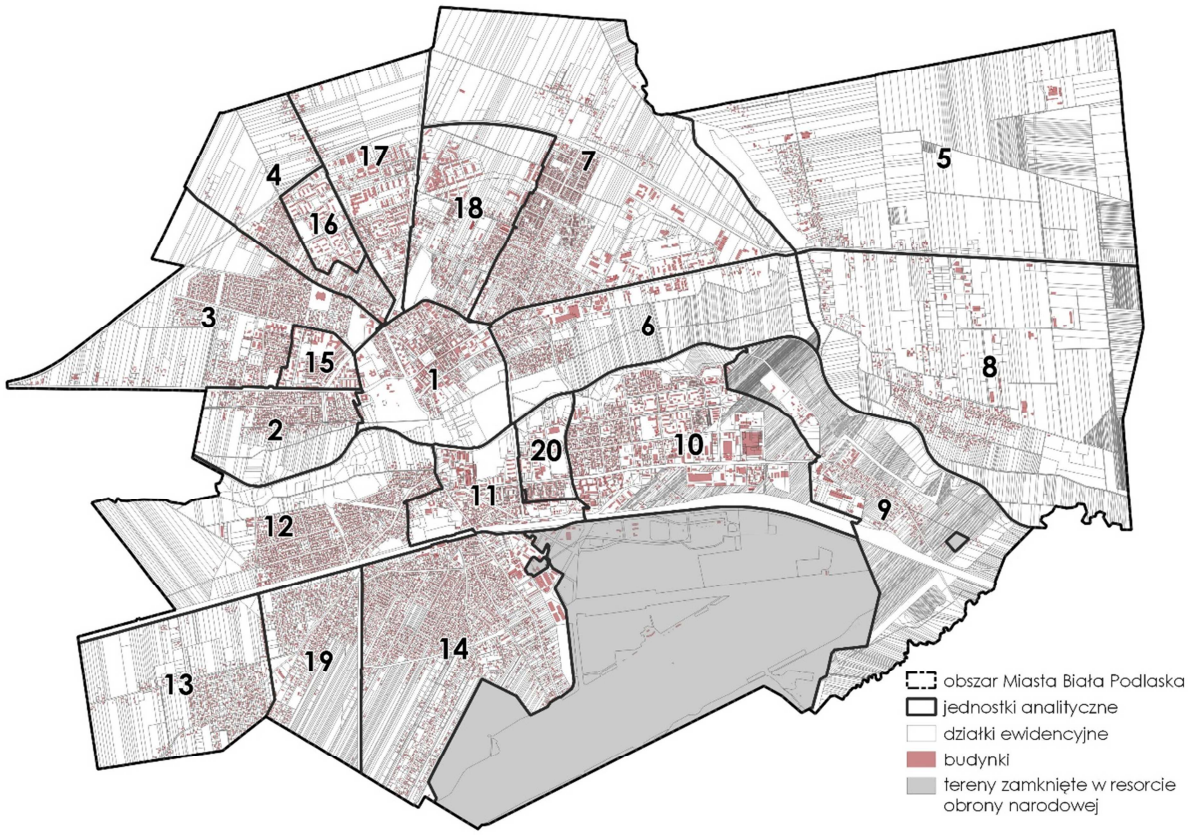

Źródło: Opracowanie własne.

ANALIZA WSKAŹNIKOWA

Zgodnie z definicją ustawową obszar zdegradowany to obszar gminy, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy polegający na koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, a w szczególności:

- bezrobocia,
- ubóstwa,
- przestępczości,
- wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego,
- niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym

oraz występowaniu negatywnych zjawisk w co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Definicja ta przekłada się w wymiarze praktycznym na strukturę diagnozy delimitacyjnej, która prowadzić ma do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji:

1) diagnoza koncentracji negatywnych zjawisk społecznych;
2) diagnoza występowania negatywnych zjawisk w sferach: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej.

W przeprowadzonej diagnozie dokonano analizy porównawczej wyznaczonych jednostek urbanistycznych, opartej na zestawie wskaźników cząstkowych oraz syntetycznych wskaźników degradacji, pozwalających na obiektywne określenie stopnia zróżnicowania zjawisk kryzysowych na terenie miasta. W celu opracowania diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wykorzystano obiektywne i weryfikowalne mierniki oraz metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań.

Do oceny rozkładu empirycznego badanego zjawiska wykorzystano szereg różnych charakterystyk liczbowych, które mają charakter liczb bezwzględnych albo względnych. Mierniki o wartościach bezwzględnych stosowano w celu ilościowego wyrażenia wskaźników statystycznych, które bezpośrednio charakteryzują wielkość zjawisk społeczno-gospodarczych. Natomiast mierniki o wartościach względnych stosowano w celu charakterystyki stopnia rozpowszechnienia lub rozwoju danego zjawiska. Wskaźniki budowano na podstawie danych ilościowych pozyskanych z Urzędu Miasta Biała Podlaska, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białej Podlaskiej, Powiatowego Urząd Pracy w Białej Podlaskiej, Komendy Miejskiej Policji w Białej Podlaskiej oraz ogólnodostępnych dokumentów i baz danych. Przy sporządzaniu diagnozy posłużono się również ustaleniami zawartymi w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Biała Podlaska*.

Z uwagi na brak możliwości pozyskania w podziale na punkty adresowe danych dotyczących frekwencji wyborczej i wyników sprawdzianu 8-klasisty nie było możliwe wykonanie analizy w podziale na przyjęte jednostki analityczne. Kwestie te potraktowano zatem jako informacje uzupełniające analizę w sferze społecznej.

Zestawienie wskaźników dla poszczególnych sfer przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Zestawienie wskaźników obrazujących zjawiska kryzysowe w poszczególnych sferach, wykorzystanych w diagnozie delimitacyjnej

Sfera	Zjawisko	Nazwa wskaźnika	Rodzaj wskaźnika
SPOŁECZNA	Bezrobocie	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	destymulanta
		Liczba osób długotrwale bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	destymulanta
		Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	destymulanta
		Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	destymulanta
		Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych powyżej 55 roku życia na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	destymulanta
	Ubóstwo	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	destymulanta
		Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	destymulanta
		Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców	destymulanta
		Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie na 100 mieszkańców	destymulanta
		Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu uzależnień (alkoholizm, narkomania, itp.) na 100 mieszkańców	destymulanta
		Liczba osób w gospodarstwach domowych pobierających dodatek mieszkaniowy na 100 mieszkańców	destymulanta
		Liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	destymulanta
	Przestępczość	Liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców	destymulanta
		Liczba popełnionych przestępstw kryminalnych na 100 mieszkańców	destymulanta
		Liczba wykroczeń odnotowanych przez Policję i Straż Miejską na 100 mieszkańców	destymulanta
		Liczba interwencji przeprowadzonych przez Policję i Straż Miejską na 100 mieszkańców	destymulanta
		Liczba interwencji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przeprowadzonych przez Policję i Straż Miejską na 100 mieszkańców	destymulanta
		Liczba wykroczeń i przestępstw nieletnich odnotowanych przez Policję na 100 mieszkańców	destymulanta
		Liczba osób objętych procedurą „Niebieskiej karty" na 100 mieszkańców	destymulanta
	Osoby ze szczególnymi potrzebami	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców	destymulanta
		Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców	destymulanta
	Poziom kapitału społecznego	Liczba organizacji pozarządowych (stowarzyszeń, fundacji) na 100 mieszkańców	stymulanta

		Liczba osób, które zgłosiły projekty do budżetu obywatelskiego na 100 mieszkańców	stymulanta
		Frekwencja w wyborach samorządowych w 2018 r. (wskaźnik uzupełniający)	analiza przestrzenna
	Poziom edukacji	Średnie wyniki uczniów szkół podstawowych z egzaminu 8-klasisty z języka polskiego, matematyki oraz języka angielskiego w 2022 r.	analiza przestrzenna
GOSPODARCZA	Przedsiębiorczość mieszkańców	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 100 mieszkańców	stymulanta
		Liczba osób fizycznych, które prowadzą działalność gospodarczą na 100 mieszkańców	stymulanta
		Liczba osób fizycznych, które rozpoczęły prowadzenie działalności gospodarczej na 100 mieszkańców	destymulanta
		Liczba osób fizycznych, które zawiesiły lub wykreśliły działalność gospodarczą na 100 mieszkańców	destymulanta
ŚRODOWISKOWA	Przekroczenia standardów jakości środowiska	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych	stymulanta
		Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci ciepłowniczej w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych	stymulanta
		Liczba osób narażonych na obciążenia związane z natężeniem ruchu drogowego na 100 mieszkańców	destymulanta
		Liczba osób narażonych na hałas komunikacyjny na 100 mieszkańców	destymulanta
PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	Dostępność do infrastruktury i usług	Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 10-minutowego dojścia do przedszkola na 100 mieszkańców	stymulanta
		Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 10-minutowego dojścia do szkoły podstawowej na 100 mieszkańców	stymulanta
		Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 10-minutowego dojścia do placówki podstawowej opieki zdrowotnej	stymulanta
		Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 5-minutowego dojścia do przystanku komunikacji miejskiej na 100 mieszkańców	stymulanta
TECHNICZNA	Stan techniczny obiektów budowalnych	Występowanie obiektów zabytkowych wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków	analiza przestrzenna
		Udział lokali komunalnych w ogólnej ich liczbie	destymulanta
		Udział budynków użyteczności publicznej wymagających prac termomodernizacyjnych w ogólnej ich liczbie	destymulanta
		Udział obiektów użyteczności publicznej niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami w ogólnej ich liczbie	destymulanta

Źródło: Opracowanie własne.

Dla porównania stopnia natężenia zjawisk kryzysowych w poszczególnych jednostkach analitycznych opracowano – przy użyciu metody Perkala – porównywalny wskaźnik syntetyczny. Pierwszy etap budowy wskaźnika syntetycznego stanowiła normalizacja zmiennych w celu sprowadzenia ich do porównywalnej skali tzw. skali niemianowanej, czyli niezwiązanej z jednostką miary. Czynność ta polegała na odjęciu od zmiennych ich średnich arytmetycznych, a następnie podzieleniu otrzymanej różnicy przez odchylenie standardowe, według poniższego wzoru:

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{s_j}$$

gdzie:

t_{ij} – wartość znormalizowanego wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i,
x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i,
$\bar{x}_j$ – średnia arytmetyczna wskaźnika j,
s_j – odchylenie standardowe wskaźnika j.

W następnym etapie określono, czy dany wskaźnik jest tzw. stymulantą, czy destymulantą, tzn. czy wysokie wartości wskaźnika powodują rozwój danej jednostki analitycznej, czy też prowadzą do kryzysu. W przypadku, gdy dany wskaźnik był stymulantą, otrzymane w procesie normalizacji wartości przekształcono zgodnie ze wzorem:

$$z_{ij} = x_{ij} \cdot (-1)$$

gdzie:

z_{ij} – wartość wskaźnika (stymulanty) po przekształceniu,
x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i.

W przypadku, gdy dany wskaźnik był destymulantą, otrzymane w procesie normalizacji wartości pozostawiono bez zmian.

Ostatnim etapem – w analizie negatywnych zjawisk w sferze społecznej – było wyznaczenie jednej wartości wskaźnika syntetycznego, który stanowi sumę ważoną wszystkich wskaźników cząstkowych wykorzystanych do określenia negatywnych zjawisk. Wartość współczynnika wagi analizowanych zjawisk określano uwzględniając liczebność wskaźników cząstkowych, tak aby wartość wag w ich ramach sumowała się do jedności. Wysokie wartości wskaźnika świadczą o dużym kryzysie, natomiast niskie ukazują pozytywny obraz zjawisk społecznych. Wartość wskaźnika syntetycznego uzyskano posługując się wzorem:

$$P_i = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^{n} t_{ij} \, x \, z_{ij}$$

gdzie:

P_i – syntetyczny wskaźnik negatywnych zjawisk,
n – liczba wskaźników (cech),
t_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i,
z_{ij} - współczynnik wagi wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i.

Rozkład przestrzenny analizowanych zjawisk przedstawiono na rycinach przy wykorzystaniu metody równych przedziałów klasowych.

Analiza zjawisk kryzysowych w tzw. „pozostałych sferach" powinna opierać się zarówno na metodach ilościowych, jak i jakościowych, mierzalnych oraz opisowych. Przy analizie negatywnych zjawisk w sferach gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej oraz technicznej zrezygnowano z obliczania wskaźnika syntetycznego. Zgodnie z przyjętą metodyką jeśli w danej jednostce analitycznej zidentyfikowano przynajmniej jeden wskaźnik cząstkowy wyższy niż 0 dotyczący danej sfery to uznano, że w tej jednostce występują negatywne zjawiska w tej sferze. Ponadto z uwagi na fakt, że niektóre negatywne zjawiska są bardzo trudne lub nawet niemożliwe do parametryzacji, obok wskaźników ilościowych, kryzys w sferach gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej oraz technicznej identyfikowano także jakościowo, jako opis pewnych problemów i zjawisk kryzysowych.

DIAGNOZA DELIMITACYJNA

DIAGNOZA KONCENTRACJI NEGATYWNYCH ZJAWISK SPOŁECZNYCH

BEZROBOCIE

Jednym z ważniejszych czynników kształtujących potencjał społeczno-gospodarczy oraz determinujących jakość życia w mieście i jego atrakcyjność inwestycyjną oraz osiedleńczą jest sytuacja na lokalnym rynku pracy. Zjawisko bezrobocia stanowi kluczową barierę i zagrożenie dla rozwoju społeczno-gospodarczego lokalnych społeczności.

Zjawisko bezrobocia analizowano na podstawie pięciu wskaźników:

- liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym,
- liczba osób długotrwale bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym;
- liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym;
- liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym;
- liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych powyżej 55 roku życia na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Bezpośrednim wskaźnikiem pozwalającym na ocenę lokalnego rynku pracy jest udział bezrobotnych zarejestrowanych w ogóle osób w wieku produkcyjnym. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Białej Podlaskiej na koniec 2021 r. na terenie miasta zarejestrowanych było 2 100 bezrobotnych. Wskaźnik bezrobocia – mierzony stosunkiem liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych do liczby osób w wieku produkcyjnym – wyniósł 6,4%.

Tabela 3. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych – wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	1 447	161	11,1	**2,32**
M2	662	31	4,7	-0,77
M3	1 592	54	3,4	-1,39
M4	598	41	6,9	**0,27**
M5	186	10	5,4	-0,44
M6	471	33	7,0	**0,34**
M7	2 082	75	3,6	-1,29
M8	526	26	4,9	-0,65
M9	314	33	10,5	**2,03**
M10	4 282	345	8,1	**0,85**
M11	2 312	211	9,1	**1,36**
M12	1 827	122	6,7	**0,19**
M13	619	35	5,7	-0,30
M14	3 630	279	7,7	**0,67**
M15	1 425	83	5,8	-0,22
M16	3 203	192	6,0	-0,14

M17	3 288	159	4,8	-0,70
M18	2 135	92	4,3	-0,95
M19	818	36	4,4	-0,91
M20	1 440	82	5,7	-0,28

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Najmniej korzystna sytuacja widoczna jest w jednostkach zlokalizowanych w centralnej i południowo-wschodniej części miasta: M1 (2,32), M9 (2,03), M11 (1,36) oraz M10 (0,85). Relatywnie wysoki poziom bezrobocia widoczny jest również na terenie jednostek: M14 (0,67), M6 (0,34), M4 (0,27) oraz M12 (0,19).

Ryc. 2. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych – wskaźnik cząstkowy

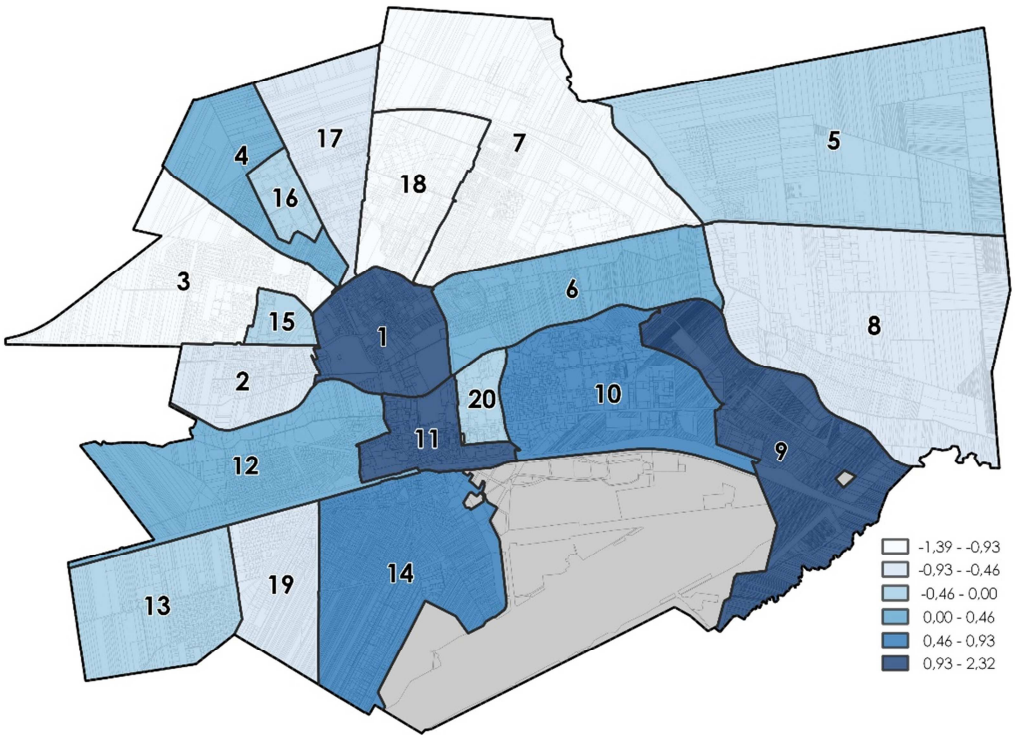

Źródło: Opracowanie własne.

Długotrwale bezrobotnym jest osoba pozostająca bez pracy przez co najmniej 12 miesięcy w ciągu ostatnich dwóch lat. Przyczynami przedłużania się okresu pozostawania bez pracy większości osób długotrwale bezrobotnych jest niskie wykształcenie oraz brak kwalifikacji zawodowych i doświadczenia zawodowego. Bezrobocie długotrwałe jest wysoce niekorzystne społecznie, wpływa bowiem zarówno na warunki bytowe rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia), jak i na kondycję psychologiczną i społeczną osoby pozostającej bez pracy. Ponadto, wśród osób długotrwale bezrobotnych następuje dezaktualizacja kwalifikacji zawodowych, a ich aktywizacja zawodowa i przywrócenie do grona pracujących staje się bardzo trudne. Długotrwały brak stałego wynagrodzenia prowadzi również często do uzależnienia finansowego od transferów z pomocy społecznej i oddalenia od rynku pracy.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Białej Podlaskiej na koniec 2021 r. na terenie miasta zarejestrowanych było 1 297 długotrwale bezrobotnych. Stosunek długotrwale bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym na obszarze miasta wyniósł 3,9%.

Tabela 4. Liczba osób długotrwale bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej – wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba osób długotrwale bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej	Liczba osób długotrwale bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	1 447	95	6,6	**1,75**
M2	662	16	2,4	-0,98
M3	1 592	30	1,9	-1,33
M4	598	26	4,3	**0,29**
M5	186	6	3,2	-0,45
M6	471	19	4,0	**0,08**
M7	2 082	48	2,3	-1,05
M8	526	15	2,9	-0,70
M9	314	24	7,6	**2,46**
M10	4 282	176	4,1	**0,13**
M11	2 312	151	6,5	**1,73**
M12	1 827	76	4,2	**0,17**
M13	619	21	3,4	-0,34
M14	3 630	191	5,3	**0,89**
M15	1 425	55	3,9	-0,03
M16	3 203	128	4,0	**0,06**
M17	3 288	91	2,8	-0,75
M18	2 135	54	2,5	-0,91
M19	818	20	2,4	-0,96
M20	1 440	55	3,8	-0,06

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Ryc. 3. Liczba osób długotrwale bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej – wskaźnik cząstkowy

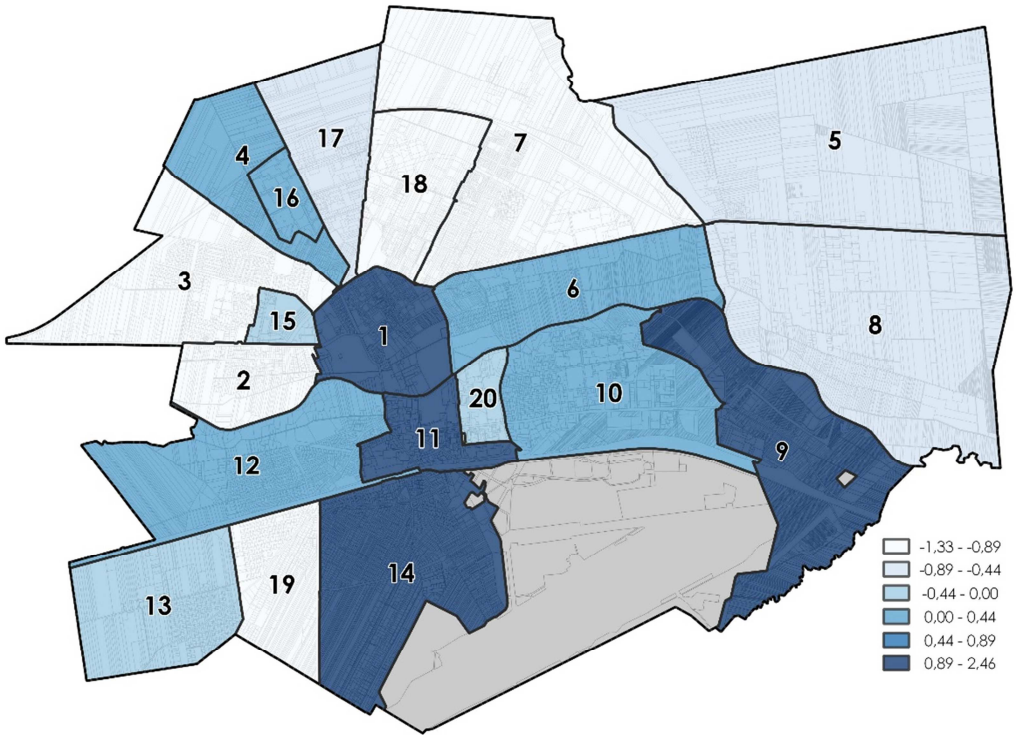

Źródło: Opracowanie własne.

Wartość referencyjną (średnią arytmetyczną analizowanych zmiennych) przekracza 9 z 20 jednostek analitycznych. Najwyższy odsetek osób długotrwale bezrobotnych, a tym samym najwyższy wskaźnik cząstkowy, wyróżnia jednostki: M9 (2,46), M1 (1,75) oraz M11 (1,73), położone w centralnej i południowo-wschodniej części miasta. Kolejnymi jednostkami charakteryzującymi się wysokim poziomem bezrobocia długotrwałego są jednostki: M14 (0,89), M4 (0,29), M12 (0,17), M10 (0,13), M6 (0,08) oraz M16 (0,06).

Należy zwrócić uwagę, że stopa bezrobocia nadal w dużym stopniu zależy od poziomu wykształcenia. Bardzo duży odsetek osób bezrobotnych to osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. Najliczniejszą grupę osób pozostających bez pracy stanowią osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe. Wykształcenie jest również ważnym czynnikiem determinującym długość pozostawania poza rynkiem pracy.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Białej Podlaskiej na koniec 2021 r. na terenie miasta zarejestrowanych było 396 osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym.

Tabela 5. Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym – wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym	Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	1 447	60	4,1	**2,77**
M2	662	6	0,9	-0,42
M3	1 592	10	0,6	-0,69
M4	598	6	1,0	-0,32
M5	186	2	1,1	-0,25
M6	471	11	2,3	**0,99**
M7	2 082	8	0,4	-0,93
M8	526	3	0,6	-0,75
M9	314	12	3,8	**2,45**
M10	4 282	54	1,3	-0,07
M11	2 312	40	1,7	**0,39**
M12	1 827	31	1,7	**0,36**
M13	619	5	0,8	-0,51
M14	3 630	62	1,7	**0,37**
M15	1 425	15	1,1	-0,27
M16	3 203	20	0,6	-0,69
M17	3 288	15	0,5	-0,86
M18	2 135	14	0,7	-0,66
M19	818	4	0,5	-0,83
M20	1 440	18	1,3	-0,08

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Duża koncentracja osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w relacji do mieszkańców w wieku produkcyjnym występuje w jednostkach: M1 (2,77) oraz M9 (2,45), w których odnotowano również wysokie wskaźniki cząstkowe dotyczące poziomu bezrobocia oraz bezrobocia długotrwałego. Znaczny udział osób bezrobotnych z niskim wykształceniem występuje w również w jednostkach: M6 (0,99), M11 (0,39), M14 (0,37) oraz M12 (0,36).

Ryc. 4. Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym – wskaźnik cząstkowy

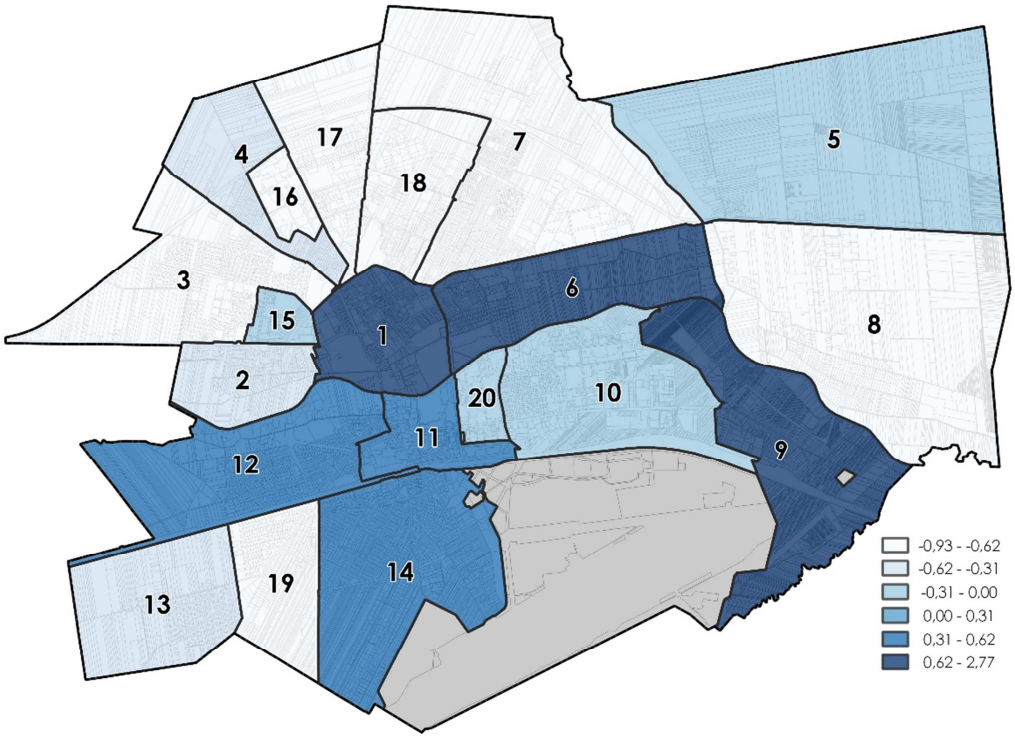

Źródło: Opracowanie własne.

Miasto zmaga się z również licznymi problemami związanymi ze strukturą bezrobocia – wysokim bezrobociem osób młodych oraz osób po 55 roku życia.

Wśród podstawowych przyczyn mniej korzystnej sytuacji młodych osób na rynku pracy należy wskazać przede wszystkim brak doświadczenia, specjalistycznej wiedzy oraz umiejętności ogólnych, co powoduje, że osoby te są mniej atrakcyjnymi pracownikami z perspektywy pracodawców. Przyczyną bezrobocia młodych osób jest także niedostosowanie kierunków i form kształcenia do potrzeb rynku pracy.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Białej Podlaskiej na koniec 2021 r. na terenie miasta zarejestrowanych było 399 osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia.

Tabela 6. Liczba osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia – wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia	Liczba osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	1 447	34	2,3	**2,57**
M2	662	11	1,7	**0,92**
M3	1 592	7	0,4	-2,00
M4	598	10	1,7	**0,95**
M5	186	2	1,1	-0,48
M6	471	6	1,3	-0,01
M7	2 082	23	1,1	-0,41
M8	526	6	1,1	-0,32
M9	314	5	1,6	**0,76**
M10	4 282	53	1,2	-0,09
M11	2 312	36	1,6	**0,67**
M12	1 827	26	1,4	**0,35**
M13	619	10	1,6	**0,81**

M14	3 630	57	1,6	**0,70**
M15	1 425	18	1,3	-0,03
M16	3 203	26	0,8	-1,11
M17	3 288	32	1,0	-0,73
M18	2 135	15	0,7	-1,37
M19	818	10	1,2	-0,13
M20	1 440	12	0,8	-1,06

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Biorąc pod uwagę powyższą analizę, najmniej korzystna sytuacja widoczna jest w jednostce M1 (2,57), obejmującej ścisłe centrum miasta. Relatywnie wysoki udział osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia w populacji mieszkańców w wieku produkcyjnym widoczny jest również na terenie jednostek: M4 (0,95), M2 (0,92), M13 (0,81), M9 (0,76), M14 (0,70), M11 (0,67) oraz M12 (0,35).

Ryc. 5. Liczba osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia – wskaźnik cząstkowy

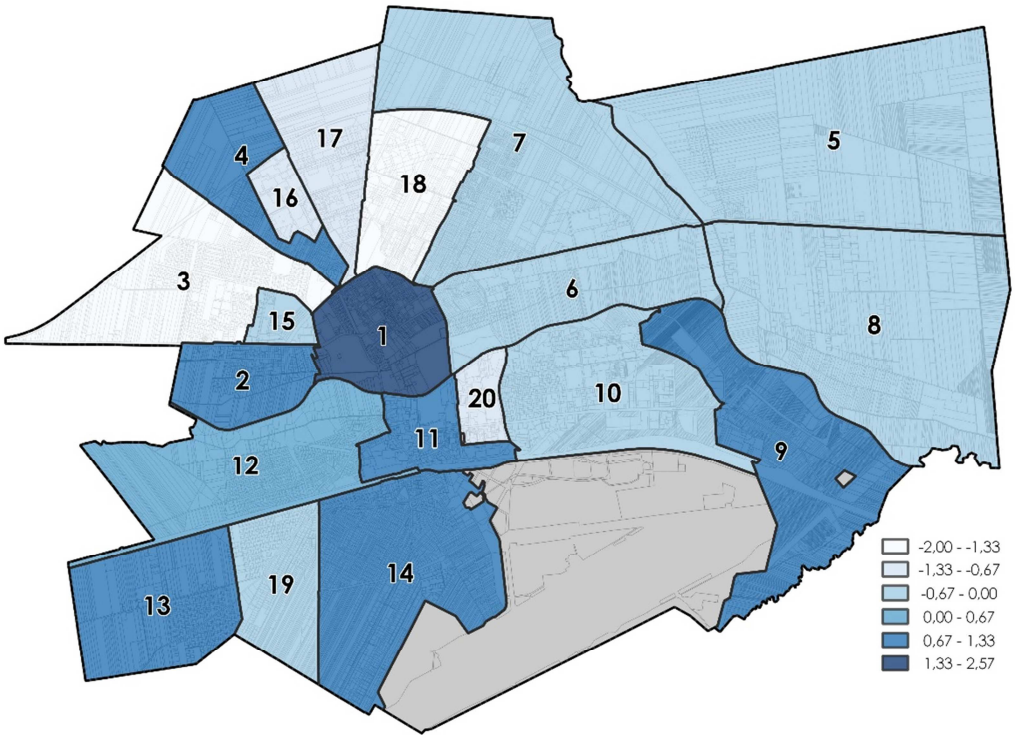

Źródło: Opracowanie własne.

Niska aktywność zawodowa osób po 50 roku życia powiązana jest przede wszystkim z cechami, jakie charakteryzują osoby starsze: niskie wykształcenie, nieznajomość języków obcych, brak umiejętności obsługi komputera, stan zdrowia. Czynnikami wypychającymi osoby starsze z rynku pracy są również obowiązujące rozwiązania prawne, które zachęcają osoby starsze do wcześniejszego kończenia aktywności zawodowej oraz dyskryminacja i stereotypowe postrzeganie osób starszych jako mniej atrakcyjnych pracowników, jeśli chodzi o elastyczność i możliwości adaptacyjne na rynku pracy.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Białej Podlaskiej na koniec 2021 r. na terenie miasta zarejestrowanych było 318 osób bezrobotnych powyżej 55 roku życia.

Tabela 7. Liczba osób bezrobotnych powyżej 55 roku życia – wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba osób bezrobotnych powyżej 55 roku życia	Liczba osób bezrobotnych powyżej 55 roku życia na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	1 447	28	1,9	**1,64**
M2	662	3	0,5	-1,11
M3	1 592	8	0,5	-1,02
M4	598	8	1,3	**0,53**
M5	186	2	1,1	**0,04**
M6	471	8	1,7	**1,20**
M7	2 082	14	0,7	-0,70
M8	526	3	0,6	-0,89
M9	314	8	2,5	**2,77**
M10	4 282	42	1,0	-0,13
M11	2 312	27	1,2	**0,22**
M12	1 827	27	1,5	**0,79**
M13	619	7	1,1	**0,15**
M14	3 630	46	1,3	**0,40**
M15	1 425	10	0,7	-0,65
M16	3 203	28	0,9	-0,33
M17	3 288	25	0,8	-0,54
M18	2 135	5	0,2	-1,51
M19	818	6	0,7	-0,59
M20	1 440	13	0,9	-0,27

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Ryc. 6. Liczba osób bezrobotnych powyżej 55 roku życia – wskaźnik cząstkowy

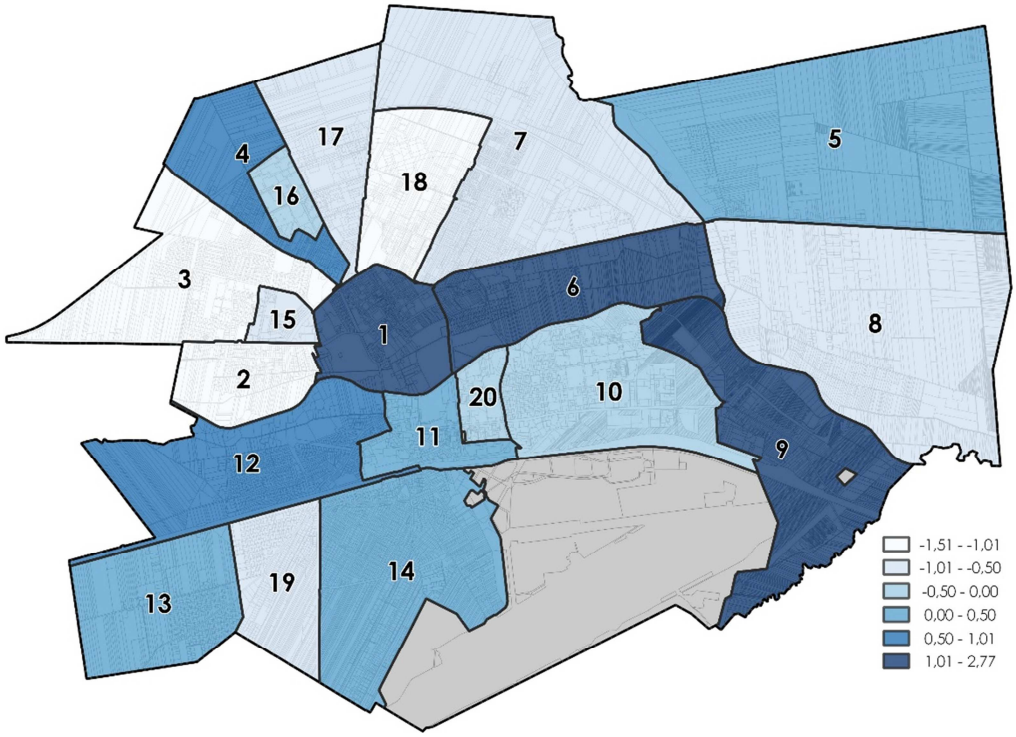

Źródło: Opracowanie własne.

Najmniej korzystna sytuacja widoczna jest w jednostkach zlokalizowanych w centralnej i południowo-wschodniej części miasta: M9 (2,77). M1 (1,64) oraz M6 (1,20). Relatywnie wysoki

poziom bezrobocia osób starszych widoczny jest również na terenie jednostek: M12 (0,79), M4 (0,53), M14 (0,40), M11 (0,22), M13 (0,15) oraz M5 (0,04).

Analizowane zjawiska dotyczą różnych aspektów bezrobocia i odnoszą się zarówno do jego poziomu jak i struktury, dlatego też przy sumowaniu wskaźników cząstkowych przyznano im równe wagi.

Tabela 8. Bezrobocie – zestandaryzowany wskaźnik

Numer i nazwa jednostki analitycznej		Zestandaryzowane wskaźniki cząstkowe					Bezrobocie – zestandaryzowany wskaźnik
		Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych	Liczba osób długotrwale bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej	Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym	Liczba osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia	Liczba osób bezrobotnych powyżej 55 roku życia	
M1	Centrum	2,32	1,75	2,77	2,57	1,64	**2,21**
M2	Warszawska	-0,77	-0,98	-0,42	0,92	-1,11	-0,47
M3	Akademicka	-1,39	-1,33	-0,69	-2,00	-1,02	-1,29
M4	Sitnicka	0,27	0,29	-0,32	0,95	0,53	**0,34**
M5	Białka	-0,44	-0,45	-0,25	-0,48	0,04	-0,32
M6	Brzeska	0,34	0,08	0,99	-0,01	1,20	**0,52**
M7	Francuska	-1,29	-1,05	-0,93	-0,41	-0,70	-0,88
M8	Sielczyk	-0,65	-0,70	-0,75	-0,32	-0,89	-0,66
M9	Sidorki	2,03	2,46	2,45	0,76	2,77	**2,09**
M10	Osiedle Młodych	0,85	0,13	-0,07	-0,09	-0,13	**0,14**
M11	Wola Dworzec	1,36	1,73	0,39	0,67	0,22	**0,87**
M12	Słoneczne Wzgórze	0,19	0,17	0,36	0,35	0,79	**0,37**
M13	Pieńki	-0,30	-0,34	-0,51	0,81	0,15	-0,04
M14	Za Torami	0,67	0,89	0,37	0,70	0,40	**0,61**
M15	Piastowskie - Kopernika	-0,22	-0,03	-0,27	-0,03	-0,65	-0,24
M16	Terebelska	-0,14	0,06	-0,69	-1,11	-0,33	-0,44
M17	Sobieskiego	-0,70	-0,75	-0,86	-0,73	-0,54	-0,72
M18	Armii Krajowej	-0,95	-0,91	-0,66	-1,37	-1,51	-1,08
M19	Grzybowa	-0,91	-0,96	-0,83	-0,13	-0,59	-0,68
M20	Zofilas	-0,28	-0,06	-0,08	-1,06	-0,27	-0,35

Źródło: Opracowanie własne.

Niekorzystne, dodatnie wartości wskaźnika bezrobocia, czyli powyżej średniej dla miasta odnotowano w 8 jednostkach: M1 (Centrum), M4 (Sitnicka), M6 (Brzeska), M9 (Sidorki), M10 (Osiedle Młodych), M11 (Wola Dworzec), M12 (Słoneczne Wzgórze) oraz M14 (Za Torami). Najwyższe wartości dotyczą jednostki M1 (2,21), obejmującej ścisłe centrum miasta oraz jednostki M9 (2,09), położonej południowo-wschodniej części miasta. W przypadku pozostałych jednostek wartość wskaźnika kształtowała się w granicach 0,87 ÷ 0,14. Z kolei najlepsza sytuacja cechuje jednostki: M3 (-1,29) oraz M18 (-1,08).

Na poniższej rycinie przedstawiono przestrzenny rozkład wskaźnika bezrobocia dla jednostek analitycznych, obliczonego jako sumę ważoną zestandaryzowanych wartości wskaźników składowych.

Ryc. 7. Bezrobocie – zestandaryzowany wskaźnik

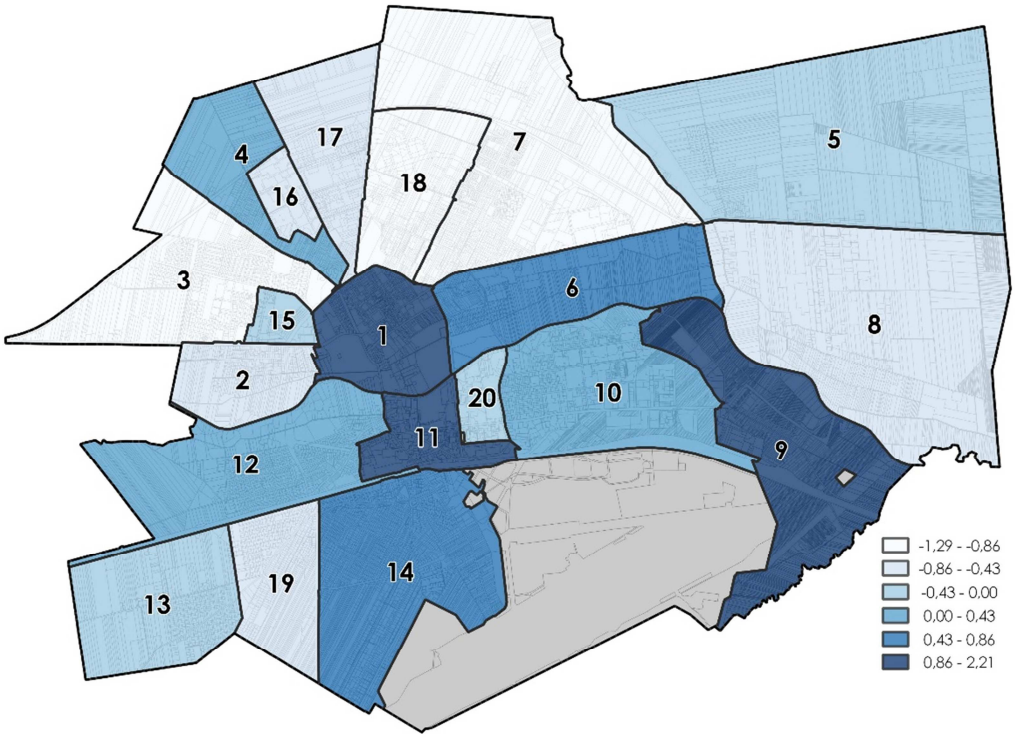

Źródło: Opracowanie własne.

UBÓSTWO

Zjawisko ubóstwa jest najważniejszym wyznacznikiem kryzysu w sferze społecznej na danym terenie. Ubóstwo związane jest nie tylko z brakiem zaspokojenia podstawowych potrzeb jednostki i rodziny, lecz również w dużej mierze może wpływać na wzrost przestępczości, wywoływać sytuacje konfliktowe w rodzinie, ograniczać aktywność obywatelską i ekonomiczną, a także doprowadzić do nierówności w dostępie do systemu edukacji. Do czynników zwiększających ryzyko nasilenia się zjawiska ubóstwa należą przede wszystkim bezrobocie, niski poziom wykształcenia, niepełnosprawność oraz wielodzietność lub niepełność rodziny.

Zjawisko ubóstwa analizowano na podstawie siedmiu wskaźników cząstkowych:

- liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców;
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców;
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców;
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie na 100 mieszkańców;
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu uzależnień (alkoholizm, narkomania, itp.) na 100 mieszkańców;
- liczba osób pobierających dodatek mieszkaniowy na 100 mieszkańców;
- liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym.

Pomoc społeczna ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia,

zasoby i możliwości. Zadaniem pomocy społecznej jest podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Pomoc społeczna udzielana jest w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzeń losowych, sytuacji kryzysowych i klęsk żywiołowych. Analiza liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej pozwala ocenić stopień zubożenia ludności oraz skalę występowania problemów społecznych na danym obszarze. Świadczenia z pomocy społecznej to:

- świadczenia pieniężne (są to głównie zasiłki stałe, okresowe i celowe, ale także pomoc dla rodzin zastępczych i formy pomocy finansowej dla osób opuszczających rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo–wychowawcze i inne),
- świadczenia niepieniężne (jest to pomoc w formie: schronienia, posiłku, ubrania, usług opiekuńczych, pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego w szczególności prawnego, psychologicznego, pedagogicznego, a także w formie pobytu w ośrodkach wsparcia).

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Podlaskiej w 2021 r. z pomocy społecznej skorzystało 2 949 mieszkańców miasta. Najczęstszymi przyczynami udzielenia pomocy były: bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, potrzeba ochrony macierzyństwa oraz uzależnienia. Zasięg korzystania z pomocy społecznej, czyli udział beneficjentów pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności na terenie miasta wyniósł 5,3%.

Tabela 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej – wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	2 451	449	18,3	**3,02**
M2	1 161	15	1,3	-0,95
M3	2 866	98	3,4	-0,46
M4	986	45	4,6	-0,19
M5	323	3	0,9	-1,04
M6	791	86	10,9	**1,28**
M7	3 334	70	2,1	-0,77
M8	804	31	3,9	-0,36
M9	500	68	13,6	**1,92**
M10	7 678	313	4,1	-0,31
M11	4 137	345	8,3	**0,69**
M12	3 146	136	4,3	-0,25
M13	907	12	1,3	-0,95
M14	5 898	412	7,0	**0,37**
M15	2 708	104	3,8	-0,36
M16	5 658	231	4,1	-0,30
M17	5 182	203	3,9	-0,34
M18	3 606	177	4,9	-0,11
M19	1 262	26	2,1	-0,78
M20	2 559	125	4,9	-0,12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Największy udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców występuje w jednostkach: M1 (3,02), M9 (1,92) oraz M6 (1,28) znajdujących się w środkowej oraz południowo-wschodniej części miasta. Wysoki procent mieszkańców pobierających świadczenia zamieszkuje również jednostki: M11 (0,69) oraz M14 (0,37). Najlepsza sytuacja cechuje natomiast jednostki analityczne M5 (-1,04), M2 (-0,95) i M13 (-0,95), obejmujące osiedla zabudowy jednorodzinnej.

Ryc. 8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej – wskaźnik cząstkowy

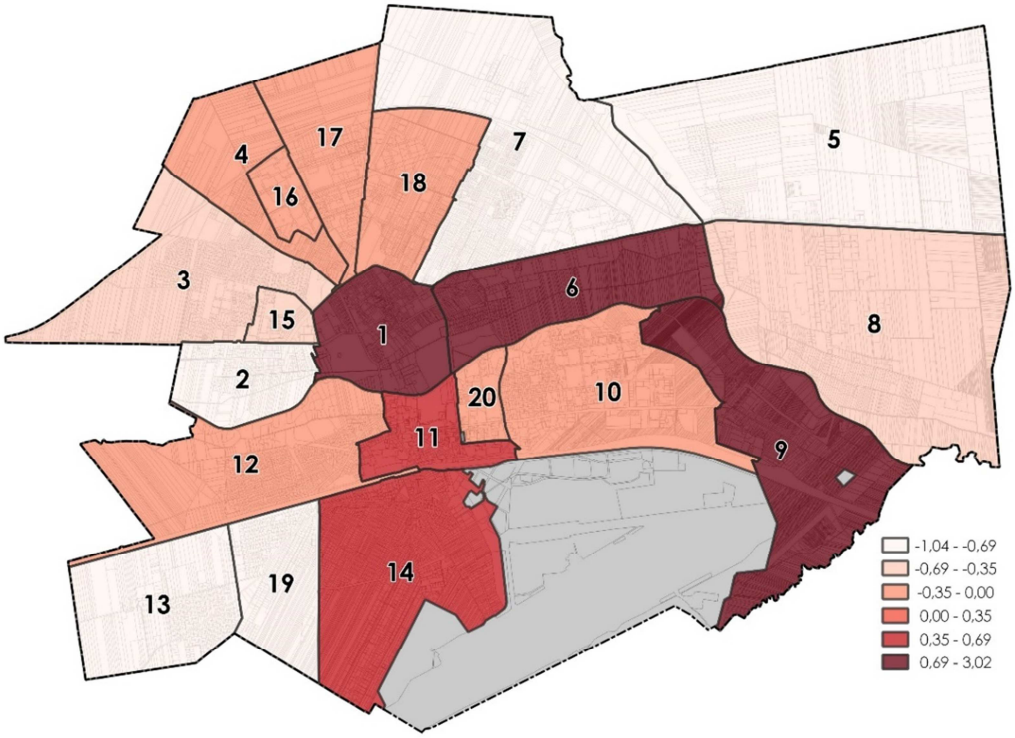

Źródło: Opracowanie własne.

Jedną z najczęstszych przyczyn udzielania świadczeń z pomocy społecznej jest ubóstwo. Ubóstwo, to pojęcie, które z jednej strony określa warunki życia jednostki, a z drugiej strony wskazuje na nierówności i sprzeczności występujące w społeczeństwie. Zjawisko ubóstwa, z uwagi na swoje socjologiczne czy psychologiczne aspekty, stanowi niezwykle złożony problem społeczny. Pomimo, iż ubóstwo jest zjawiskiem wielowymiarowym, to dla polityki społecznej podstawowe znaczenie ciągle mają kwestie dotyczące ubóstwa ekonomicznego. Warto wspomnieć, że w 2021 r. kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń z pomocy społecznej dla osoby samotnie gospodarującej wynosiło 701 zł, a dla osoby w rodzinie – 600 zł.

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Podlaskiej w 2021 r. ze świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa skorzystało 931 mieszkańców miasta.

Tabela 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa – wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	2 451	136	5,5	**2,62**
M2	1 161	1	0,1	-1,08
M3	2 866	22	0,8	-0,62

M4	986	12	1,2	-0,31
M5	323	0	0,0	-1,14
M6	791	31	3,9	**1,52**
M7	3 334	18	0,5	-0,77
M8	804	12	1,5	-0,13
M9	500	24	4,8	**2,11**
M10	7 678	110	1,4	-0,17
M11	4 137	113	2,7	**0,71**
M12	3 146	36	1,1	-0,36
M13	907	4	0,4	-0,84
M14	5 898	132	2,2	**0,38**
M15	2 708	26	1,0	-0,49
M16	5 658	94	1,7	-0,01
M17	5 182	53	1,0	-0,44
M18	3 606	67	1,9	**0,12**
M19	1 262	4	0,3	-0,92
M20	2 559	36	1,4	-0,18

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Duża koncentracja osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa w relacji do ogółu mieszkańców występuje w jednostkach: M1 (2,62), M9 (2,11) oraz M6 (1,52). Znaczny udział osób pobierających świadczenia z powodu ubóstwa występuje w również w jednostkach: M11 (0,71), M14 (0,38) i M18 (0,12).

Ryc. 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa – wskaźnik cząstkowy

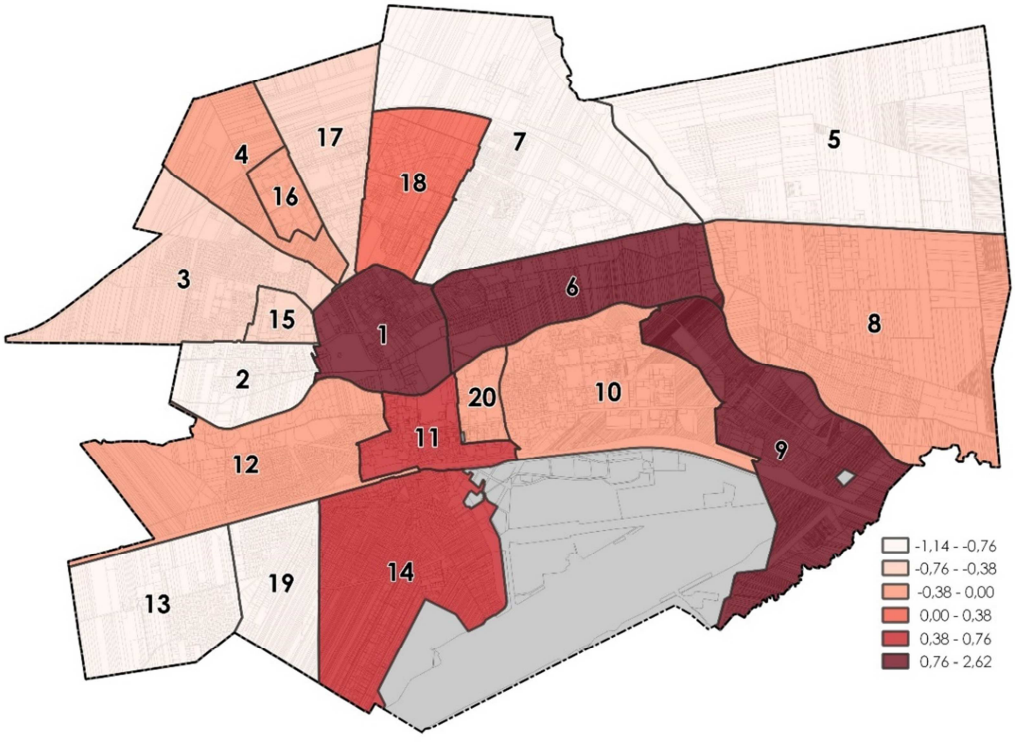

Źródło: Opracowanie własne.

Ubóstwo często związane jest z innymi okolicznościami wywołującymi trudne sytuacje życiowe. Niewątpliwie najbardziej znaczące w dzisiejszych czasach stanowią bezrobocie oraz patologie społeczne, w tym przede wszystkim uzależnienia i przemoc w rodzinie. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na

poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak i na ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie.

Jedną z najliczniej reprezentowanych grup wśród klientów pomocy społecznej stanowią osoby pozbawione pracy. Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Podlaskiej w 2021 r. ze świadczeń pomocy społecznej z powodu bezrobocia skorzystało 942 mieszkańców miasta.

Tabela 11. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia – wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	2 451	156	6,4	**2,97**
M2	1 161	8	0,7	-0,69
M3	2 866	23	0,8	-0,62
M4	986	11	1,1	-0,42
M5	323	0	0,0	-1,14
M6	791	33	4,2	**1,56**
M7	3 334	29	0,9	-0,57
M8	804	12	1,5	-0,17
M9	500	23	4,6	**1,83**
M10	7 678	86	1,1	-0,41
M11	4 137	101	2,4	**0,44**
M12	3 146	39	1,2	-0,34
M13	907	2	0,2	-0,99
M14	5 898	137	2,3	**0,36**
M15	2 708	41	1,5	-0,16
M16	5 658	73	1,3	-0,30
M17	5 182	64	1,2	-0,34
M18	3 606	47	1,3	-0,30
M19	1 262	5	0,4	-0,88
M20	2 559	52	2,0	**0,17**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Do obszarów wyróżniających bardzo wysoką koncentracją osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w relacji do wszystkich mieszkańców miasta należą jednostki analityczne: M1 (2,97), M9 (1,83) oraz M6 (1,56). Wysoki procent mieszkańców pobierających świadczenia z tytułu bezrobocia zamieszkuje również jednostki: M11 (0,44), M14 (0,36) oraz M20 (0,17).

Ryc. 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia – wskaźnik cząstkowy

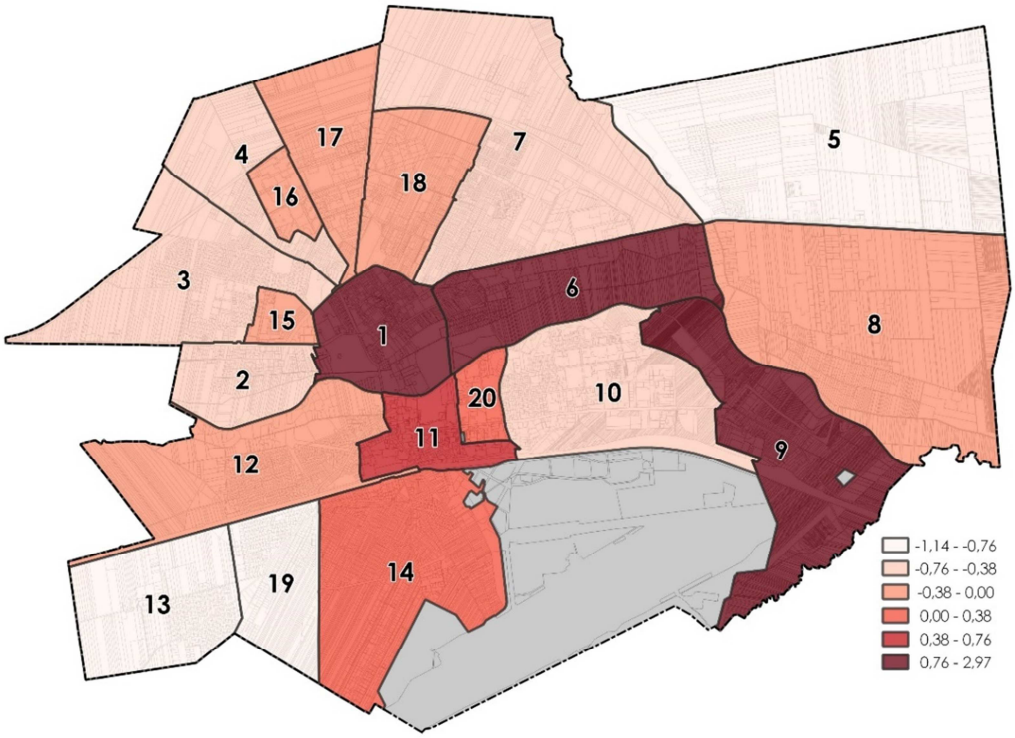

Źródło: Opracowanie własne.

Wśród powodów korzystania ze świadczeń pomocy społecznej wymienia się również uzależnienia, w tym alkoholizm i narkomanię. Nadużywanie alkoholu oraz narkotyków prowadzi nie tylko do poważnych problemów społecznych i zdrowotnych w życiu jednostki, ale powoduje szkodliwe następstwa natury emocjonalnej oraz społeczno-ekonomicznej na poziomie rodziny i społeczeństwa. Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Podlaskiej w 2021 r. ze świadczeń pomocy społecznej z powodu uzależnień skorzystało 268 mieszkańców miasta.

Tabela 12. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu uzależnień – wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu uzależnień	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu uzależnień na 100 mieszkańców	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	2 451	63	2,6	**3,64**
M2	1 161	4	0,3	-0,29
M3	2 866	16	0,6	**0,09**
M4	986	7	0,7	**0,36**
M5	323	0	0,0	-0,89
M6	791	9	1,1	**1,11**
M7	3 334	4	0,1	-0,68
M8	804	1	0,1	-0,67
M9	500	4	0,8	**0,52**
M10	7 678	29	0,4	-0,23
M11	4 137	27	0,7	**0,26**
M12	3 146	23	0,7	**0,40**
M13	907	2	0,2	-0,50
M14	5 898	50	0,8	**0,60**
M15	2 708	1	0,0	-0,83
M16	5 658	4	0,1	-0,77

M17	5 182	9	0,2	-0,59
M18	3 606	5	0,1	-0,65
M19	1 262	3	0,2	-0,47
M20	2 559	7	0,3	-0,41

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Wysoka koncentracja liczby osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu uzależnień dotyczy następujących jednostek analitycznych: M1 (3,64), M6 (1,11), M14 (0,60), M9 (0,52), M12 (0,40), M4 (0,36), M11 (0,26) oraz M3 (0,09).

Ryc. 11. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu uzależnień – wskaźnik cząstkowy

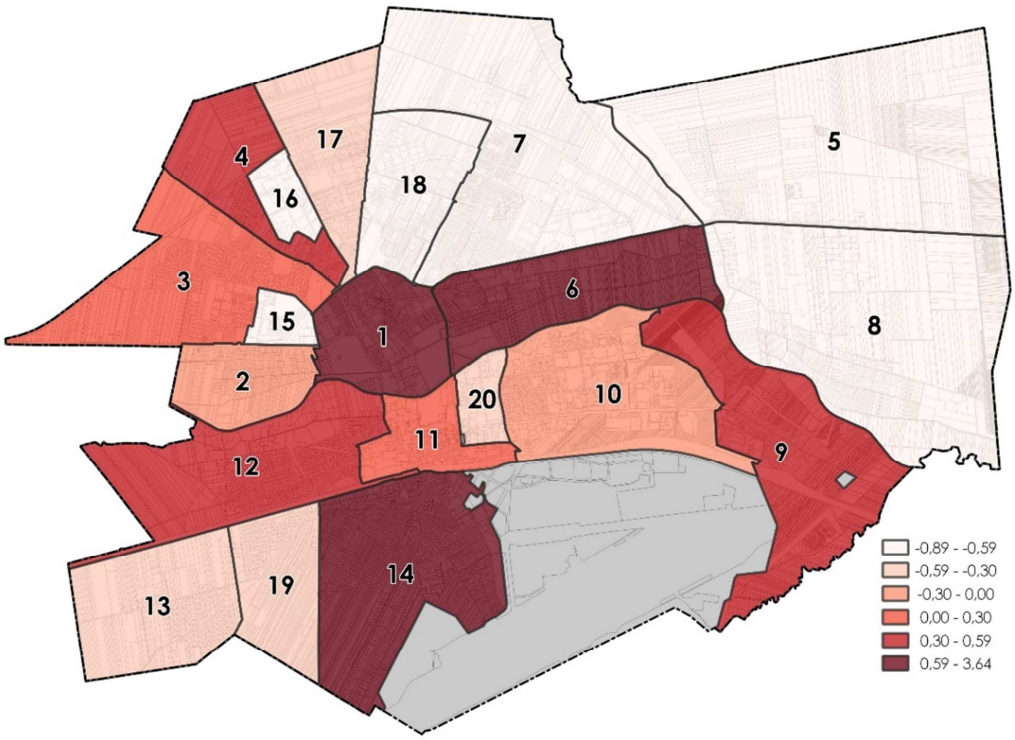

Źródło: Opracowanie własne.

Kolejnym zaburzeniem, ściśle powiązanym z używaniem alkoholu, jest przemoc w rodzinie. Przemoc w rodzinie, zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Podlaskiej w 2021 r. ze świadczeń pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie skorzystało 37 mieszkańców miasta.

Tabela 13. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie – wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie na 100 mieszkańców	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	2 451	7	0,3	**2,68**
M2	1 161	0	0,0	-0,68
M3	2 866	0	0,0	-0,68

M4	986	1	0,1	**0,52**
M5	323	0	0,0	-0,68
M6	791	0	0,0	-0,68
M7	3 334	5	0,1	**1,09**
M8	804	0	0,0	-0,68
M9	500	0	0,0	-0,68
M10	7 678	2	0,0	-0,37
M11	4 137	3	0,1	**0,17**
M12	3 146	0	0,0	-0,68
M13	907	0	0,0	-0,68
M14	5 898	2	0,0	-0,28
M15	2 708	5	0,2	**1,50**
M16	5 658	0	0,0	-0,68
M17	5 182	4	0,1	**0,23**
M18	3 606	8	0,2	**1,93**
M19	1 262	0	0,0	-0,68
M20	2 559	0	0,0	-0,68

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Największy udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie w ogólnej liczbie mieszkańców występuje w jednostkach: M1 (2,68), M18 (1,93), M15 (1,50) i M7 (1,09), położonych na środkowej i północnej części miasta. Relatywnie wysoki procent mieszkańców narażonych na przemoc w rodzinie zamieszkuje również jednostki: M4 (0,52), M17 (0,23) oraz M11 (0,17).

Ryc. 12. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie – wskaźnik cząstkowy

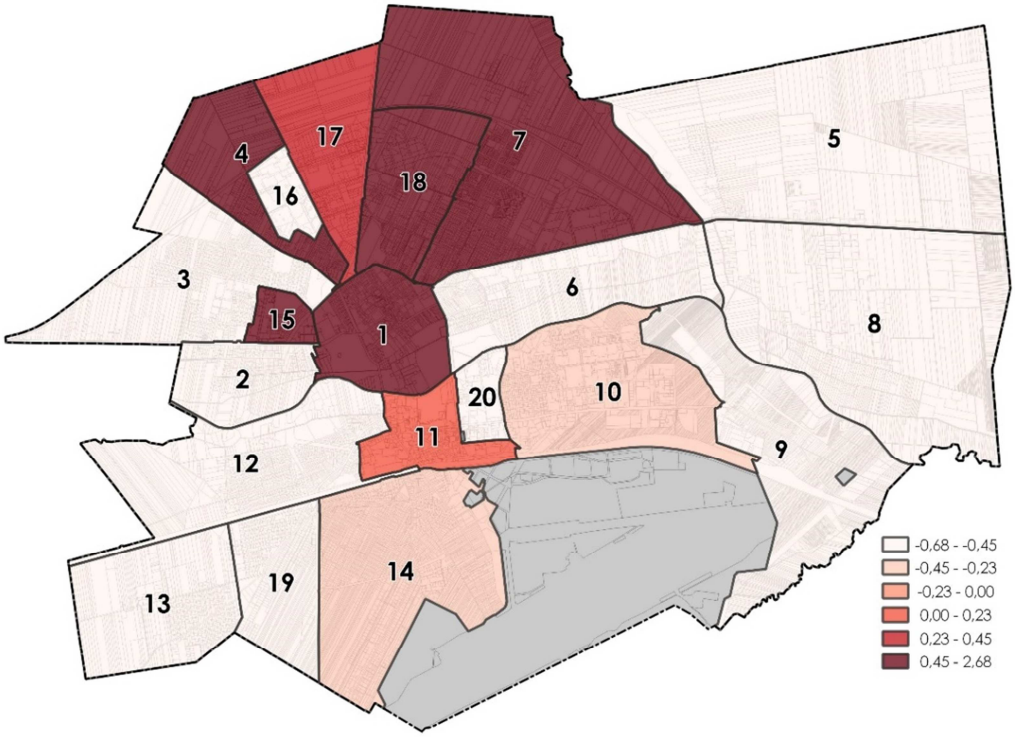

Źródło: Opracowanie własne.

Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem pieniężnym wypłacanym przez gminę, mającym na celu dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. Pomoc ta przysługuje najbiedniejszym mieszkańcom gminy w przypadkach ściśle określonych przez przepisy ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r.

o dodatkach mieszkaniowych. Przyznanie tej formy pomocy materialnej zależy przede wszystkim od miesięcznych dochodów mieszkańca gminy oraz od powierzchni zajmowanego przez niego lokalu. Od 1 lipca 2021 r. dodatek mieszkaniowy przysługuje wówczas, gdy średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego wnioskodawcy nie przekracza w gospodarstwie: jednoosobowym – 40%, a wieloosobowym – 30% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, obowiązującego w dniu złożenia wniosku. Natomiast zgodnie z przepisami obowiązującymi do końca czerwca dodatek mieszkaniowy przysługiwał, jeżeli średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku nie przekraczał 175% najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i 125% tej kwoty w gospodarstwie wieloosobowym. Dane udostępnione przez Urząd Miasta Biała Podlaska wskazują, że w 2021 r. 1 701 osób z terenu miasta należało do gospodarstw domowych pobierających dodatek mieszkaniowy.

Tabela 14. Liczba osób w gospodarstwach domowych pobierających dodatek mieszkaniowy – wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców	Liczba osób w gospodarstwach domowych pobierających dodatek mieszkaniowy	Liczba osób w gospodarstwach domowych pobierających dodatek mieszkaniowy na 100 mieszkańców	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	2 451	203	8,3	**2,42**
M2	1 161	0	0,0	-0,98
M3	2 866	28	1,0	-0,58
M4	986	18	1,8	-0,23
M5	323	0	0,0	-0,98
M6	791	9	1,1	-0,51
M7	3 334	9	0,3	-0,87
M8	804	0	0,0	-0,98
M9	500	9	1,8	-0,24
M10	7 678	334	4,4	**0,80**
M11	4 137	243	5,9	**1,43**
M12	3 146	12	0,4	-0,82
M13	907	8	0,9	-0,62
M14	5 898	54	0,9	-0,60
M15	2 708	116	4,3	**0,78**
M16	5 658	215	3,8	**0,58**
M17	5 182	201	3,9	**0,61**
M18	3 606	54	1,5	-0,37
M19	1 262	7	0,6	-0,75
M20	2 559	181	7,1	**1,92**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Analiza danych wskazuje, że liczba osób w gospodarstwach domowych otrzymujących dodatek mieszkaniowy w przeliczeniu na 100 mieszkańców była największa w jednostkach położonych w ścisłym centrum miasta: M1 (2,42), M20 (1,92) oraz M11 (1,43). Ponadto obszarami o większym natężeniu zjawiska są jednostki: M10 (0,80), M15 (0,78), M17 (0,61) oraz M16 (0,58).

Ryc. 13. Liczba osób pobierających dodatek mieszkaniowy – wskaźnik cząstkowy

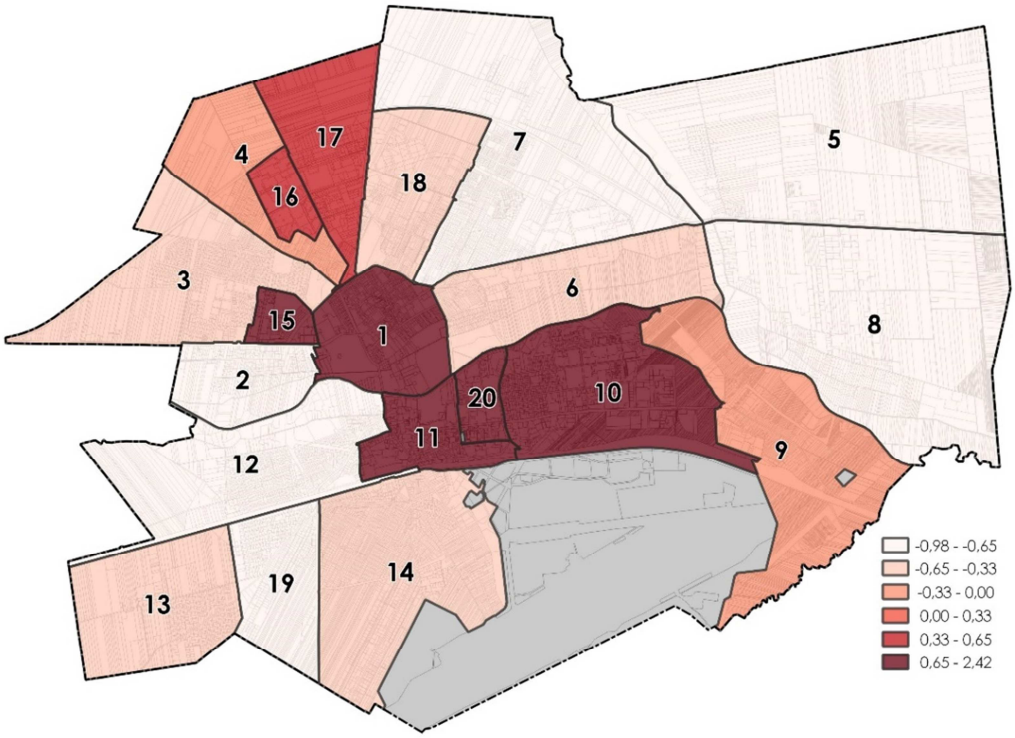

Źródło: Opracowanie własne.

Zasiłek rodzinny jest świadczeniem rodzinnym, które ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego uzależnione jest m.in. od spełnienia kryterium dochodowego. Zasiłek przysługuje, jeżeli przeciętny miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674,00 zł. W przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli przeciętny miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764,00 zł. W 2021 r. na terenie Białej Podlaskiej – zgodnie z danymi przekazanymi przez Urząd Miasta – liczba dzieci, na które przyznano zasiłek rodzinny wyniosła 2 551.

Tabela 15. Liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	Liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	Liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	415	152	36,6	**1,71**
M2	173	39	22,5	-0,11
M3	566	86	15,2	-1,06
M4	182	42	23,1	-0,04
M5	64	7	10,9	-1,62
M6	135	26	19,3	-0,54
M7	594	98	16,5	-0,90
M8	159	29	18,2	-0,67
M9	72	13	18,1	-0,69
M10	1 220	332	27,2	**0,49**
M11	666	266	39,9	**2,14**
M12	569	133	23,4	0,00

M13	179	32	17,9	-0,72
M14	1 046	317	30,3	**0,89**
M15	407	129	31,7	**1,07**
M16	887	207	23,3	-0,01
M17	1 197	270	22,6	-0,11
M18	1 151	184	16,0	-0,96
M19	296	57	19,3	-0,54
M20	365	132	36,2	**1,65**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Duża koncentracja dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w relacji do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) występuje w jednostkach: M11 (2,14), M1 (1,71), M20 (1,65), M15 (1,07) i M14 (0,89). Dodatnią wartość wskaźnika, czyli powyżej średniej, odnotowano również w jednostce M10 (0,49).

Ryc. 14. Liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – wskaźnik cząstkowy

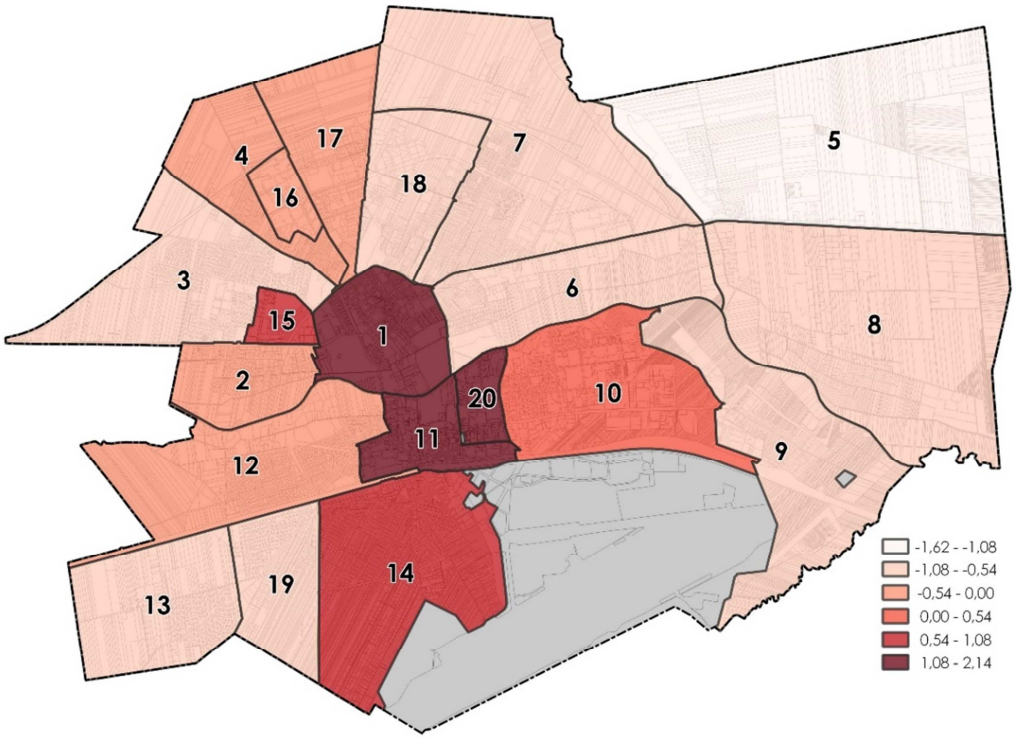

Źródło: Opracowanie własne.

Analizowane zjawiska dotyczą różnych aspektów ubóstwa i obrazują odrębne problemy społeczne mieszkańców jednostek, dlatego też przy sumowaniu wskaźników cząstkowych przyznano im równe wagi.

Tabela 16. Ubóstwo – zestandaryzowany wskaźnik

Numer i nazwa jednostki analitycznej		Zestandaryzowane wskaźniki cząstkowe							Ubóstwo – zestandaryzowany wskaźnik
		Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu uzależnień	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie	Liczba osób w gospodarstwach domowych pobierających dodatek mieszkaniowy	Liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	
M1	Centrum	3,02	2,62	2,97	3,64	2,68	2,42	1,71	**2,72**
M2	Warszawska	-0,95	-1,08	-0,69	-0,29	-0,68	-0,98	-0,11	-0,68
M3	Akademicka	-0,46	-0,62	-0,62	0,09	-0,68	-0,58	-1,06	-0,56
M4	Sitnicka	-0,19	-0,31	-0,42	0,36	0,52	-0,23	-0,04	-0,04
M5	Białka	-1,04	-1,14	-1,14	-0,89	-0,68	-0,98	-1,62	-1,07
M6	Brzeska	1,28	1,52	1,56	1,11	-0,68	-0,51	-0,54	**0,53**
M7	Francuska	-0,77	-0,77	-0,57	-0,68	1,09	-0,87	-0,90	-0,50
M8	Sielczyk	-0,36	-0,13	-0,17	-0,67	-0,68	-0,98	-0,67	-0,52
M9	Sidorki	1,92	2,11	1,83	0,52	-0,68	-0,24	-0,69	**0,68**
M10	Osiedle Młodych	-0,31	-0,17	-0,41	-0,23	-0,37	0,80	0,49	-0,03
M11	Wola Dworzec	0,69	0,71	0,44	0,26	0,17	1,43	2,14	**0,83**
M12	Słoneczne Wzgórze	-0,25	-0,36	-0,34	0,40	-0,68	-0,82	0,00	-0,29
M13	Pieńki	-0,95	-0,84	-0,99	-0,50	-0,68	-0,62	-0,72	-0,76
M14	Za Torami	0,37	0,38	0,36	0,60	-0,28	-0,60	0,89	**0,25**
M15	Piastowskie - Kopernika	-0,36	-0,49	-0,16	-0,83	1,50	0,78	1,07	**0,22**
M16	Terebelska	-0,30	-0,01	-0,30	-0,77	-0,68	0,58	-0,01	-0,21
M17	Sobieskiego	-0,34	-0,44	-0,34	-0,59	0,23	0,61	-0,11	-0,14
M18	Armii Krajowej	-0,11	0,12	-0,30	-0,65	1,93	-0,37	-0,96	-0,05
M19	Grzybowa	-0,78	-0,92	-0,88	-0,47	-0,68	-0,75	-0,54	-0,72
M20	Zofilas	-0,12	-0,18	0,17	-0,41	-0,68	1,92	1,65	**0,34**

Źródło: Opracowanie własne.

Niekorzystne, dodatnie wartości wskaźnika ubóstwa, czyli powyżej średniej dla miasta odnotowano w 7 jednostkach: M1 (Centrum), M6 (Brzeska), M9 (Sidorki), M11 (Wola Dworzec), M14 (Za Torami), M15 (Piastowskie – Kopernika) i M20 (Zofilas). Najwyższe wartości dotyczą jednostek M1 (2,72) i M11 (0,83), obejmujących ścisłe centrum miasta oraz jednostek M9 (0,68) i M6 (0,53), położonych w środkowej i południowo-wschodniej części miasta. W przypadku pozostałych jednostek wartość wskaźnika kształtowała się w granicach 0,34 ÷ 0,22. Z kolei najlepsza sytuacja cechuje jednostki: M5 (-1,07), M13 (-0,76) oraz M19 (-0,72).

Na poniższej rycinie przedstawiono przestrzenny rozkład wskaźnika ubóstwa dla jednostek analitycznych, obliczonego jako sumę ważoną zestandaryzowanych wartości wskaźników składowych.

Ryc. 15. Ubóstwo – zestandaryzowany wskaźnik

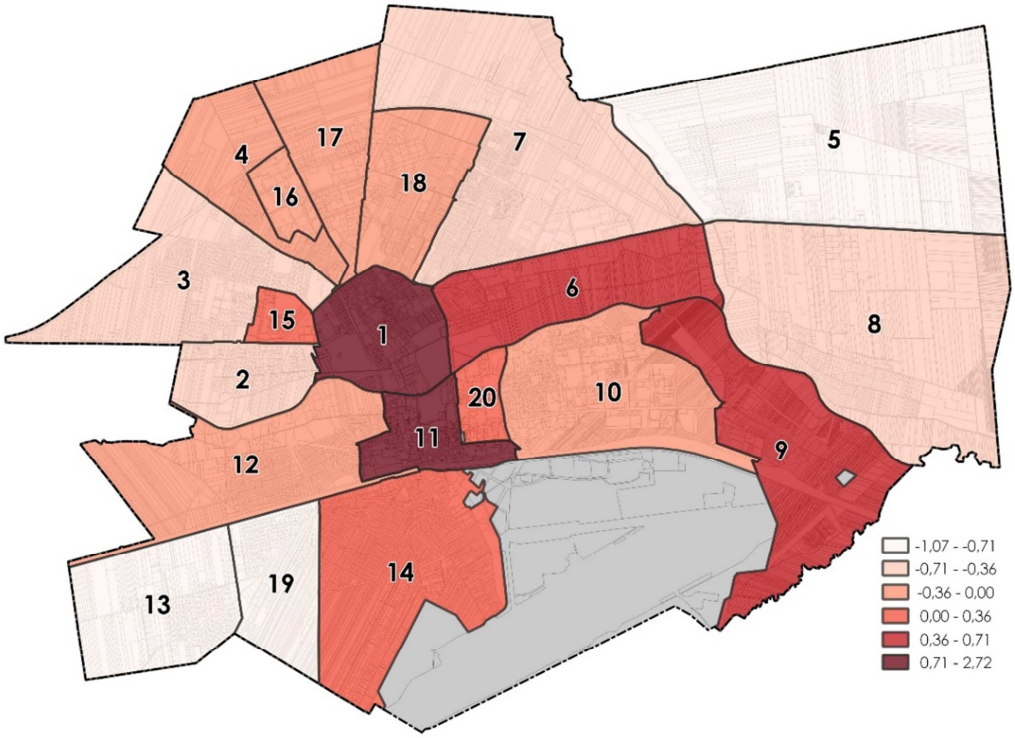

Źródło: Opracowanie własne.

OSOBY ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI

Osoby ze szczególnymi potrzebami to takie, które ze względu na swoje cechy albo okoliczności, w których się znajdują, muszą podjąć dodatkowe działania w celu przezwyciężenia barier uniemożliwiających lub utrudniających im udział w różnych sferach życia na równi z innymi osobami. Są to więc nie tylko osoby niepełnosprawne, ale też inne osoby niesamodzielne, osoby starsze, kobiety w ciąży czy rodzice z dziećmi w wózkach dziecięcych.

W analizie zjawiska dotyczącego wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami wykorzystano dwa wskaźniki:

- liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców;
- liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców.

Zgodnie z definicją wynikającą z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Coraz częściej jednak niepełnosprawność rozpatrywana jest również w ujęciu społecznym, kładącym nacisk nie na ograniczenia samej osoby, ale niedostosowanie środowiska, które utrudnia lub uniemożliwia takiej osobie pełne funkcjonowanie. Niepełnosprawność bowiem skutkuje ograniczeniami w różnych sferach społecznych i gospodarczych, które utrudniają tym osobom pełny i skuteczny udział w życiu społeczeństwa, na zasadzie równości z innymi osobami. Osoby z niepełnosprawnościami borykają się również z problemami w codziennym funkcjonowaniu, spowodowanymi brakiem udogodnień architektonicznych, które uniemożliwiają swobodne korzystanie z oferty instytucji użytku publicznego i pogłębiają wykluczenie społeczne.

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Podlaskiej w 2021 r. ze świadczeń pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności skorzystało 771 mieszkańców miasta.

Tabela 17. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności - wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	2 451	87	3,5	**2,57**
M2	1 161	2	0,2	-1,43
M3	2 866	37	1,3	-0,11
M4	986	14	1,4	**0,05**
M5	323	3	0,9	-0,53
M6	791	13	1,6	**0,31**
M7	3 334	14	0,4	-1,14
M8	804	6	0,7	-0,75
M9	500	17	3,4	**2,39**
M10	7 678	86	1,1	-0,31
M11	4 137	101	2,4	**1,26**
M12	3 146	38	1,2	-0,20
M13	907	4	0,4	-1,11
M14	5 898	91	1,5	**0,19**
M15	2 708	31	1,1	-0,28
M16	5 658	60	1,1	-0,38
M17	5 182	73	1,4	**0,03**
M18	3 606	50	1,4	**0,01**
M19	1 262	14	1,1	-0,32
M20	2 559	30	1,2	-0,25

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Biorąc pod uwagę powyższą analizę, najmniej korzystna sytuacja widoczna jest w jednostkach: M1 (2,57), M9 (2,39) i M11 (1,26). Relatywnie wysoki udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności widoczny jest również na terenie jednostek: M6 (0,31), M14 (0,19), M4 (0,05), M17 (0,03) i M18 (0,01).

Ryc. 16. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności – wskaźnik cząstkowy

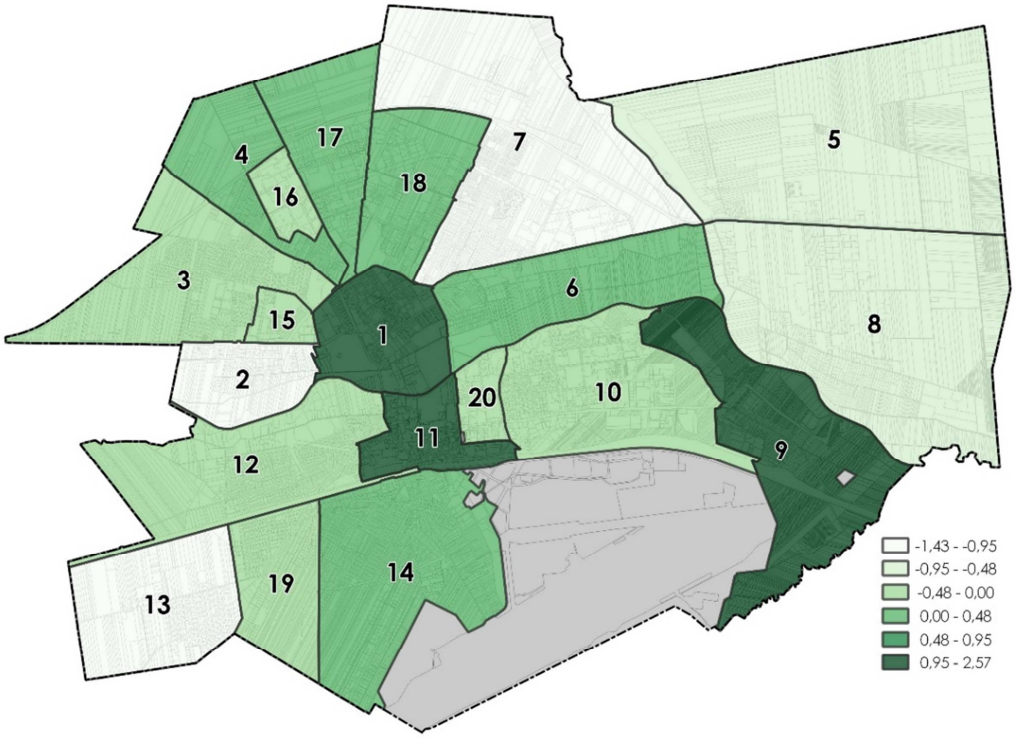

Źródło: Opracowanie własne.

Analiza danych dotyczących struktury demograficznej Miasta Biała Podlaska wskazuje na utrzymującą się niekorzystną strukturę wiekową populacji - spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz zwiększanie się grupy osób starszych. Proces demograficznego starzenia się społeczeństwa wynika bezpośrednio z niskiego przyrostu naturalnego, zwłaszcza z malejącej dzietności, przy jednocześnie wydłużającym się okresie przeciętnego dalszego trwania życia. Wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym nakłada na gminę obowiązek realizacji skutecznych działań ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów, z którymi borykają się osoby starsze. Problemy te związane są zarówno z pogorszeniem stanu zdrowia (choroby, niepełnosprawność, kłopoty w radzeniu sobie w codziennych sprawach), jak również z osłabieniem więzi społecznych (ograniczenie kontaktów, wycofanie się z życia społecznego, samotność). Jednocześnie problemem dla osób starszych są bariery architektoniczne, które stanowią znaczące utrudnienie ograniczające dostęp do przestrzeni publicznej, czy miejsc integracji społecznej. Uwzględniając wyniki prognozy demograficznej, w tym zmieniającą się strukturę ludności, konieczne jest dostosowanie działań związanych z rozwojem infrastruktury społecznej do potrzeb powiększającej się społeczności osób starszych, a także rozwój usług społecznych z zakresu opieki i aktywizacji osób starszych i długotrwale chorych. Należy również założyć, że w kolejnych latach będzie wzrastało zapotrzebowanie na różne formy wsparcia seniorów tj. usługi w miejscu zamieszkania, placówki pobytu całodobowego oraz wsparcia środowiskowego.

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Urząd Miasta w Białej Podlaskiej zamieszkuje 12 757 osób w wieku poprodukcyjnym, co stanowi 21,9% ogólnej liczby mieszkańców miasta.

Tabela 18. Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym – wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	2 451	589	24,0	**0,33**
M2	1 161	326	28,1	**0,96**
M3	2 866	708	24,7	**0,44**
M4	986	206	20,9	-0,15
M5	323	73	22,6	**0,11**
M6	791	185	23,4	**0,23**
M7	3 334	658	19,7	-0,33
M8	804	119	14,8	-1,09
M9	500	114	22,8	**0,14**
M10	7 678	2 176	28,3	**1,00**
M11	4 137	1 159	28,0	**0,95**
M12	3 146	750	23,8	**0,30**
M13	907	109	12,0	-1,52
M14	5 898	1 222	20,7	-0,18
M15	2 708	876	32,3	**1,62**
M16	5 658	1 568	27,7	**0,90**
M17	5 182	697	13,5	-1,30
M18	3 606	320	8,9	-2,01
M19	1 262	148	11,7	-1,57
M20	2 559	754	29,5	**1,17**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Ryc. 17. Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym – wskaźnik cząstkowy

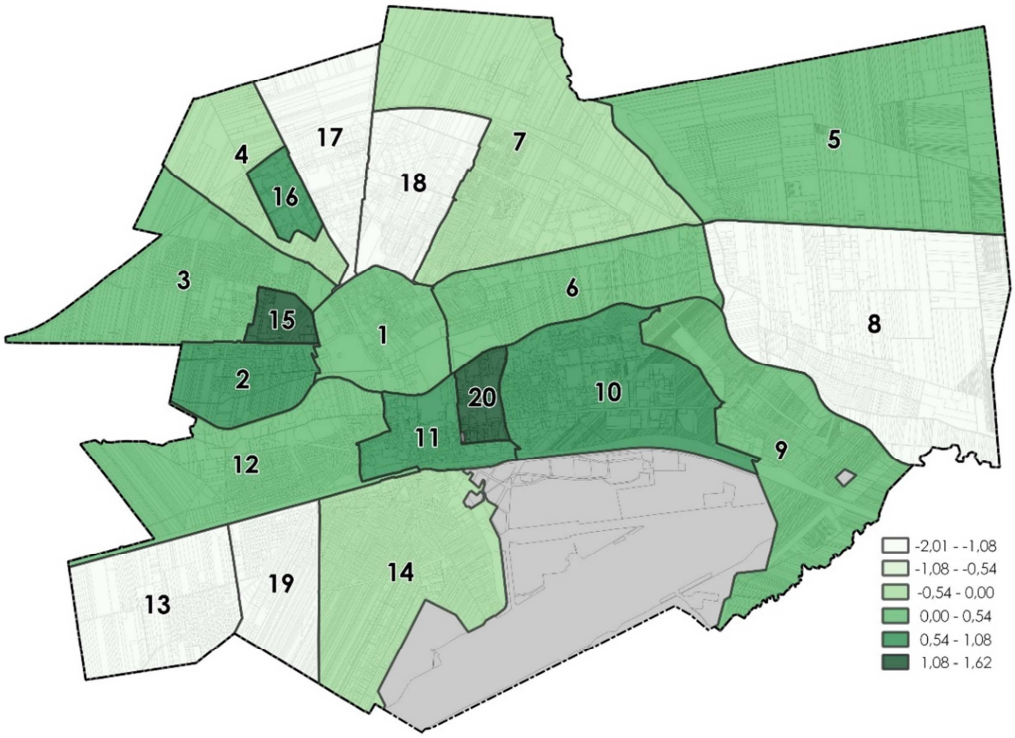

Źródło: Opracowanie własne.

Najwyższa liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców, a tym samym dodatni wskaźnik cząstkowy dotyczący sytuacji demograficznej, charakteryzuje jednostki analityczne: M15 (1,62), M20 (1,17), M10 (1,00), M2 (0,96), M11 (0,95), M16 (0,90), M3 (0,44), M1 (0,33), M12

(0,30), M6 (0,23), M9 (0,14) oraz M5 (0,11). Najlepsza struktura wiekowa mieszkańców występuje natomiast w jednostce M18, obejmujące nowe, największe, rozwijające się osiedle mieszkaniowe w mieście.

Analizowane zjawiska dotyczą różnych kategorii osób ze szczególnymi potrzebami, dlatego też przy sumowaniu wskaźników cząstkowych przyznano im równe wagi.

Tabela 19. Osoby ze szczególnymi potrzebami – zestandaryzowany wskaźnik

Numer i nazwa jednostki analitycznej		Zestandaryzowane wskaźniki cząstkowe		Osoby ze szczególnymi potrzebami – zestandaryzowany wskaźnik
		Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym	
M1	Centrum	2,57	0,33	**1,45**
M2	Warszawska	-1,43	0,96	-0,24
M3	Akademicka	-0,11	0,44	**0,17**
M4	Sitnicka	0,05	-0,15	-0,05
M5	Białka	-0,53	0,11	-0,21
M6	Brzeska	0,31	0,23	**0,27**
M7	Francuska	-1,14	-0,33	-0,74
M8	Sielczyk	-0,75	-1,09	-0,92
M9	Sidorki	2,39	0,14	**1,27**
M10	Osiedle Młodych	-0,31	1,00	**0,35**
M11	Wola Dworzec	1,26	0,95	**1,11**
M12	Słoneczne Wzgórze	-0,20	0,30	**0,05**
M13	Pieńki	-1,11	-1,52	-1,32
M14	Za Torami	0,19	-0,18	**0,01**
M15	Piastowskie - Kopernika	-0,28	1,62	**0,67**
M16	Terebelska	-0,38	0,90	**0,26**
M17	Sobieskiego	0,03	-1,30	-0,64
M18	Armii Krajowej	0,01	-2,01	-1,00
M19	Grzybowa	-0,32	-1,57	-0,95
M20	Zofilas	-0,25	1,17	**0,46**

Źródło: Opracowanie własne.

Niekorzystne, dodatnie wartości wskaźnika, czyli powyżej średniej dla miasta odnotowano aż w 11 jednostkach analitycznych: M1 (Centrum), M3 (Akademicka), M6 (Brzeska), M9 (Sidorki), M10 (Osiedle Młodych), M11 (Wola Dworzec), M12 (Słoneczne Wzgórze), M14 (Za Torami), M15 (Piastowskie - Kopernika), M16 (Terebelska) i M20 (Zofilas). Najwyższe wartości dotyczą jednostek M1 (1,45) i M11 (1,11), obejmujących ścisłe centrum miasta oraz jednostki M9 (1,27), położonej w południowo-wschodniej części miasta. W przypadku pozostałych jednostek wartość wskaźnika kształtowała się w granicach 0,67 ÷ 0,01. Z kolei najlepsza sytuacja cechuje jednostki: M13 (-1,32), M18 (-1,00), M19 (-0,95) i M8 (-0,92).

Na poniższej rycinie przedstawiono przestrzenny rozkład wskaźnika dotyczącego osób ze szczególnymi potrzebami dla jednostek analitycznych, obliczonego jako sumę ważoną zestandaryzowanych wartości wskaźników składowych.

Ryc. 18. Osoby ze szczególnymi potrzebami – zestandaryzowany wskaźnik

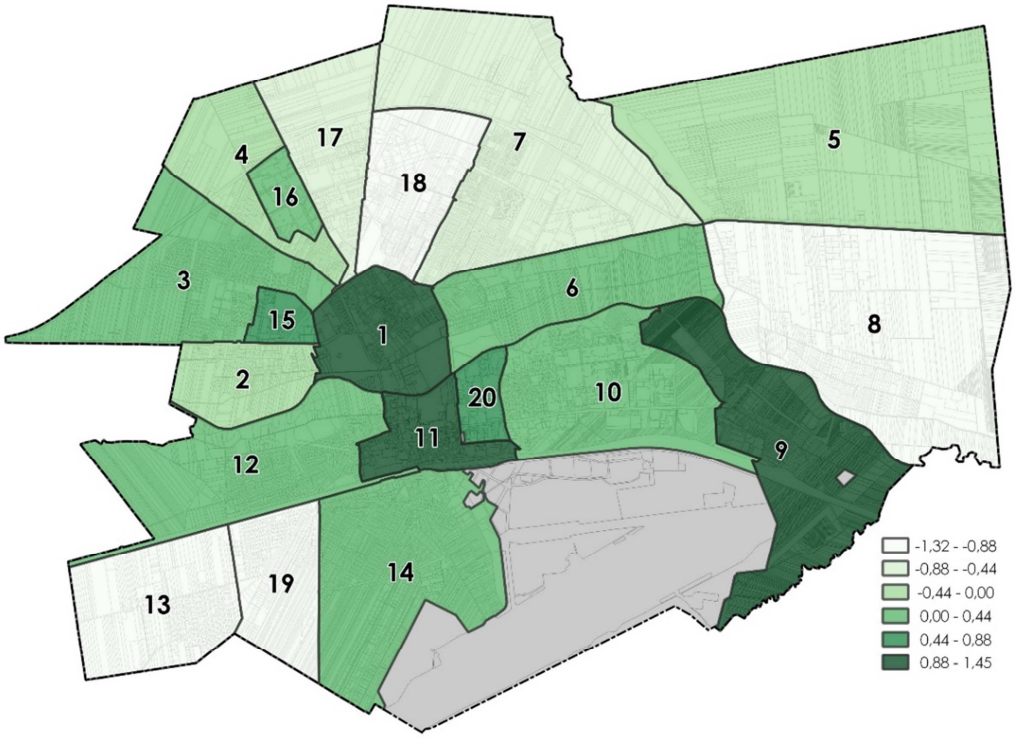

Źródło: Opracowanie własne.

PRZESTĘPCZOŚĆ

Przestępczość stanowi jeden z ważniejszych czynników wpływających na jakość życia mieszkańców. Poczucie bezpieczeństwa, jako jedna z podstawowych potrzeb każdego człowieka, zwłaszcza w przestrzeni miejskiej, decyduje o funkcjonowaniu społeczności i stanowi podstawowe kryterium oceny obszaru, w którym się żyje, pracuje i spędza czas. Dla mieszkańców, świadomość życia w bezpiecznej okolicy, stanowi istotną wartość, będącą często czynnikiem decydującym o wyborze danego miejsca do osiedlenia się. Na obniżenie poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego wpływają w największej mierze zdarzenia, które związane są z naruszeniem prawa lub powszechnie przyjętych norm.

Zjawisko przestępczości analizowano na podstawie siedmiu wskaźników cząstkowych:

- liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców;
- liczba popełnionych przestępstw kryminalnych na 100 mieszkańców;
- liczba wykroczeń odnotowanych przez Policję i Straż Miejską na 100 mieszkańców;
- liczba interwencji przeprowadzonych przez Policję i Straż Miejską na 100 mieszkańców;
- liczba interwencji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przeprowadzonych przez Policję i Straż Miejską na 100 mieszkańców;
- liczba wykroczeń i przestępstw nieletnich odnotowanych przez Policję na 100 mieszkańców;
- liczba osób objętych procedurą „Niebieskiej karty" na 100 mieszkańców.

Na stan bezpieczeństwa i porządku publicznego wpływa przede wszystkim poziom zagrożenia przestępczością, w tym przestępczością pospolitą, zagrożenie wykroczeniami (głównie przeciwko mieniu oraz porządkowi i spokojowi publicznemu), a także zakres występowania różnego rodzaju patologii społecznych. Na gruncie prawa przestępstwem jest

czyn zawiniony i społecznie szkodliwy w stopniu większym niż znikomy, zabroniony pod groźbą kary przez obowiązującą ustawę, opisującą jego znamiona.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Komendę Miejską Policji w Białej Podlaskiej w 2021 r. na terenie miasta popełniono 891 przestępstw.

Tabela 20. Liczba popełnionych przestępstw – wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców	Liczba popełnionych przestępstw	Liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	2 451	175	7,1	**3,47**
M2	1 161	11	0,9	-0,52
M3	2 866	21	0,7	-0,66
M4	986	26	2,6	**0,57**
M5	323	1	0,3	-0,93
M6	791	24	3,0	**0,83**
M7	3 334	71	2,1	**0,24**
M8	804	8	1,0	-0,49
M9	500	22	4,4	**1,71**
M10	7 678	116	1,5	-0,16
M11	4 137	70	1,7	-0,04
M12	3 146	31	1,0	-0,49
M13	907	4	0,4	-0,84
M14	5 898	90	1,5	-0,15
M15	2 708	30	1,1	-0,41
M16	5 658	46	0,8	-0,61
M17	5 182	60	1,2	-0,38
M18	3 606	36	1,0	-0,49
M19	1 262	14	1,1	-0,41
M20	2 559	35	1,4	-0,25

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Ryc. 19. Liczba popełnionych przestępstw – wskaźnik cząstkowy

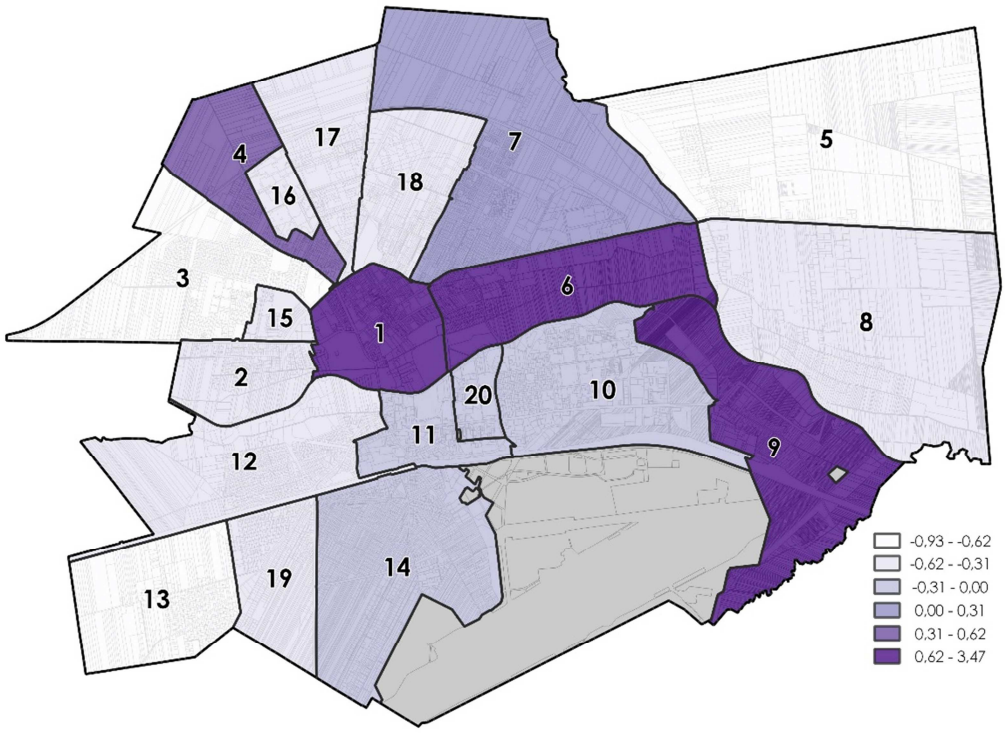

Źródło: Opracowanie własne.

Najwyższy wskaźnik przestępczości charakteryzuje jednostkę analityczną M1 (3,47), obejmującą ścisłe centrum miasta. Dodatni wskaźnik cząstkowy odnotowano również jednostkach: M9 (1,71), M6 (0,83), M4 (0,57) i M7 (0,24).

Największe zagrożenie dla bezpieczeństwa publicznego stanowią przestępstwa kryminalne. Do przestępstw kryminalnych należą przede wszystkim przestępstwa najbardziej uciążliwe dla społeczeństwa, tzw. przestępstwa pospolite. Do kategorii przestępstw pospolitych zaliczane są zdarzenia z tzw. „siedmiu kategorii": kradzież, kradzież z włamaniem, uszkodzenie rzeczy, uszczerbek na zdrowiu, bójka i pobicie, kradzież samochodu, rozbój.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Komendę Miejską Policji w Białej Podlaskiej w 2021 r. na terenie miasta popełniono 359 przestępstw o charakterze kryminalnym.

Tabela 21. Liczba popełnionych przestępstw kryminalnych – wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców	Liczba popełnionych przestępstw kryminalnych	Liczba popełnionych przestępstw kryminalnych na 100 mieszkańców	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	2 451	91	3,7	**3,12**
M2	1 161	2	0,2	-0,62
M3	2 866	7	0,2	-0,55
M4	986	10	1,0	**0,27**
M5	323	0	0,0	-0,80
M6	791	13	1,6	**0,93**
M7	3 334	26	0,8	**0,02**
M8	804	4	0,5	-0,28
M9	500	15	3,0	**2,37**
M10	7 678	37	0,5	-0,29
M11	4 137	28	0,7	-0,09
M12	3 146	11	0,3	-0,43
M13	907	0	0,0	-0,80
M14	5 898	42	0,7	-0,05
M15	2 708	8	0,3	-0,49
M16	5 658	21	0,4	-0,41
M17	5 182	22	0,4	-0,35
M18	3 606	14	0,4	-0,39
M19	1 262	3	0,2	-0,55
M20	2 559	5	0,2	-0,60

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Podobnie jak w przypadku wskaźnika przestępczości najwyższy stosunek odnotowanych przestępstw o charakterze kryminalnych do liczby mieszkańców charakteryzuje jednostki analityczne M1 (3,12) i M9 (2,37). Dodatni wskaźnik cząstkowy odnotowano również jednostkach: M6 (0,93), M4 (0,27) i M7 (0,02).

Ryc. 20. Liczba popełnionych przestępstw kryminalnych – wskaźnik cząstkowy

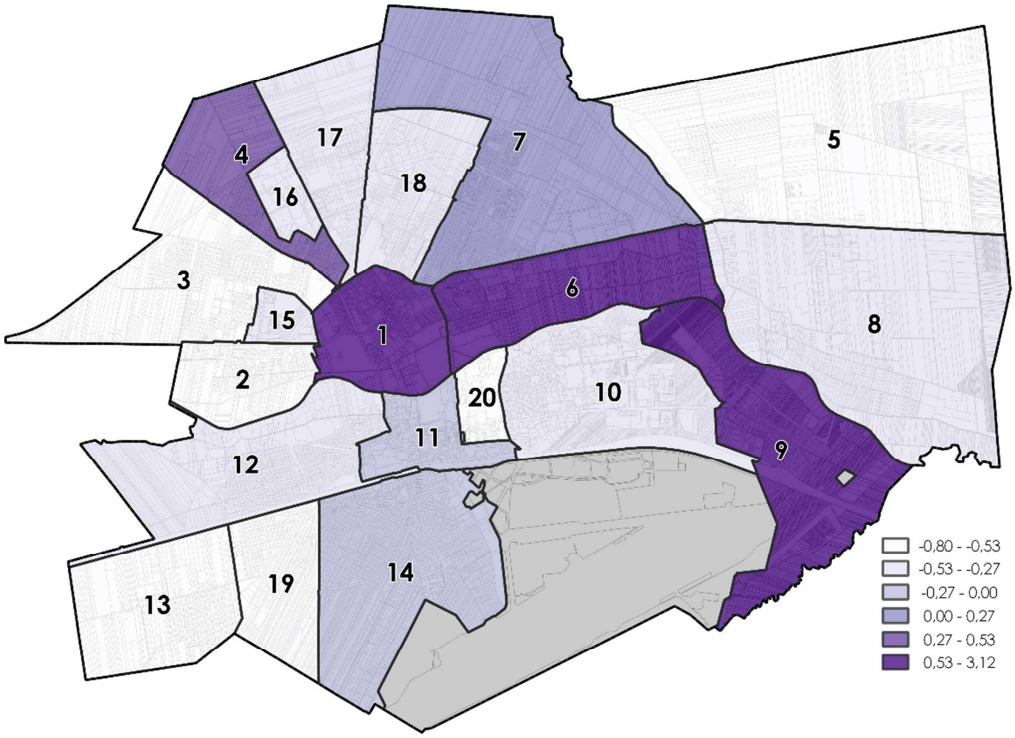

Źródło: Opracowanie własne.

Na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców wpływa nie tylko zagrożenie przestępczością kryminalną, lecz również występowanie często drobnych, lecz społecznie uciążliwych naruszeń prawa występujących w najbliższej okolicy. Wykroczeniami są drobne czyny karalne będące przedmiotem regulacji Kodeksu wykroczeń oraz pozakodeksowego prawa o wykroczeniach. W strukturze wykroczeń dominują czyny przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji, przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu oraz przeciwko mieniu.

Zgodnie z udostępnionymi informacjami w 2021 r. Komenda Miejska Policji w Białej Podlaskiej oraz Straż Miejska odnotowały 4 160 wykroczeń.

Tabela 22. Liczba wykroczeń odnotowanych przez Policję i Straż Miejską – wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców	Liczba odnotowanych wykroczeń	Liczba odnotowanych wykroczeń na 100 mieszkańców	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	2 451	1 707	69,6	**4,23**
M2	1 161	32	2,8	-0,39
M3	2 866	110	3,8	-0,31
M4	986	71	7,2	-0,08
M5	323	0	0,0	-0,58
M6	791	123	15,5	**0,49**
M7	3 334	182	5,5	-0,20
M8	804	26	3,2	-0,35
M9	500	51	10,2	**0,13**
M10	7 678	378	4,9	-0,24
M11	4 137	268	6,5	-0,13
M12	3 146	57	1,8	-0,45
M13	907	20	2,2	-0,43
M14	5 898	113	1,9	-0,45

M15	2 708	303	11,2	**0,19**
M16	5 658	158	2,8	-0,39
M17	5 182	244	4,7	-0,25
M18	3 606	144	4,0	-0,30
M19	1 262	73	5,8	-0,18
M20	2 559	100	3,9	-0,31

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Zdecydowanie najwięcej wykroczeń na 100 mieszkańców odnotowano na terenie jednostki analitycznej M1 (4,23). Dodatni wskaźnik cząstkowy charakteryzuje również jednostki: M6 (0,49), M15 (0,19) i M9 (0,13).

Ryc. 21. Liczba wykroczeń odnotowanych przez Policję i Straż Miejską – wskaźnik cząstkowy

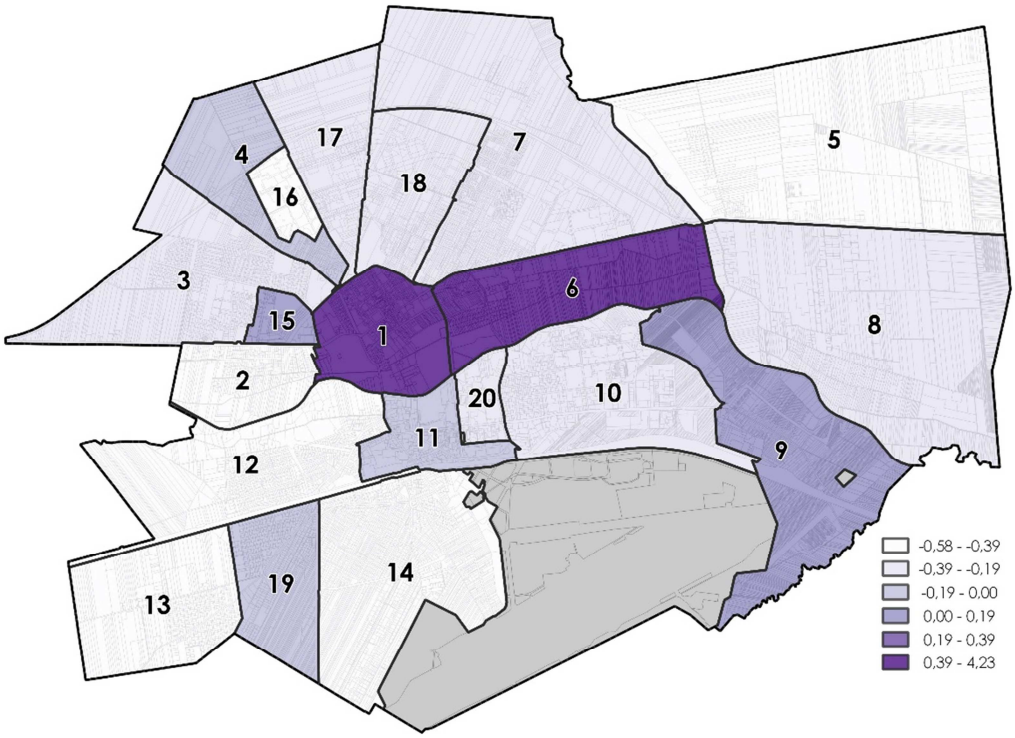

Źródło: Opracowanie własne.

Poziom bezpieczeństwa mieszkańców można scharakteryzować również za pomocą wskaźnika dotyczącego liczby przeprowadzonych interwencji przez funkcjonariuszy Policji i Straży Miejskiej.

Tabela 23. Liczba interwencji przeprowadzonych przez Policję i Straż Miejską – wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców	Liczba przeprowadzonych interwencji	Liczba przeprowadzonych interwencji na 100 mieszkańców	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	2 451	5 076	207,1	**4,15**
M2	1 161	184	15,8	-0,42
M3	2 866	576	20,1	-0,32
M4	986	438	44,4	**0,26**
M5	323	58	18,0	-0,37
M6	791	535	67,6	**0,82**
M7	3 334	1 076	32,3	-0,03
M8	804	100	12,4	-0,50
M9	500	164	32,8	-0,01
M10	7 678	1 702	22,2	-0,27

M11	4 137	1 184	28,6	-0,11
M12	3 146	416	13,2	-0,48
M13	907	92	10,1	-0,56
M14	5 898	986	16,7	-0,40
M15	2 708	782	28,9	-0,11
M16	5 658	1 128	19,9	-0,32
M17	5 182	1 315	25,4	-0,19
M18	3 606	501	13,9	-0,47
M19	1 262	258	20,4	-0,31
M20	2 559	458	17,9	-0,37

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Dane dotyczące przeprowadzonych interwencji odniesione do liczby mieszkańców wskazują, że obszarem o obniżonym poczuciu bezpieczeństwa i porządku publicznego jest przede wszystkim centrum miasta. Dodatni wskaźnik cząstkowy odnotowano na terenie jednostki M1 (4,15), a także na terenie jednostek M6 (0,82) i M4 (0,26).

Ryc. 22. Liczba interwencji przeprowadzonych przez Policję i Straż Miejską – wskaźnik cząstkowy

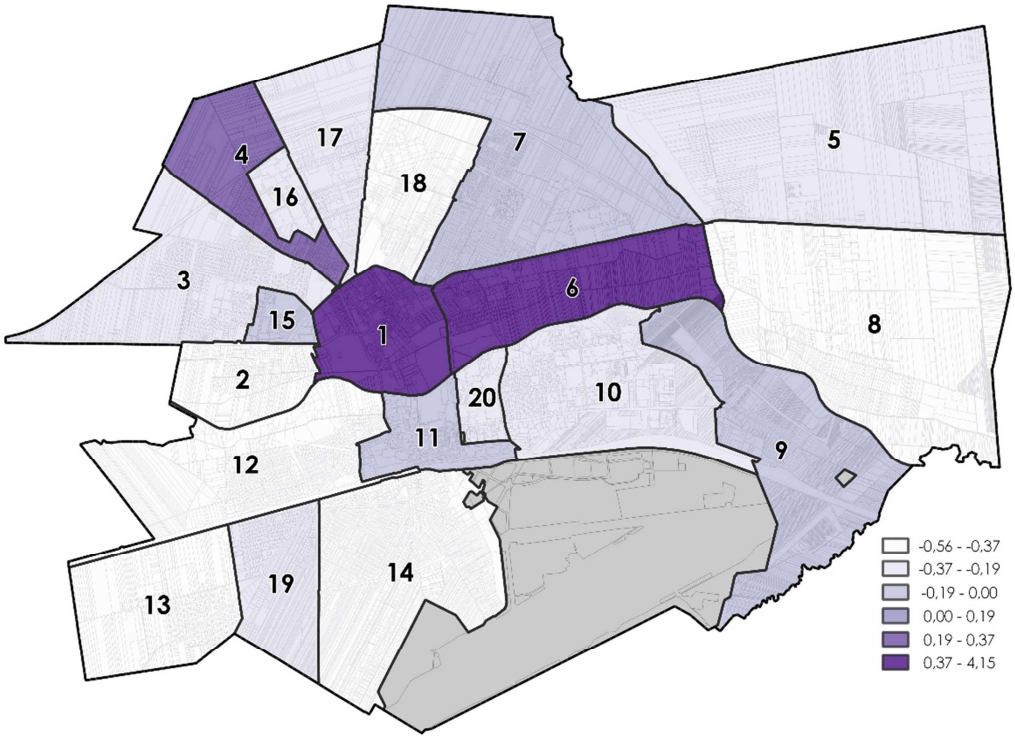

Źródło: Opracowanie własne.

Zgodnie z udostępnionymi informacjami w 2021 r. na terenie miasta przeprowadzono 1 335 interwencji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego. Naruszanie miru domowego to przestępstwo polegające na wdzieraniu się do cudzego domu, mieszkania, lokalu, pomieszczenia albo ogrodzonego terenu albo wbrew żądaniu osoby uprawnionej nieopuszczaniu takiego miejsca. Przez zakłócenie porządku publicznego należy rozumieć natomiast wywołanie takiego stanu, który w danym miejscu, czasie i okolicznościach, zgodnie z przyjętymi zwyczajami i obowiązującymi przepisami, uważa się za nienormalny i który odczuwany jest jako utrudnienie lub uniemożliwienie powszechnie akceptowanego sposobu zachowania się w miejscach dostępnych dla bliżej nieokreślonej liczby osób.

Tabela 24. Liczba interwencji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przeprowadzonych przez Policję i Straż Miejską – wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców	Liczba interwencji przeprowadzonych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego	Liczba interwencji przeprowadzonych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego na 100 mieszkańców	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	2 451	378	15,4	**3,63**
M2	1 161	15	1,3	-0,39
M3	2 866	34	1,2	-0,42
M4	986	17	1,7	-0,26
M5	323	0	0,0	-0,75
M6	791	46	5,8	**0,90**
M7	3 334	39	1,2	-0,42
M8	804	2	0,2	-0,68
M9	500	40	8,0	**1,52**
M10	7 678	188	2,4	-0,06
M11	4 137	153	3,7	**0,30**
M12	3 146	9	0,3	-0,67
M13	907	0	0,0	-0,75
M14	5 898	40	0,7	-0,56
M15	2 708	90	3,3	**0,19**
M16	5 658	73	1,3	-0,39
M17	5 182	74	1,4	-0,35
M18	3 606	67	1,9	-0,23
M19	1 262	11	0,9	-0,51
M20	2 559	59	2,3	-0,10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Ryc. 23. Liczba interwencji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przeprowadzonych przez Policję i Straż Miejską – wskaźnik cząstkowy

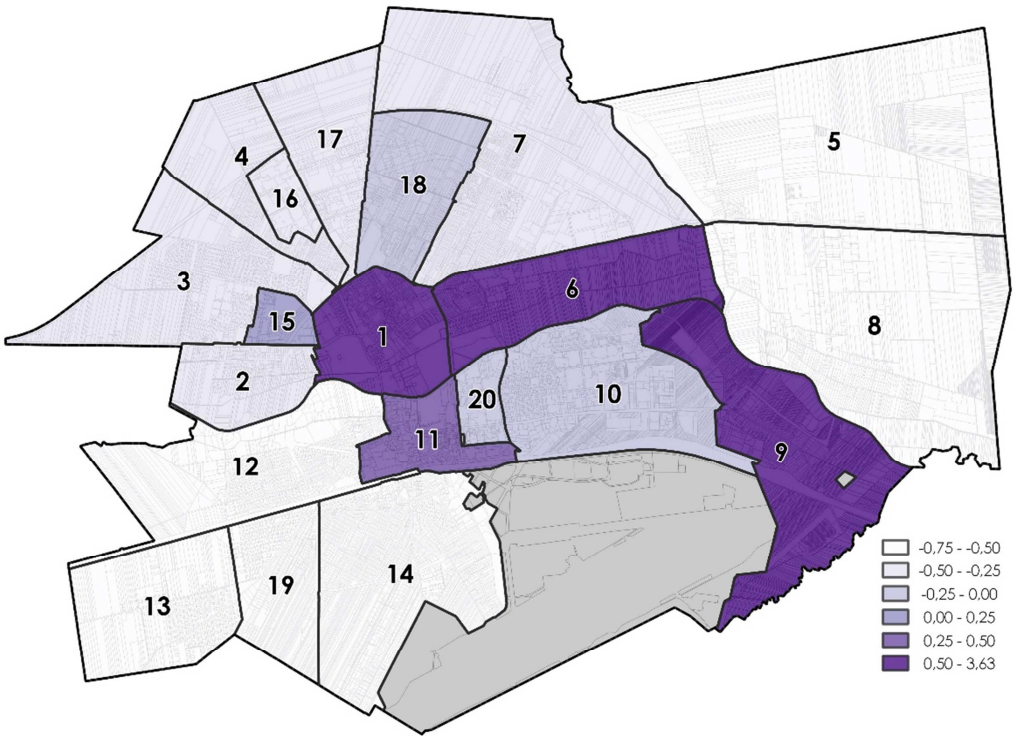

Źródło: Opracowanie własne.

Największą liczbę interwencji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego odnotowano na terenie jednostek analitycznych położonych w ścisłym centrum miasta: M1 (3,63), M11 (0,30) oraz M15 (0,19). Obszarami koncentracji interwencji są również tereny jednostek M9 (1,52) i M6 (0,90).

Ważnym problemem społecznym jest również demoralizacja i przestępczość wśród nieletnich, czyli osób poniżej 17 roku życia. Wśród najczęstszych przyczyn popełniania przestępstw przez nieletnich należy wymienić przede wszystkim nieodpowiednią atmosferę w domu rodzinnym, zaniedbania w zakresie opieki i nadzoru, niekorzystną sytuację ekonomiczną i kulturalną rodziny oraz negatywne oddziaływanie środowiska (w szczególności grupy rówieśniczej), w którym nieletni pozostaje. Zdecydowana większość nieletnich sprawców czynów karalnych wywodzi się z rodzin niepełnych, patologicznych i kryminogennych. Z zebranych danych wynika, że w 2021 r. na terenie miasta Policja odnotowała 143 wykroczenia i przestępstwa popełnione przez osoby nieletnie.

Tabela 25. Liczba wykroczeń i przestępstw nieletnich odnotowanych przez Policję – wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców	Liczba wykroczeń i przestępstw nieletnich	Liczba wykroczeń i przestępstw nieletnich na 100 mieszkańców	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	2 451	51	2,1	**3,39**
M2	1 161	0	0,0	-0,53
M3	2 866	3	0,1	-0,33
M4	986	1	0,1	-0,34
M5	323	0	0,0	-0,53
M6	791	12	1,5	**2,33**
M7	3 334	19	0,6	**0,54**
M8	804	1	0,1	-0,30
M9	500	0	0,0	-0,53
M10	7 678	16	0,2	-0,14
M11	4 137	7	0,2	-0,21
M12	3 146	1	0,0	-0,47
M13	907	0	0,0	-0,53
M14	5 898	0	0,0	-0,53
M15	2 708	0	0,0	-0,53
M16	5 658	10	0,2	-0,20
M17	5 182	10	0,2	-0,17
M18	3 606	9	0,2	-0,06
M19	1 262	0	0,0	-0,53
M20	2 559	3	0,1	-0,31

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Biorąc pod uwagę powyższą analizę, najmniej korzystna sytuacja widoczna jest w jednostce M1, położonej w centralnej części miasta (3,39). Relatywnie wysoki poziom przestępczości nieletnich widoczny jest również na terenie jednostek: M6 (2,33) oraz M7 (0,54).

Ryc. 24. Liczba wykroczeń i przestępstw nieletnich odnotowanych przez Policję – wskaźnik cząstkowy

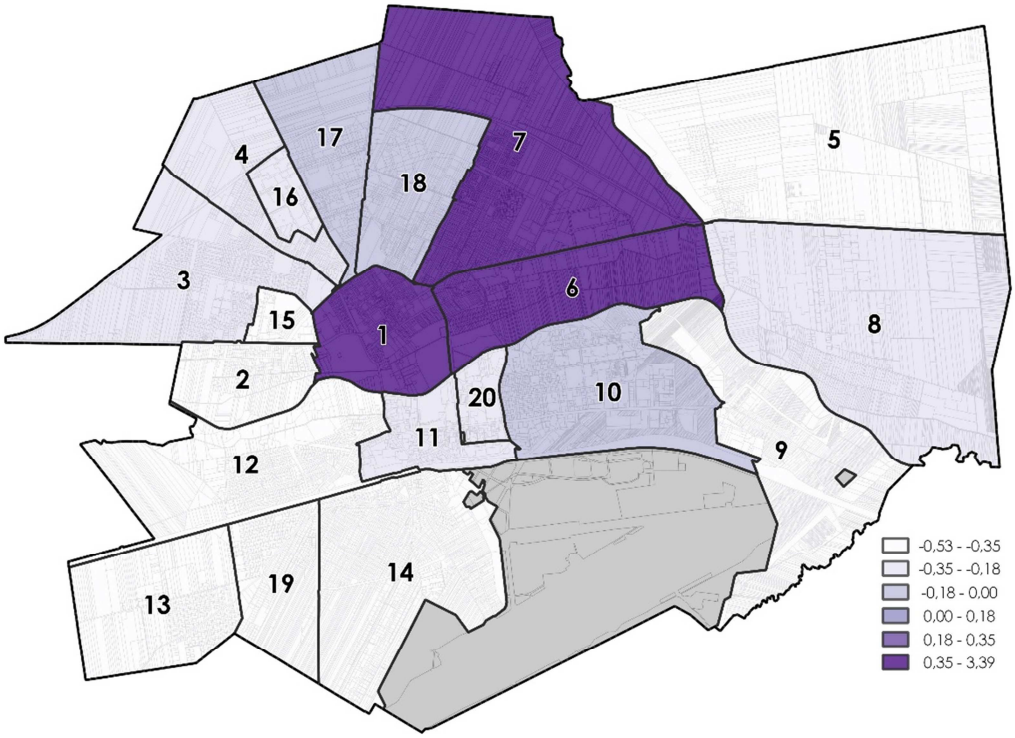

Źródło: Opracowanie własne.

Specyficzną formę przestępczości stanowi przemoc w rodzinie. Przemoc domowa, znęcanie się fizyczne i psychiczne nad bliskimi, to przestępstwo z art. 207 Kodeksu karnego. Zdecydowanie najpoważniejszą trudnością w diagnozowaniu wielkości zjawiska przemocy w rodzinie jest uzyskanie wiarygodnych i rzeczywistych danych, charakteryzujących rozmiar przemocy. Jest to związane z faktem, że bardzo często przemoc domowa jest ukrywana i spora część osób, które jej doświadczają, nie decyduje się na ujawnienie i zwrócenie się o pomoc do instytucji działających w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy.

Istotnym elementem służącym przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, jest procedura „Niebieskiej karty". Dane statystyczne dotyczące przedmiotowej procedury są wykorzystywane również do określenia skali przemocy w rodzinie i liczby osób nią dotkniętych. Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Miejski Ośrodek Polityki Społecznej w Białej Podlaskiej w 2021 r. na terenie miasta procedurą „Niebieskiej karty" objęto 368 osób.

Tabela 26. Liczba osób objętych procedurą „Niebieskiej karty" – wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców	Liczba osób objętych procedurą „Niebieskiej karty"	Liczba osób objętych procedurą „Niebieskiej karty" na 100 mieszkańców	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	2 451	9	0,4	-0,53
M2	1 161	3	0,3	-0,87
M3	2 866	23	0,8	**0,81**
M4	986	6	0,6	**0,21**
M5	323	0	0,0	-1,67
M6	791	4	0,5	-0,10
M7	3 334	20	0,6	**0,19**
M8	804	0	0,0	-1,67
M9	500	0	0,0	-1,67
M10	7 678	42	0,5	**0,02**

M11	4 137	53	1,3	**2,29**
M12	3 146	13	0,4	-0,39
M13	907	7	0,8	**0,72**
M14	5 898	33	0,6	**0,06**
M15	2 708	24	0,9	**1,07**
M16	5 658	42	0,7	**0,63**
M17	5 182	42	0,8	**0,84**
M18	3 606	32	0,9	**1,07**
M19	1 262	4	0,3	-0,69
M20	2 559	11	0,4	-0,34

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Największy udział osób objętych procedurą „Niebieskiej karty" w liczbie mieszkańców występuje w jednostkach: M11 (2,29), M15 (1,07) i M18 (1,07), położonych w centralnej części miasta. Relatywnie wysoki procent mieszkańców narażonych na przemoc w rodzinie zamieszkuje również jednostki: M17 (0,84), M3 (0,81), M13 (0,72), M16 (0,63), M4 (0,21), M7 (0,19), M14 (0,06) i M10 (0,02).

Ryc. 25. Liczba osób objętych procedurą „Niebieskiej karty" – wskaźnik cząstkowy

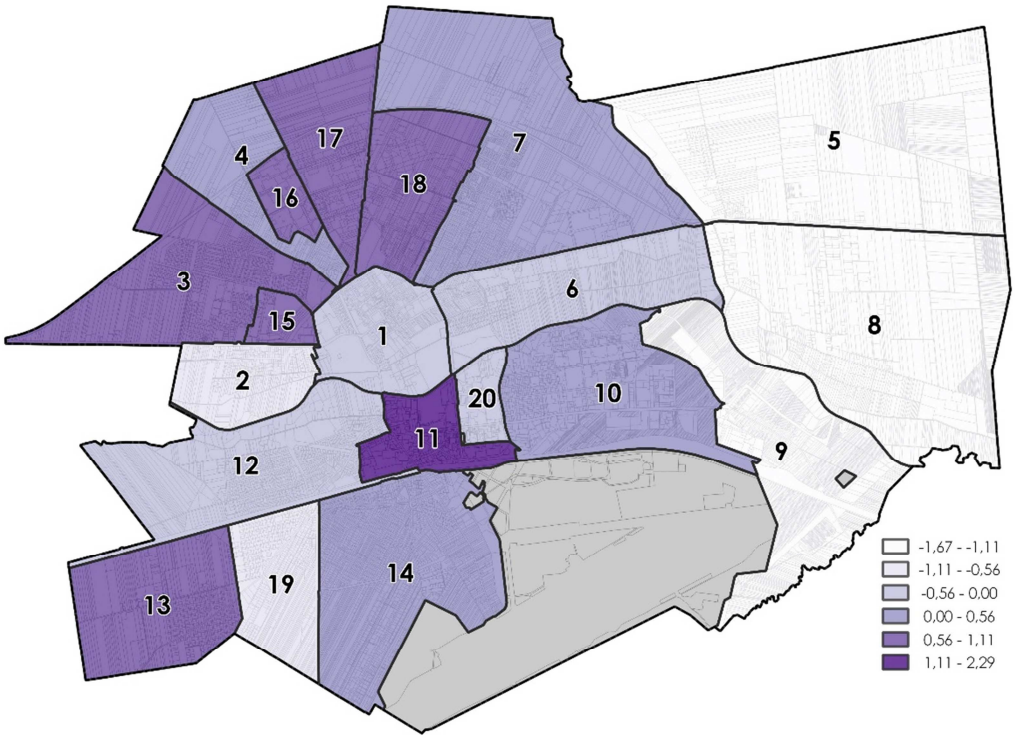

Źródło: Opracowanie własne.

Analizowane zjawiska dotyczą różnych aspektów przestępczości oraz poczucia bezpieczeństwa mieszkańców jednostek, dlatego też przy sumowaniu wskaźników cząstkowych przyznano im równe wagi.

Tabela 27. Przestępczość – zestandaryzowany wskaźnik

Numer i nazwa jednostki analitycznej		Zestandaryzowane wskaźniki cząstkowe							Przestępczość – zestandaryzowany wskaźnik
		Liczba popełnionych przestępstw	Liczba popełnionych przestępstw kryminalnych	Liczba odnotowanych wykroczeń	Liczba przeprowadzonych interwencji	Liczba interwencji przeprowadzonych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego	Liczba wykroczeń i przestępstw nieletnich	Liczba osób objętych procedurą „Niebieskiej karty"	
M1	Centrum	3,47	3,12	4,23	4,15	3,63	3,39	-0,53	**3,07**
M2	Warszawska	-0,52	-0,62	-0,39	-0,42	-0,39	-0,53	-0,87	-0,53
M3	Akademicka	-0,66	-0,55	-0,31	-0,32	-0,42	-0,33	0,81	-0,25
M4	Sitnicka	0,57	0,27	-0,08	0,26	-0,26	-0,34	0,21	**0,09**
M5	Białka	-0,93	-0,80	-0,58	-0,37	-0,75	-0,53	-1,67	-0,80
M6	Brzeska	0,83	0,93	0,49	0,82	0,90	2,33	-0,10	**0,89**
M7	Francuska	0,24	0,02	-0,20	-0,03	-0,42	0,54	0,19	**0,05**
M8	Sielczyk	-0,49	-0,28	-0,35	-0,50	-0,68	-0,30	-1,67	-0,61
M9	Sidorki	1,71	2,37	0,13	-0,01	1,52	-0,53	-1,67	**0,50**
M10	Osiedle Młodych	-0,16	-0,29	-0,24	-0,27	-0,06	-0,14	0,02	-0,16
M11	Wola Dworzec	-0,04	-0,09	-0,13	-0,11	0,30	-0,21	2,29	**0,29**
M12	Słoneczne Wzgórze	-0,49	-0,43	-0,45	-0,48	-0,67	-0,47	-0,39	-0,48
M13	Pieńki	-0,84	-0,80	-0,43	-0,56	-0,75	-0,53	0,72	-0,46
M14	Za Torami	-0,15	-0,05	-0,45	-0,40	-0,56	-0,53	0,06	-0,30
M15	Piastowskie - Kopernika	-0,41	-0,49	0,19	-0,11	0,19	-0,53	1,07	-0,01
M16	Terebelska	-0,61	-0,41	-0,39	-0,32	-0,39	-0,20	0,63	-0,24
M17	Sobieskiego	-0,38	-0,35	-0,25	-0,19	-0,35	-0,17	0,84	-0,12
M18	Armii Krajowej	-0,49	-0,39	-0,30	-0,47	-0,23	-0,06	1,07	-0,12
M19	Grzybowa	-0,41	-0,55	-0,18	-0,31	-0,51	-0,53	-0,69	-0,45
M20	Zofilas	-0,25	-0,60	-0,31	-0,37	-0,10	-0,31	-0,34	-0,33

Źródło: Opracowanie własne.

Dodatnie wartości wskaźnika dotyczącego przestępczości, czyli powyżej średniej dla miasta odnotowano w 6 jednostkach: M1 (Centrum), M4 (Sitnicka), M6 (Brzeska), M7 (Francuska), M9 (Sidorki) oraz M11 (Wola Dworzec). Najwyższa wartość dotyczy jednostki analitycznej M1 (3,07), położonej w ścisłym centrum miasta.

Na poniższej rycinie przedstawiono przestrzenny rozkład wskaźnika dotyczącego przestępczości dla jednostek analitycznych, obliczonego jako sumę ważoną zestandaryzowanych wartości wskaźników składowych.

Ryc. 26. Przestępczość – zestandaryzowany wskaźnik

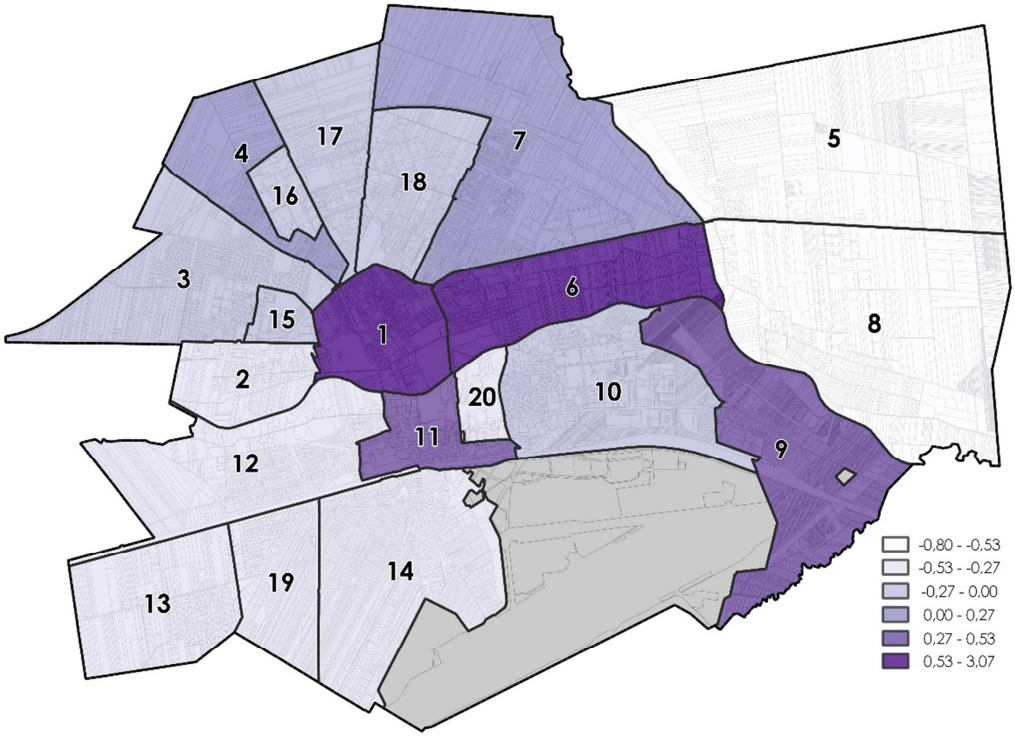

Źródło: Opracowanie własne.

POZIOM KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

Kapitał społeczny zaliczany jest do jednego z istotnych, endogenicznych czynników rozwoju lokalnego. Jakość kapitału społecznego i jego zaangażowanie w proces zarządzania jednostkami samorządu terytorialnego jest obecnie jednym z głównych przejawów dobrego zarządzania na poziomie lokalnym. Wskaźnikami kapitału społecznego są cechy jakościowe, a jako mierniki ilustrujące pewien aspekt kapitału społecznego można zastosować wskaźniki dotyczące liczby stowarzyszeń i organizacji społecznych, osób zgłaszających projekty do budżetu obywatelskiego oraz frekwencji wyborczej (wskaźnik uzupełniający).

Poziom kapitału społecznego analizowano na podstawie dwóch wskaźników cząstkowych:

- liczba organizacji pozarządowych (stowarzyszeń, fundacji) na 100 mieszkańców;
- liczba osób, które zgłosiły projekty do budżetu obywatelskiego na 100 mieszkańców.

Wyraz dojrzałości społeczeństwa obywatelskiego stanowi działalność stowarzyszeń i innych współczesnych organizacji pozarządowych. Organizacje pozarządowe przyczyniają się do wzrostu aktywizacji społeczności lokalnych, stanowią zatem istotny czynnik rozwoju kapitału społecznego. Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Urząd Miasta Biała Podlaska w 2021 r.

na terenie miasta działalność prowadziło 141 organizacji pozarządowych (stowarzyszeń zwykłych i rejestrowych, fundacji).

Tabela 28. Liczba organizacji pozarządowych (stowarzyszeń, fundacji) – wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych (stowarzyszeń, fundacji)	Liczba organizacji pozarządowych (stowarzyszeń, fundacji) na 100 mieszkańców	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	2 451	39	1,6	-3,84
M2	1 161	2	0,2	**0,35**
M3	2 866	8	0,3	**0,04**
M4	986	3	0,3	-0,04
M5	323	2	0,6	-0,97
M6	791	4	0,5	-0,63
M7	3 334	9	0,3	**0,06**
M8	804	2	0,2	**0,13**
M9	500	2	0,4	-0,32
M10	7 678	30	0,4	-0,29
M11	4 137	9	0,2	**0,22**
M12	3 146	1	0,0	**0,77**
M13	907	0	0,0	**0,86**
M14	5 898	6	0,1	**0,56**
M15	2 708	6	0,2	**0,21**
M16	5 658	2	0,0	**0,76**
M17	5 182	10	0,2	**0,29**
M18	3 606	2	0,1	**0,70**
M19	1 262	1	0,1	**0,63**
M20	2 559	3	0,1	**0,52**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Ryc. 27. Liczba organizacji pozarządowych (stowarzyszeń, fundacji) – wskaźnik cząstkowy

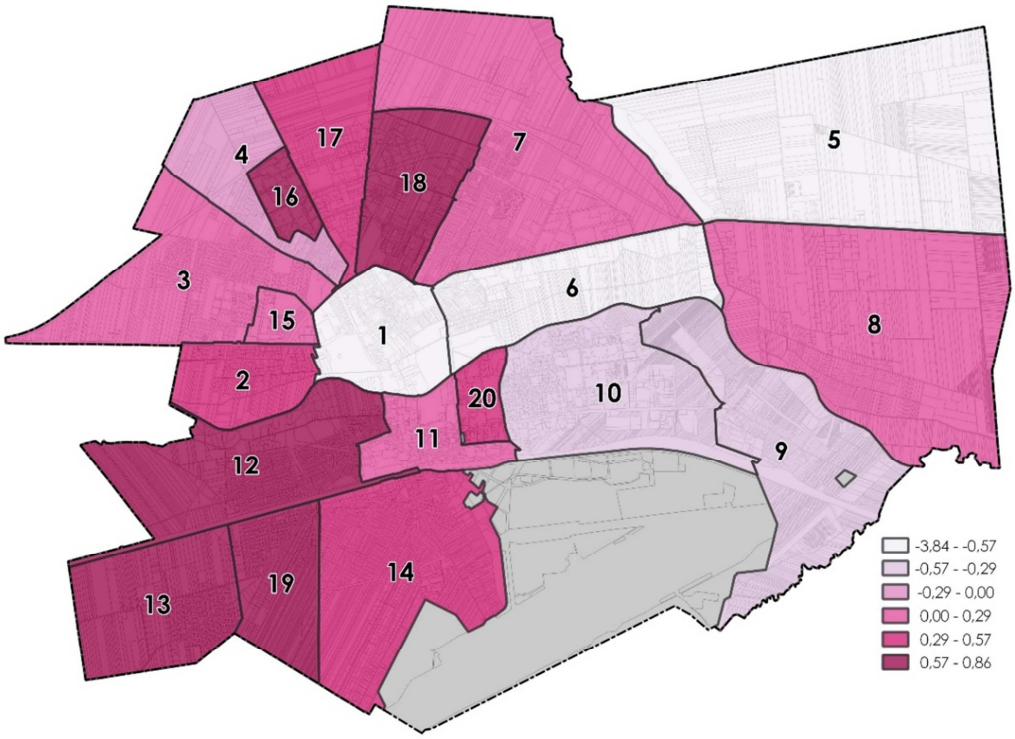

Źródło: Opracowanie własne

Geografia organizacji pozarządowych uwidacznia nierównomierne rozlokowanie siedzib organizacji w poszczególnych jednostkach analitycznych, co może świadczyć o zróżnicowanym poziomie kapitału społecznego ich mieszkańców. Relatywnie wysoki wskaźnik prezentujący liczbę organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców widoczny jest na terenie jednostki M1, obejmującej ścisłe centrum miasta, gdzie skupia się działalność usługowa i administracyjna. Niekorzystna sytuacja widoczna jest natomiast w jednostkach: M13 (0,86), M12 (0,77), M16 (0,76), M18 (0,70), M19 (0,63), M14 (0,56), M20 (0,52), M2 (0,35), M17 (0,29), M11 (0,22), M15 (0,21), M8 (0,13), M7 (0,06) i M3 (0,04).

Innym miernikiem kapitału społecznego jest aktywność obywatelska i zainteresowanie działaniami na rzecz lokalnej społeczności. Wskaźnikiem obrazującym zaangażowanie obywateli w wygląd i życie ich najbliższej okolicy jest uczestnictwo w budżecie obywatelskim. To demokratyczny proces, w ramach którego mieszkańcy współdecydują o przeznaczeniu części wydatków budżetowych, w szczególności dotyczących inwestycji o charakterze infrastrukturalnym. Stworzone mechanizmy oraz przyjęte zasady jego funkcjonowania, jako instrumentu partycypacji społecznej, pozwalają stwierdzić, iż stanowi on ważne narzędzie w procesie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i kapitału społecznego.

Tabela 29. Liczba osób, które zgłosiły projekty do budżetu obywatelskiego – wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców	Liczba osób, które zgłosiły projekty do budżetu obywatelskiego	Liczba osób, które zgłosiły projekty do budżetu obywatelskiego na 100 mieszkańców	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	2 451	1	0,0	**0,27**
M2	1 161	0	0,0	**0,58**
M3	2 866	2	0,1	**0,05**
M4	986	0	0,0	**0,58**
M5	323	2	0,6	-4,12
M6	791	0	0,0	**0,58**
M7	3 334	2	0,1	**0,13**
M8	804	1	0,1	-0,36
M9	500	0	0,0	**0,58**
M10	7 678	7	0,1	-0,11
M11	4 137	0	0,0	**0,58**
M12	3 146	2	0,1	**0,10**
M13	907	1	0,1	-0,25
M14	5 898	4	0,1	**0,07**
M15	2 708	1	0,0	**0,30**
M16	5 658	1	0,0	**0,45**
M17	5 182	3	0,1	**0,14**
M18	3 606	5	0,1	-0,47
M19	1 262	0	0,0	**0,58**
M20	2 559	1	0,0	**0,29**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Biorąc pod uwagę powyższą analizę, najmniej korzystna sytuacja widoczna jest w jednostkach: M2 (0,58), M4 (0,58), M6 (0,58), M9 (0,58), M11 (0,58) i M19 (0,58), gdzie żaden z mieszkańców nie zgłosił wniosku do budżetu obywatelskiego. Dodatnią wartość wskaźnika, czyli powyżej średniej, odnotowano również w jednostkach: M16 (0,45), M15 (0,30), M20 (0,29), M1 (0,27), M17 (0,14), M7 (0,13), M12 (0,10), M14 (0,07) oraz M3 (0,05).

Ryc. 28. Liczba osób, które zgłosiły projekty do budżetu obywatelskiego – wskaźnik cząstkowy

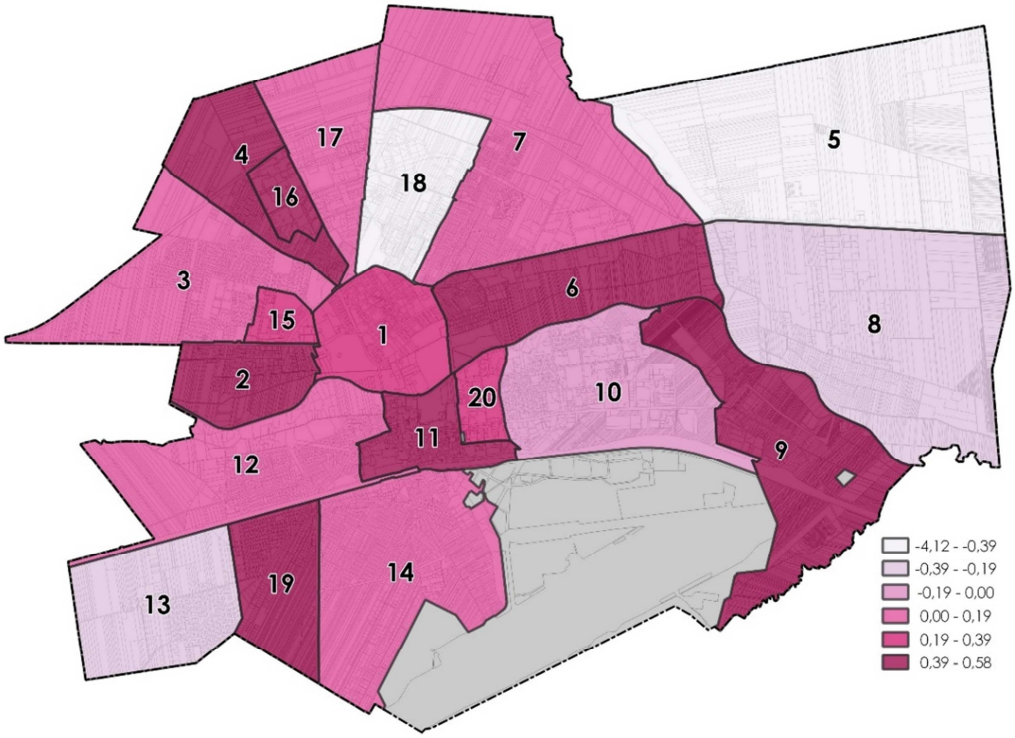

Źródło: Opracowanie własne

Analizowane zjawiska dotyczą różnych aspektów aktywności społecznej mieszkańców, dlatego też przy sumowaniu wskaźników cząstkowych obrazujących poziom kapitału społecznego przyznano im równe wagi.

Niekorzystne, dodatnie wartości wskaźnika, czyli powyżej średniej dla miasta odnotowano aż w 15 jednostkach analitycznych: M2 (Warszawska), M3 (Akademicka), M4 (Sitnicka), M7 (Francuska), M9 (Sidorki), M11 (Wola Dworzec), M12 (Słoneczne Wzgórze), M13 (Pieńki), M14 (Za Torami), M15 (Piastowskie – Kopernika), M16 (Terebelska), M17 (Sobieskiego), M18 (Armii Krajowej), M19 (Grzybowa), M20 (Zofilas). Najwyższe wartości dotyczą jednostek M16 (0,61), M19 (0,61), M2 (0,47), M12 (0,44) i M20 (0,41). W przypadku pozostałych jednostek wartość wskaźnika kształtowała się w granicach 0,40 ÷ 0,05. Z kolei najlepsza sytuacja cechuje jednostki: M5 (-2,55) i M1 (-1,79).

Tabela 30. Poziom kapitału społecznego – zestandaryzowany wskaźnik

Numer i nazwa jednostki analitycznej		Zestandaryzowane wskaźniki cząstkowe		Poziom kapitału społecznego – zestandaryzowany wskaźnik
		Liczba organizacji pozarządowych (stowarzyszeń, fundacji)	Liczba osób, które zgłosiły projekty do budżetu obywatelskiego	
M1	Centrum	-3,84	0,27	-1,79
M2	Warszawska	0,35	0,58	**0,47**
M3	Akademicka	0,04	0,05	**0,05**
M4	Sitnicka	-0,04	0,58	**0,27**
M5	Białka	-0,97	-4,12	-2,55
M6	Brzeska	-0,63	0,58	-0,03
M7	Francuska	0,06	0,13	**0,10**
M8	Sielczyk	0,13	-0,36	-0,12
M9	Sidorki	-0,32	0,58	**0,13**
M10	Osiedle Młodych	-0,29	-0,11	-0,20
M11	Wola Dworzec	0,22	0,58	**0,40**

M12	Słoneczne Wzgórze	0,77	0,10	**0,44**
M13	Pieńki	0,86	-0,25	**0,31**
M14	Za Torami	0,56	0,07	**0,32**
M15	Piastowskie - Kopernika	0,21	0,30	**0,26**
M16	Terebelska	0,76	0,45	**0,61**
M17	Sobieskiego	0,29	0,14	**0,22**
M18	Armii Krajowej	0,70	-0,47	**0,12**
M19	Grzybowa	0,63	0,58	**0,61**
M20	Zofilas	0,52	0,29	**0,41**

Źródło: Opracowanie własne.

Na poniższej rycinie przedstawiono przestrzenny rozkład wskaźnika dotyczącego poziomu kapitału społecznego, obliczonego jako sumę ważoną zestandaryzowanych wartości wskaźników składowych.

Ryc. 29. Poziom kapitału społecznego – wskaźnik zestandaryzowany

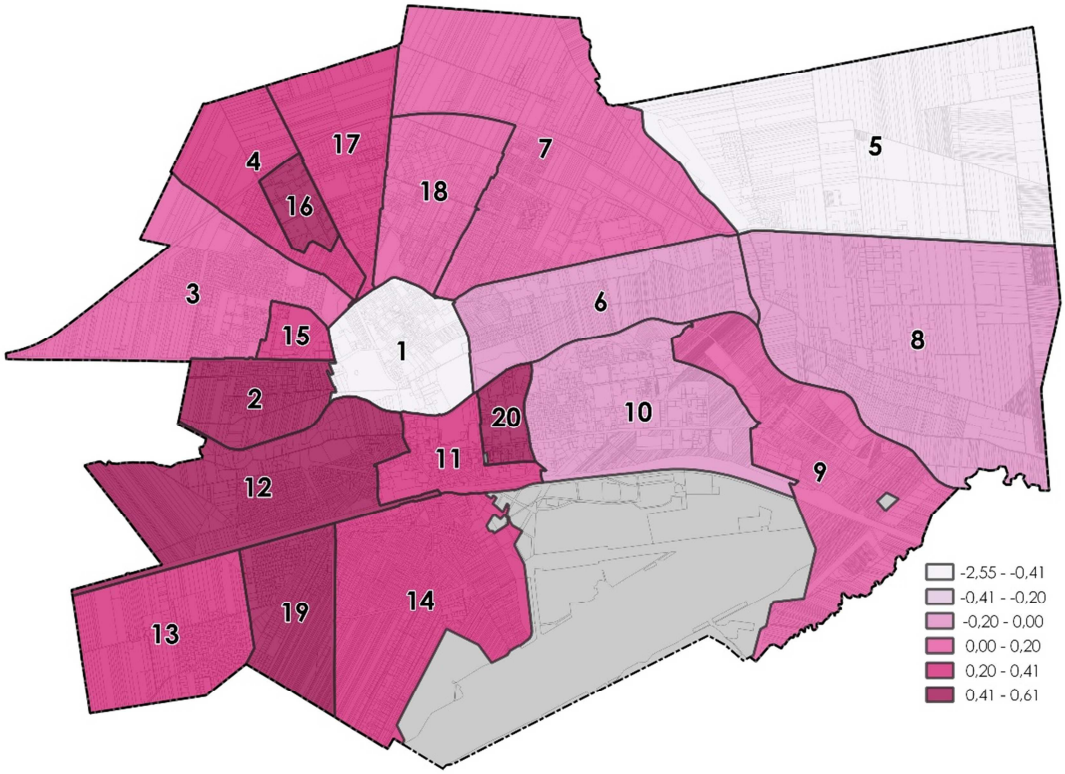

Źródło: Opracowanie własne

WSKAŹNIKI UZUPEŁNIAJĄCE

Ze względu na ograniczoną dostępność danych zdecydowano, że dwa wskaźniki dotyczące sfery społecznej zostaną przeanalizowane jedynie jako uzupełniające. Pomimo, iż dotyczą one ważnych elementów kapitału społecznego miasta, odniesienie przestrzenne zjawisk do innych powierzchni nie pozwala na włączenie ich do wskaźnika syntetycznego. Jednak ze względu na ich znaczenie niżej przedstawiono analizę w możliwym odniesieniu przestrzennym do jednostek analitycznych.

Uczestnictwo w życiu publicznym zostało przedstawione w formie frekwencji wyborczej w wyborach samorządowych w 2018 r. w granicach obwodów wyborczych, natomiast poziom edukacji za pomocą średnich wyników egzaminu 8-klasisty w 2022 r. w granicach obwodów szkolnych.

UCZESTNICTWO W ŻYCIU PUBLICZNYM

Przejawem istnienia bądź też tworzenia się kapitału społecznego jest świadomość mieszkańców o możliwości współdecydowania w sprawach istotnych dla społeczeństwa, w tym społeczności lokalnej. Za swoisty miernik społeczeństwa obywatelskiego i poziomu kapitału społecznego należy uznać frekwencję w wyborach powszechnych, w tym przede wszystkim w wyborach samorządowych, mających przełożenie na kierunki i charakter działań podejmowanych przez władze publiczne na rzecz rozwoju lokalnego. Wskaźnik uzupełniający dotyczący poziomu uczestnictwa w życiu publicznym, jest niezwykle istotny dla zobrazowania faktycznego zaangażowania mieszkańców poszczególnych jednostek analitycznych w życie lokalnych wspólnot. Wysoka frekwencja wyborcza cechuje jednostki, których mieszkańcy są zainteresowani życiem publicznym.

Poziom uczestnictwa w życiu publicznym mieszkańców poszczególnych jednostek urbanistycznych został przeanalizowany na podstawie frekwencji w wyborach samorządowych w 2018 r. (wybory prezydenta miasta). Ze względu na trudności związane z pozyskaniem danych dotyczących frekwencji wyborczej pozwalających na analizę zjawiska w oparciu o podział na jednostki analityczne, zdecydowano się na zaprezentowanie danych dotyczących 27 stałych obwodów wyborczych wyznaczonych na terenie Miasta Biała Podlaska.

Tabela 31. Granice obwodów wyborczych w wyborach samorządowych w 2018 r. wyznaczonych na terenie Miasta Biała Podlaska

Numer obwodu	Granice obwodu
1	Aleja Tysiąclecia 21, 23, 25, 26, 27, 29, Łomaska 3, 5, 6, 7, 7a, 10, 12, 14, 16, 16 - 18, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 28a, 30, Sidorska 1, 3, 8, 10, 12, 14, 16, 23, 25, 27, Franciszka Zdanowskiego
2	Aleja Tysiąclecia 28a, 30, 31, 32, 33, 35, Adama Asnyka, Tadeusza Kościuszki, Lotnicza, Mikołaja Reja, Składowa, Torowa
3	Kolejowa, Łomaska 34, 38, 40, 42, 46, 48, 48a, 48b, 52a, 54, 56, 58, Henryka Sienkiewicza, Generała W. Sikorskiego
4	Aleja Jana Pawła Ii 157, 158, 160, 162, 165, 166, 172, 174, 176, 178, 180, 180a, 180b, 182, 182a, 184, 184a, 186, 188, Grabowa, Adama Mickiewicza, Parkowa, Sidorska 31, 32, 33, 34, 34a, 35, 37, 39 - 43, 43a, 45, 47, 49, Ludwika Waryńskiego
5	Leszczynowa 17, 17a, 19, 21, 23, 24, 25, 25a, 26, 26a, 27, 28, 29, 31, Łukaszyńska 15, 17, 19, 20, 20a, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 28a, 29, 30, 31, 32, 34, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 46, 46a, 46b, 46c, Na Skarpie, Plażowa, Słowicza
6	Brzozowa, Kąpielowa 7, 9 - 13, 9a, 11, 11a, 15, 17, 19, 21, 23, Leszczynowa 2, 2b, 4, 5, 6, 7 - 13, 8, 10, 10a, Orzechowa 33, 35, 37, 39, 41, 43, 51, Piaskowa, Pływacka
7	Łukaszyńska 2, 2a, 3, 4, 5, 5a, 5b, 6, 6a, 7, 8, 9, 10, 10a, 11, 12, 13, 14, 16, 18, Orzechowa 2f, 4, 6, 6a, 8, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 22b, 24, 24a, 26, 30, 32, 36, 40, 42, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 56, Rybna
8	Brzegowa, Fabryczna, Handlowa, Młyńska, Sidorska 36, 38, 40, 40a, 40b, 40c, 46a, 48, 48a 50, 52, 56a, 56b, 58, 58a, 60, 60a, 62, 62a, 62b, 63, 65, 71, 73, 75, 75a, 77, 79, 81, 85, 87, 89, 91, 92, 93, 99, 99a, 99b, 99c, 99d, 101, 101a, 101b, 103, 103a, 103b, 103c, 106, 108, 112, 113, 118, 119, 119a, 120, Włoska, Kard. Stefana Wyszyńskiego 51, 53, 53/55, 57, 58, 59, 60, 61
9	Aleja Solidarności, St. Brzóski, Gruntowa, Mariana Langiewicza, Metalowa, Sidorska 121, 121a, 121b, 124, 125, 126, 126a, 127, 128, 129, 130, 131a, 132, 133, 134, 135, 137, 138, 140, 141, 144, 145, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 154a, 155, 156, 156a, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 167, 168, 169a, 171, 173, 173a, 175, 175a, 176, 177, 179, 180, 181, 182, 184, 185, 186, 187, 188, 190, 191, 191a, 192, 193, 194, 195, 196, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 203a, 204, 205, 205a, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 214, 216, 218, 220, 220a, 220b, 222, 222a, 224, 224a, 228, 230, 232, 234a, 236, 238, 240, 242, 244, 246, 248, 250, 250a, 254, 256, 258, 260, Sielczyk, Zagrodowa
10	Artyleryjska 2, 4, 7, 8, Ks. Zbigniewa Bieńkowskiego, Konstantego Romualda Budkiewicza, Garncarska, Janowska 7, 10, 10a, 11a, 12, 13, 15, 16, 19, 19a, 19b, 21, 21a, 23, 24, 25, 26, 30, 31, 31b, 32, 33, Krótka, Marszałka Józefa Piłsudskiego, Plac Wolności, Pocztowa, Władysława Stanisława Reymonta, Sitnicka 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 19b, 20, 21, 22, 22a, 23, 24, 25, 27a, 29, 29a, 31, 31a, 33, 35, 37, 39, 41, 41a, 43, 45, 47, 49, 49a, 51, Warszawska 1, 2, 3, 3c, 4, 5, 7, 13, Zamkowa
11	Aleja Jana Pawła Ii 119, 121, 123, 125, 127, 129, 131, 137b, 137c, Aleja Tysiąclecia 2, 2a, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 10a, 12, 14, 16, 20, 22c, 22d, Browarna, Jatkowa, Józefa Ignacego Kraszewskiego, Łazienna, Łąkowa, Gabriela Narutowicza, Ogrodowa, Plac Rubina, Prosta 1, 4, 6, 8, Przesmyk, Reformacka, Rolnicza, Rzeczna, Średnia
12	Aleja Jana Pawła Ii 39, 44, 50, 53, 55, 59, 60, 61, 62, 64, 66, 68, 68a, 74, 75, 76, 76a, 77, 81a, 85, 87, 87b, 88, 89, 89b, 89c, 92, 102, Gen. Ludwika Bittnera, Brzeska 1, 2, 4a, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15a, 16, 17, 19, 24,

	26a, 26b, 28a, 30, 30a, 31, 32, 33, 33a, 33a, 34, 34a, 37, 38, Józefa Chełmońskiego, Ciasna, Cicha, Dolna, Mikołaja Dziedzickiego, Juliana Fałata, Aleksandra Gierymskiego, Kasztanowa, Kolonia Francuska, Janusza Korczaka, Wojciecha Kossaka, Lipowa, Jacka Malczewskiego, Stanisława Mikołajczyka, Stanisława Moniuszki, Nowa, Obwodowa, Witolda Pileckiego, Plac Szkolny Dwór, Plac Wojska Polskiego, Podmiejska, Prosta 16, 17, 18, 21, 22, 23, 23a, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 34, 36, 40, 44, 46, 48, Bolesława Prusa, Ks. Józefa Pruszkowskiego, Przechodnia, Rzeźniana, Sadowa, Spokojna, Jana Styki, Turystyczna, Wąska, Ks. Krzysztofa Wilskiego-Ciborowicza, Stefana Żeromskiego
13	Aleja Jana Pawła Ii 99, 106d, 110, 112, 114, 116, 118, 122, 140, 148, Armii Krajowej, Batalionów Chłopskich, Ks. Edmunda Barbasiewicza, Józefa Beka, Białka, Jakuba Bojki, Władysława Bownika, Braci Horaczyńskich, Marii Bratkowskiej, Brzeska 44, 46, 47, 48, 50, 50b, 50c, 51, 52, 52a, 52b, 53, 54, 56, 57, 58, 60, 61, 62, 63, 63a, 65, 67, 68, 69, 72, 72a, 73, 74, 76, 78, 80, 82, 83, 83a, 84, 85, 86, 89, 91, 95, 100, 102, 104, 105, 105a, 106, 106a, 107, 108, 110, 114, 116, 118, 120, 121, 122, 123, 125, 125a, 127, 128, 129, 132, Budowlana, Celników Polskich, Józefa Chłopickiego, Alberta Chmielowskiego, Cmentarna, Stanisława Damrosza, Jana Dąbskiego, Józefa Dwernickiego, Jadwigi Dziubińskiej, Ekologiczna, Elektryczna, Francuska, Leona Frankowskiego, Józefa Furmana, Jana Glogera, Józefa Grudzińskiego, Kosmonautów, Ireny Kosmowskiej, Kosynierów, Wacława Kowalskiego, Juliusza Krzyżanowskiego, Joachima Lelewela, Haliny Łuczyckiej, Wandy Madler, Maksymiliana Malinowskiego, Stanisława Miłkowskiego, Wacława Nartowskiego, Józefa Niećki, Janiny Niedźwiedzkiej, Tomasza Nocznickiego, Juliana Ordona, Stanisława Osieckiego, Plac Baranowicki, Emilii Plater, Polna, Powstańców, Północna, Ignacego Prądzyńskiego, Przemysłowa, Tadeusza Rejtana, Henryka Rewakowicza, „Grota" Roweckiego, Piotra Skargi, Ignacego Solarza, Jana Stapińskiego, Romualda Traugutta, Konstantego Walczuka, Anieli Walewskiej, Wincentego Witosa, Józefa Wybickiego
14	Akacjowa, Zbigniewa Burzyńskiego, Długa 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 9a, 10, 11, 11b, 11c, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 19a, 20a, 20b, 21, 22, 23, 24, 24a, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 31a, 32, 33, 35, 36, 36a, 37, 37a, 38, 38a, 39, 40, 40a, 40b, 41, 42, 43, 44, 44a, 46, 48, 48a, 48a, 52, Dokudowska, Stefana Drzewieckiego 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20a, 20c, 20d, 22, 22a, 22b, 22c, 24, 26, 28, 29, 30, 32, 34, 38, 40, 42, 44, 46, 48, Dzika, Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego, Górna 1, 2, 2a, 3, 4, 5, 5a, 6, 6a, 7, 7a, 8, 8a, 9, 9a, 10, 10a, 11, 11a, 12, 12a, 13, 15, 17, 17a, 19, 20, 20d, 20f, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 30a, Jaśminowa, Karasia, Marii Konopnickiej, Kościelna, Ignacego Krasickiego, Ludowa, Kornela Makuszyńskiego, Morelowa, Okólna, Okrężna, Podleśna 1, 1a, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, Kajetana Sawczuka, Stefanii Sempołowskiej, Marii Skłodowskiej-Curie, Sosnowa 1, 2, 2a, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 27a, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 33a, 34, 35, 35a, 35b, 35c, 36, 36a, 37, 38, 39, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 49, 51, 51b, Stacyjna, Szumowa, Ks. Piotra Ściegiennego Topolowa, Wierzbowa, Wiśniowa, Wyzwolenia 1, 1a, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, Żwirki I Wigury 11, 11b, 11c, 11d, 13, 17, 18, 18a, 19, 20, 21, 23, 25, 31, 32, 35, 37, 45, 49, 49a, 63, 88a
15	Jerzego Bajana, Władysława Broniewskiego, Zbysława Ciołkosza, Stanisława Cywińskiego, Czereśniowa, Jana Czerwińskiego, Dąbrowska, Jana Długosza, Stefana Drzewieckiego 1, 3, 5, 7, 9, 21, Bogusława Kaczyńskiego, Krucza, Józefa Maciąga, Józefa Milcarka, Podleśna 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 42a, 44, 44a, 45, 46, 49, 50, 51, 52, 53, 53a, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 67a, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 76a, 77, 80, 81, 82, 83, 83a, 88, 92, 94, 96, 104, Stefana Skoczylasa, Sosnowa 51c, 53, 55, 57, 57a, 59, 63, 65, 67, 69, 73, Gen. Józefa Sowińskiego, Czesława Tańskiego, Winiarska, Czesława Witoszyńskiego, Zenona Wyrzykowskiego, Wyzwolenia 15b, 15d, 15e, 15f, 15g, 17, 19, 19a, 21, 26, 27, 29, 31, 33, 35, 36, 40, 41, 42, 43, 43a, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 56, 58, 60, 62, Jana Żardeckiego
16	Bartka Las, Barwinkowa, Borowikowa, Borówkowa, Bukowa, Ceglana, Cienista, Cisowa, Mieczysławy Ćwiklińskiej, Dobra, Gołębia, Grabarska, Graniczna, Grzybowa, Iglasta, Jałowcowa, Ks. Walentego Jankowskiego, Stefana Jaracza, Jarzębinowa, Jaskółcza, Jastrzębia, Jaworowa, Jesionowa, Jodłowa, Kalinowa, Kołychawa, Lisia, Lotników Podlaskich, Lubelska, Łowiecka, Męczenników Katynia, Modrzewiowa, Mostowska, Opieńkowa, Paprociowa, Poziomkowa, Sarnia, Sasankowa, Sobolowa, Sokulska, Sowia, Świerkowa, Tęczowa, Twarda, Wiązowa, Wrzosowa, Stanisława Wyspiańskiego, Zagajnikowa, Zawilcowa, Żwirowa
17	Boczna, Borowa, Jana Brzechwy, Chłodna, Izabeli Czajki-- Stachowicz, Daleka, Droga Wojskowa 16, 16a, 16b, 16e, 16f, 18, 32, 34, 51, 51a, Gromadzka, Jagodowa, Klonowa, Kołowa, Koncertowa, Kręta, Krzywa, Łomaska 11, 13, 17, 21, 23, 25, Mała, Zofii Nałkowskiej, Cypriana Kamila Norwida, Plac Trzech Krzyży, Podłączna, Pogodna, Przelotna, Przyjaźni, Ludwika Solskiego, Sportowa, Stodolna, Środkowa, Juliana Tuwima, Witoroska, Wolska, Wspólna, Zaciszna, Gabrieli Zapolskiej, Aleksandra Zelwerowicza, Zielona, Żabia
18	34 Pułku Piechoty, Stefana Grodzickiego, Mikołaja Kopernika, Juliana Ursyna Niemcewicza, Juliusza Słowackiego, Spacerowa, Franciszka Ujmy, Warszawska 31, 35, 37a, 39, 41, 41a, 41b, 43, 49, 51, 53, 55a, 57, 59, 61, 63, 69, 71, 73, 74, 74a, 75, 75b, 76, 76a, 77, 77b, 77c, 78, 80, 81, 83, 84, 85, 86, 86a, 88, 88a, 90, 90a, 92, 94, 94a, 96, 98, 100a, 102, 102a, 104, 106, 106a, 108, 110, 112, 112a, 114, 116, 116b, 118, 122, 124, 126
19	Juliana Abramowicza, Artyleryjska 16a, 20, Józefa Bema, Bolesława Chrobrego, Jana Karola Chodkiewicza, Stefana Czarnieckiego, Antoniego Czecha, Droga Wojskowa 1, 2, 3, 4, 4a, 5, 7, 8, 8a, 9, 10, 11, 12, 12a, 13, 15, 17, Folwarczna, Bartosza Głowackiego, Jana Kilińskiego, Franciszka Kleeberga, Janusza Kusocińskiego, Literacka, Piękna, Józefa Poniatowskiego, Kazimierza Pułaskiego, Sławacińska, Spółdzielcza, Andrzeja Struga, Majora Henryka Sucharskiego, Szczytowa, Warszawska 19, 19a, 21, 23, 26, 28a, 32, 38, 40a, 42, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 66a, 66a, 68, 70, 72, Walerego Wróblewskiego, Zawiszy Czarnego, Ziemowita, Żurawia
20	Akademicka, Joachima Bartoszewicza, Józefa Błyskosza, Fryderyka Chopina, Romana Dmowskiego,

	Glinki, Głęboka, Józefa Hallera, Mieczysława Karłowicza, Jana Kasprowicza, Jana Kochanowskiego, Hugona Kołłątaja, Kazimierza Kruczkowskiego, Kwiatowa, Jana Makaruka, Stanisława Marusarza, Jana Matejki, Olimpijczyków, Elizy Orzeszkowej, Juliusza Osterwy, Ignacego Jana Paderewskiego, Pokoju, Powstania Warszawskiego, Juliana Przybosia, Romana Rogińskiego, Sitnicka 26, 28, 30, 32, 40, 42, 44, 46, 48, 48b, 52, 52a, 52b, 54, 56, 58, 58a, 60, 61, 62, 63, 64, 67, 67a, 67b, 72, 75, 75a, 77a, 79, 80, 81, 83, 85, 87, 89, 93, 97, 99, 101, 101a, 109, 111, 113, 113a, 113b, 115, 117, 119, 119a, 121, 123, 125, 125a, 127, 127a, 127b, 129, 131, 131a, 133, 137, 139, 145, 147, 149, Studencka, Sworska, Tadeusza Sygietyńskiego, Szarych Szeregów, Karola Szymanowskiego, Targowa, Kazimierza Tetmajera-Przerwy, Unitów Podlaskich, Henryka Wieniawskiego, Willowa, Zgoda
21	Błogosławionego Honorata Koźmińskiego, Grunwaldzka, Kazimierza Jagiellończyka, Królowej Jadwigi 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 14, 16, 17, 17a, 18, 19, 20, 23, 23a, 25, 27, 29, 30, 32, 34, Księcia Witolda, Terebelska 12, 18, 22, 24, 26, 30, 32, 36, 38, 38a, 42, 46, 50, 50a, Władysława Jagiełły
22	Królowej Jadwigi 10, 12, Stefana Okrzei, Osiedle Sitnickie, Poprzeczna, Radziwiłłowska, Różana, Terebelska 45, 45a, 49, 49a, 49b, 49c, 49d, 56, 58, 66, Zygmunta Augusta
23	Anny Jagiellonki, Terebelska 67a, 68, 69, 69a, 69b, 69c, 70, 71, 72, 74, 76, 79, 80, 81, 81a, 83, 83a, 85, 86, 87, 88, 93, 94, 95, 96, 98, 102, 104, 110, 111, 111a, 114, 116, 120a, 121, 122, 123, Zygmunta Starego
24	Aleja Jana Pawła Ii 1, 3, 4, 6, 8, 10, 11, 12, 14a, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 34, Aliny Fedorowicz, Augusta Fieldorfa, Okopowa, Terebelska 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 23a, 23b, 25a, 29, 31, 31a, 33, 35, 39, 41, 43, 43b, 47, 47a, 47b, 47c, 49e, 51, 53, 55, Stanisława Tessaro, Aleksandra Wereszki, Czesława Wroczyńskiego, Żytnia
25	Jana Ii Kazimierza, Jana Iii Sobieskiego, Janowska 39, 39a, 39b, 40, 41, 41a, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 49a, 50, 51a, 51b, 52, 57, 58, 60, 61, 62, 64, 65, 66a, 66b, 68, 70a, 72, 72a, 74, 74a, 76, 78, 80, 82, Sapieżyńska, Stefana Batorego
26	Chmielna, Kąpielowa 2, 4, 4a, 6, 6a, 8, 8a, 10, 12, 12e, Orzechowa 3a, 3b, 3c, 5, 5a, 7, 7a, 7b, 9, 9a, 11, 13, 13a, 15, 15a, 17, 17a, 19, 21, 21a, 23, 25, 25a, 25b, 27, 29, 31, 31a, 31b, 33a, 33b, Rakowa, Słoneczna, Wesoła, Widok, Kard. Stefana Wyszyńskiego 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 13a, 15, 16, 17, 18, 19, 19a, 20, 20a, 21, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 36a, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 54, 56
27	Długa 45, 47, 47a, 49, 51, 51f, 53, 54, 54a, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 62, 62a, 62b, 64a, 71, 73, 85, Górna 33, 36, 36b, 37, 38, 39, 40, 42a, 43, 45, 46a, 46b, 47, 49, 52, 55, 56, 58, 59, 60, 63, 64, 65, 66, 69, 69a, 70, 70a, 70b, 71, 72, 73, 75, 75a, 76a, 78, 79a, 80, 83, 85, 86, 88, 91, 92, 93, 95, 95a, 97, Jasna, Łomaska 31, 33, 37, 39, 39a, 41, 43, 43a, 43b, 43c, 45, 45a, 47, 47a, 49, 49a, 51, 51a, 53, 55, 57, 59, 60, 61, 63, 64, 66, 67, 69, 70, 71, 71a, 72, 73, 74, 76, 77, 78, 79, 80, 80a, 80b, 80c, 80d, 82, 82d, 84, 87, 88, 88a, 89, 90, 91, 93, 93b, 93c, 93d, 94, 95, 95a, 96, 97, 98, 99, 100, 100a, 101, 102, 103, 104, 105, 105a, 105b, 105c, 107, 109, 110, 111, 112, 113, 115, 115a, 115b, 116, 117, 117a, 119, 120, 120a, 122, 122a, 122b, 122c, 123, 126, 127, 128, 128a, 129, 129a, 131, 132, 132a, 133, 136, 136b, 138, 139, 140, 140a, 141, 142, 142a, 143, 144, 145, 146, 148, 149, 150, 151a, 152, 154, 155, 156, 157, 159a, 160, 161, 162, 162a, 162b, 163, 164, 164a, 165, 166, 168, 168a, 170a, 174, 174b, 178, 178b, Ługowa, Mieszczańska, Olszowa, Robotnicza, Szkolna, Ziemiańska, Złota, Żwirki I Wigury 1, 1a, 3, 5, 5c, 5d, 5e, 8, 9, 9a, 10, 10b, 10c

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji Państwowej Komisji Wyborczej.

Średnia frekwencja w mieście wyniosła 52,34% w pierwszej turze wyborów oraz 55,40% w drugiej, czyli była zbliżona do frekwencji odnotowanej w województwa lubelskim (odpowiednio 54,38% oraz 51,62%). Można natomiast zauważyć znaczne różnice pomiędzy frekwencją w poszczególnych obwodach wyborczych.

Tabela 32. Frekwencja wyborcza w wyborach prezydenta miasta (I i II tura) w 2018 r. w podziale na obwody wyborcze.

Numer obwodu	Adres	Frekwencja		
		Wybory prezydenta miasta I tura	Wybory prezydenta miasta II tura	Średnia
1	ul. Sidorska 20	51,79%	54,68%	53,24%
2	ul. Sidorska 30	44,27%	47,24%	45,76%
3	ul. Kolejowa 8	47,01%	49,38%	48,20%
4	ul. Ludwika Waryńskiego 1	51,44%	56,57%	54,01%
5	ul. Łukaszyńska 34	55,84%	57,78%	56,81%
6	ul. Leszczynowa 16	54,19%	55,96%	55,08%
7	ul. Orzechowa 34	54,53%	56,78%	55,66%
8	ul. Sidorska 95 - 97	43,09%	48,01%	45,55%
9	ul. Mariana Langiewicza 44	48,59%	52,87%	50,73%
10	ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 36	52,70%	54,35%	53,53%
11	ul. Gabriela Narutowicza 39	50,06%	52,66%	51,36%
12	ul. Stanisława Moniuszki 36	46,03%	49,34%	47,69%
13	ul. Brzeska 71	55,41%	56,55%	55,98%
14	ul. Stacyjna 6	52,67%	56,04%	54,36%
15	ul. Jana Czerwińskiego 25	54,99%	57,88%	56,44%

16	ul. Grzybowa 52A	53,54%	58,12%	55,83%
17	ul. Sportowa 7	54,47%	58,10%	56,29%
18	ul. Warszawska 19c	55,73%	57,57%	56,65%
19	ul. Spółdzielcza 4	55,03%	56,65%	55,84%
20	ul. Akademicka 8	58,45%	62,15%	60,30%
21	ul. Kazimierza Jagiellończyka 17	56,41%	58,71%	57,56%
22	ul. Zygmunta Augusta 2	54,75%	56,45%	55,60%
23	ul. Zygmunta Starego 4	52,51%	55,53%	54,02%
24	ul. Okopowa 3	53,12%	54,41%	53,77%
25	ul. Janowska 55	52,67%	56,01%	54,34%
26	ul. Wesoła 21 - 23	52,39%	58,63%	55,51%
27	ul. Łomaska 86	42,70%	48,65%	45,68%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej.

Najmniej uprawnionych do głosowania osób wzięło w nim udział w obwodach nr: 8 (45,55%), 27 (45,68%), 2 (45,76%), 12 (47,69%) i 3 (48,20%), położonych na terenie jednostek analitycznych M1, M7, M9, M10, M11, M14, M18 i M20. Frekwencja w tych obwodach nie przekroczyła 50%. Najwyższą frekwencję wyborczą odnotowano w obwodzie nr 20 (60,30%), znajdującym się na terenie jednostki M3. Na pozostałym obszarze frekwencja kształtowała się w granicach średniej dla miasta.

Ryc. 30. Średnia frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w 2018 r. (I i II tura wyborów prezydenta miasta)

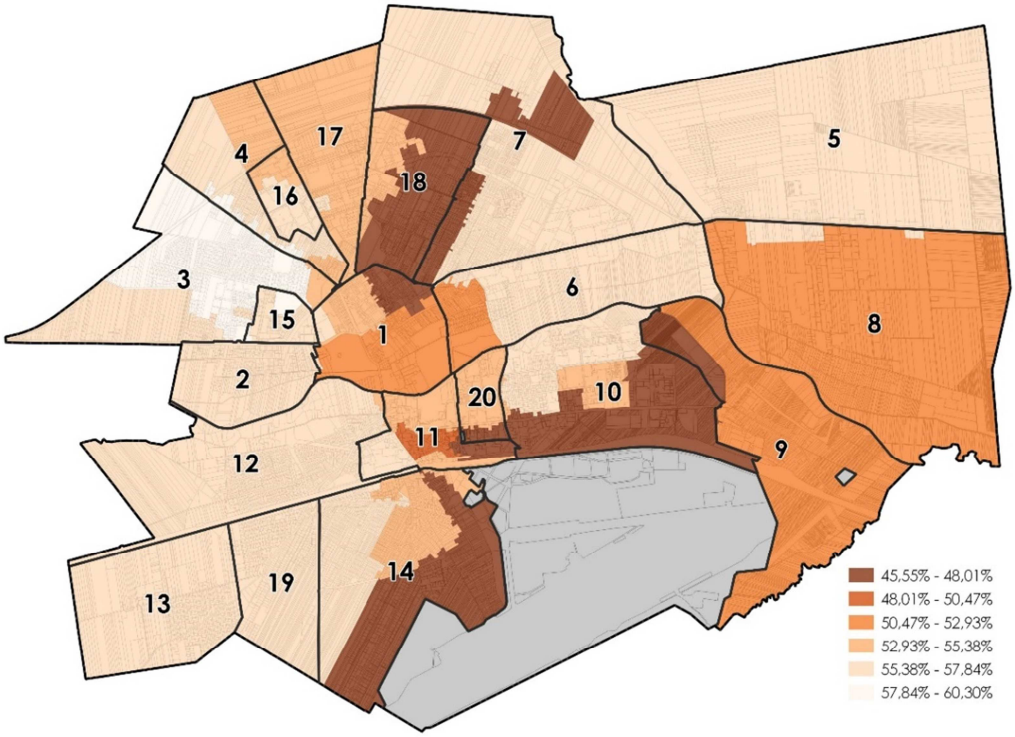

Źródło: Opracowanie własne.

POZIOM EDUKACJI

Występowanie licznych negatywnych zjawisk w sferze społecznej (m.in. bezrobocia i ubóstwa) często negatywnie oddziałuje na najmłodszych mieszkańców obszaru, przekładając się na ich wyniki w nauce. Złe wyniki w nauce na wczesnym etapie życia mogą negatywnie wpływać na dalszy rozwój osobisty, prowadzić do gorszej sytuacji materialnej, życiowej oraz wykluczenia z różnego rodzaju aktywności. Wobec powyższego w ramach uzupełniającej analizy wskaźnikowej sfery społecznej rozpatrzono również różnice w poziomie edukacji poszczególnych jednostek analitycznych. Wskaźnikiem, który w sposób możliwie

obiektywny pozwala oszacować pewien potencjał edukacyjny jednostek jest średni wynik uczniów szkół podstawowych z egzaminu 8-klasisty z języka polskiego, matematyki oraz języka angielskiego.

Na terenie miasta funkcjonuje 7 publicznych szkół podstawowych dla młodzieży prowadzonych przez Gminę Miejską Biała Podlaska:

- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ks. Stanisława Brzóski w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 3 w Białej Podlaskiej;
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Bohaterskich Lotników Podlasia w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 4 w Białej Podlaskiej;
- Szkoła Podstawowa nr 3 im. Marii Konopnickiej w Białej Podlaskiej;
- Szkoła Podstawowa nr 4 im. Kornela Makuszyńskiego w Białej Podlaskiej;
- Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 5 im. Jana Kochanowskiego w Zespole Szkół z Oddziałami Integracyjnymi w Białej Podlaskiej;
- Szkoła Podstawowa nr 6 w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 2 im. Adami Mickiewicza w Białej Podlaskiej;
- Szkoła Podstawowa nr 9 im. Świętej Jadwigi Królowej w Zespole Szkół w Białej Podlaskiej.

Plan sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Miasto Biała Podlaska, a także granice ich obwodów zostały określone Uchwałą Nr V/38/19 Rady Miasta Biała Podlaska z dnia 11 marca 2019 r.

Tabela 33. Granice obwodów publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Miasto Biała Podlaska

Nazwa szkoły podstawowej	Adres siedziby szkoły	Wykaz ulic i numerów domów w obwodach szkół podstawowych
Szkoła Podstawowa nr 1 im Ks. Stanisława Brzóski w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 3	Biała Podlaska, ul. Gabriela Narutowicza 41	Aleja Jana Pawła II (nr: 113-153 i 124-152c), Aleja Tysiąclecia (nr: 1-11 i 2-24), Artyleryjska, Konstantego Budkiewicza, Brzeska (nr: 1-145), Bolesława Chrobrego, Jatkowa, Jana Kilińskiego, Kosmonautów, Józefa Ignacego Kraszewskiego, Krótka, Janusza Kusocińskiego, Łazienna, Łąkowa, Gabriela Narutowicza, Ogrodowa, Marszałka Józefa Piłsudskiego, Plac Rubina, Plac Wolności, Prosta nr: 1-13 i 2-14), Przemysłowa, Przesmyk, Reformacka, Władysława Reymonta, Rolnicza, Rzeczna, Piotra Skargi, Spółdzielcza, Średnia, Szczytowa, Warszawska (nr: 1-17 i 2-40), Zamkowa, Ziemowita, Żurawia (nr: 1-15 i 2-18b)
Szkoła Podstawowa nr 2 im. Bohaterskich Lotników Podlasia w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 3	Biała Podlaska, ul. Akademicka 8	Juliana Abramowicza, Akademicka, Joachima Bartoszewicza, Gen. Józefa Bema, Karola Chodkiewicza, Fryderyka Chopina, Stefana Czarnieckiego, Antoniego Czecha, Romana Dmowskiego, Droga Wojskowa (nr: 1-31 i 2-14), Folwarczna, Stefana Grodzickiego, Glinki, Głęboka, Bartosza Głowackiego, Józefa Hallera, Mieczysława Karłowicza, Jana Kasprowicza, Franciszka Kleeberga, Jana Kochanowskiego, Hugo Kołłątaja, Mikołaja Kopernika, Kazimierza Kruczkowskiego, Kwiatowa, Literacka, Jana Makaruka, Stanisława Maruszarza, Juliana Niemcewicza, Elizy Orzeszkowej, Olimpijczyków, Osiedle Sitnickie, Juliusza Osterwy, Jana Ignacego Paderewskiego, Piękna, Pokoju, Józefa Poniatowskiego, Poprzeczna, Powstania Warszawskiego, Kazimierza Przerwy-Tetmajera, Juliana Przybosia, 34 Pułku Piechoty, Kazimierza Pułaskiego, Wacława Rogińskiego, Spacerowa, Różana, Sitnicka, Sławacińska, Juliusza Słowackiego, Andrzeja Struga, Studencka, Sworska, Majora Henryka Sucharskiego, Tadeusza Sygieryńskiego, Szarych Szeregów, Karola Szymanowskiego, Targowa, Franciszka Ujmy, Unitów Podlaskich, Warszawska (od nr: 49 i 19), Henryka Wieniawskiego, Willowa, Walerego Wróblewskiego, Zawiszy Czarnego, Zgoda, Żurawia (od nr: 17 i 20)
Szkoła Podstawowa nr 3 im. Marii Konopnickiej	Biała Podlaska, ul. Sportowa 7	Akacjowa, Jerzego Bajana, Bartka Las, Barwinkowa, Boczna, Borowa, Borowikowa, Borówkowa, Władysława Broniewskiego, Jana Brzechwy, Bukowa, Zbigniewa Burzyńskiego, Ceglana, Chłodna, Zbigniewa Ciołkosza,

		Cienista, Cisowa, Stanisława Cywińskiego, Izabeli Czajki-Stachowicz, Jana Czerwińskiego, Czereśniowa, Mieczysławy Ćwiklińskiej, Daleka, Dąbrowska, Długa, Jana Długosza, Dobra, Dokudowska, Droga Wojskowa (nr: 16-36 i 33-53), Stefana Drzewieckiego, Dzika, Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego, Gołębia, Górna, Garbarska, Graniczna, Gromadzka, Grzybowa, Iglasta, Jagodowa, Jałowcowa, Jasna, Jaskółcza, Jastrzębia, Jaśminowa, Stefana Jaracza, Jarzębinowa, Ks. Walentego Jankowskiego, Jaworowa, Jesionowa, Jodłowa, Bogusława Kaczyńskiego, Kalinowa, Karasia, Klonowa, Kołowa, Kołychawa, Koncertowa, Marii Konopnickiej, Kościelna, Ignacego Krasickiego, Kręta, Krucza, Krzywa, Lisia, Lotników Podlaskich, Lubelska, Ludowa, Łomaska, Łowiecka, Ługowa, Józefa Maciąga, Kornela Maluszyńskiego, Mała, Męczenników Katynia, Mieszczańska, Józefa Milcarka, Modrzewiowa, Mostowska, Morelowa, Zofii Nałkowskiej, Cypriana Kamila Norwida, Okólna, Okrężna, Olszowa, Opieńkowa, Paprociowa, Plan Trzech Krzyży, Podleśna, Podłączna, Pogodna, Poziomkowa, Przelotna, Przyjaźni, Robotnicza, Sarnia, Sasankowa, Kajetana Sawczuka, Stefanii Sempołowskiej, Marii Curie-Skłodowskiej, Sobolowa, Sokulska, Ludwika Solskiego, Sosnowa, Sowia, Gen. Józefa Sowińskiego, Sportowa, Stefana Skoczylasa, Stodolna, Szkolna, Szumowa, Ks. Piotra Ściegiennego, Środkowa, Świerkowa, Czesława Tańskiego, Tęczowa, Topolowa, Juliana Tuwima, Twarda, Wiązowa, Wierzbowa, Winiarska, Wierzbowa, Wiśniowa, Witoroska, Czesława Witoszyńskiego, Wolska, Wrzosowa, Wspólna, Stefana Wyrzykowskiego „Zenona", Stanisława Wyspiańskiego, Wyzwolenia, Zaciszna, Zagajnikowa, Gabrieli Zapolskiej, Zawilcowa, Aleksandra Zelwerowicza, Zielona, Ziemińska, Złota, Żabia, Żwirki i Wigury, Jana Żardeckiego, Żwirowa
Szkoła Podstawowa nr 4 im. Kornela Makuszyńskiego	Biała Podlaska, ul. Stanisława Moniuszki 36	Aleja Jana Pawła II (nr 17-111 i 36-122), Armii Krajowej, Ks. Edmunda Barabasiewicza, Batalionów Chłopskich, Józefa Beka, Białka (od nr 2 do granic miasta), Ks. Zbigniewa Bieńkowskiego, Gen. Ludwika Bittnera, Jakuba Bojki, Władysława Bownika, Braci Horaczyńskich, Marii Bratkowskiej, Brzeska (od nr 2 do końca ulicy), Budowlana, Celników Polskich, Józefa Chełmońskiego, Józefa Chłopickiego, Alberta Chmielowskiego, Ciasna, Cicha, Stanisława Damrosza, Jana Dąbskiego, Dolna, Józefa Dwernickiego, Mikołaja Dziedzickiego, Jadwigi Dziubińskiej , Elektryczna, Juliana Fałata, Aliny Fedorowicz, Augusta Fieldorfa, Leona Frankowskiego, Francuska, Furmana, Garncarska, Aleksandra Gierymskiego, Jana Glogera, Józefa Grudzińskiego, Janowska (nr: 1-33 i 2-32a), Kasztanowa, Kolonia Francuska, Janusza Kossaka, Juliusza Krzyżanowskiego, Ireny Kosmowskiej, Kosynierów, Wojciecha Kossaka, Wacława Kowalskiego, Joachima Lelewela, Lipowa, Haliny Łuczyckiej, Wandy Madler, Jacka Malczewskiego, Maksymiliana Malinowskiego, Stanisława Mikołajczyka, Stanisława Miłkowskiego, Stanisława Moniuszki, Wacława Nartowskiego, Janiny Niedźwieckiej, Józefa Niećki, Tomasza Nocznickiego, Nowa, Obwodowa, Juliana Ordona, Stanisława Osieckiego, Witolda Pileckiego, Plac Szkolny Dwór, Plac Wojska Polskiego, Emilii Plater, Pocztowa, Podmiejska, Polna, Powstańców, Północna, Ignacego Prądzyńskiego, Prosta (nr: 15-35 i 16-54), Bolesława Prusa, Ks. Józefa Pruszkowskiego, Przechodnia, Henryka Rewakowicza, Tadeusza Rejtana, „Grota" Roweckiego, Rzeźniana, Sadowa, Ignacego Solarza, Spokojna, Jana Stapińskiego, Jana Styki, Stanisława Tessaro, Romualda Traugutta, Turystyczna, Konstantego Walczuka, Anieli Walewskiej, Wąska, Ks. Krzysztofa Wilskiego-Ciborowicza, Wincentego Witosa, Czesława Wroczyńskiego, Józefa Wybickiego, Stefana Żeromskiego
Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi	Biała Podlaska, ul. Sidorska 30	Aleja Jana Pawła II (nr: 155-171 i 154-200), Aleja Tysiąclecia (nr 15-35 i 24a-32), Adama Asnyka, Grabowa, Kolejowa,

nr 5 im. Jana Zamoyskiego w Zespole Szkół z Oddziałami Integracyjnymi		Lotnicza, Tadeusza Kościuszki, Adama Mickiewicza, Parkowa, Mikołaja Reja, Henryka Sienkiewicza, Sidorska (nr: 2-34a i 1-51), Gen. Władysława Sikorskiego, Składowa, Stacyjna, Torowa, Ludwika Waryńskiego, Franciszka Zdanowskiego
Szkoła Podstawowa nr 6 w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 2 im. Adama Mickiewicza	Biała Podlaska, ul. Leszczynowa 16	Aleja Solidarności, Brzegowa, Brzozowa, Ks. Stanisława Brzóski, Chmielna, Fabryczna, Gruntowa, Handlowa, Kąpielowa, Mariana Langiewicza, Leszczynowa, Łukaszyńska, Metalowa, Młyńska, Na Skarpie, Orzechowa, Piaskowa, Plażowa, Pływacka, Rakowa, Rybna, Sidorska (od nr 36a i 53), Sielczyk, Słoneczna, Słowicza, Wesoła, Widok, Włoska, Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Zagrodowa
Szkoła Podstawowa nr 9 im. Świętej Królowej Jadwigi w Zespole Szkół	Biała Podlaska, ul. Zygmunta Augusta 2	Aleja Jana Pawła II (nr: 2-34 i 1-15), Anny Jagiellonki, Stefana Batorego, Grunwaldzka, Jana II Kazimierza, Jana III Sobieskiego, Janowska (nr: 35-81 i 34a-100), Kazimierza Jagiellończyka, Królowej Jadwigi, Błogosławionego Honorata Koźmińskiego, Księcia Witolda, Okopowa, Radziwiłłowska, Sapieżyńska, Terebelska, Władysława Jagiełły, Zygmunta Augusta, Zygmunta Starego, Żytnia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Uchwały Nr V/38/19 Rady Miasta Biała Podlaska z dnia 11 marca 2019 r. w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Miejską Biała Podlaska oraz określenia granic ich obwodów.

W roku 2022 każdy ósmoklasista przystąpił do egzaminu z trzech przedmiotów obowiązkowych: języka polskiego, matematyki i języka obcego nowożytnego. Zadania sprawdzały, w jakim stopniu uczniowie opanowali wymagania ogólne i szczegółowe, z zakresu trzech przedmiotów egzaminacyjnych, określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla II etapu edukacyjnego. W roku szkolnym 2021/2022 z egzaminu z języka polskiego ósmoklasiści ze szkół podstawowych z terenu Miasta Biała Podlaska uzyskali średnio 59,14% punktów możliwych do zdobycia (wobec 61,20% w województwie lubelskim), z matematyki – 59,16% (wobec 56,37% w województwie lubelskim), natomiast z języka angielskiego – 68,05% (wobec 64,10% w województwie lubelskim).

Tabela 34. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w publicznych szkołach podstawowych prowadzonych przez Miasto Biała Podlaska w 2022 r.

Szkoła podstawowa	Język polski	Matematyka	Język angielski
Szkoła Podstawowa nr 1 im Ks. Stanisława Brzóski w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 3	55,74%	61,48%	62,22%
Szkoła Podstawowa nr 2 im. Bohaterskich Lotników Podlasia w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 3	58,67%	65,35%	72,33%
Szkoła Podstawowa nr 3 im. Marii Konopnickiej	58,63%	54,83%	67,38%
Szkoła Podstawowa nr 4 im. Kornela Makuszyńskiego	51,92%	49,33%	56,05%
Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 5 im. Jana Zamoyskiego w Zespole Szkół z Oddziałami Integracyjnymi	56,95%	46,98%	61,33%
Szkoła Podstawowa nr 6 w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 2 im. Adama Mickiewicza	48,80%	57,25%	64,06%
Szkoła Podstawowa nr 9 im. Świętej Królowej Jadwigi w Zespole Szkół	63,09%	62,91%	70,95%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie.

Ryc. 31. Średnie wyniki z egzaminu 8-klasisy z języka polskiego w 2022 r.

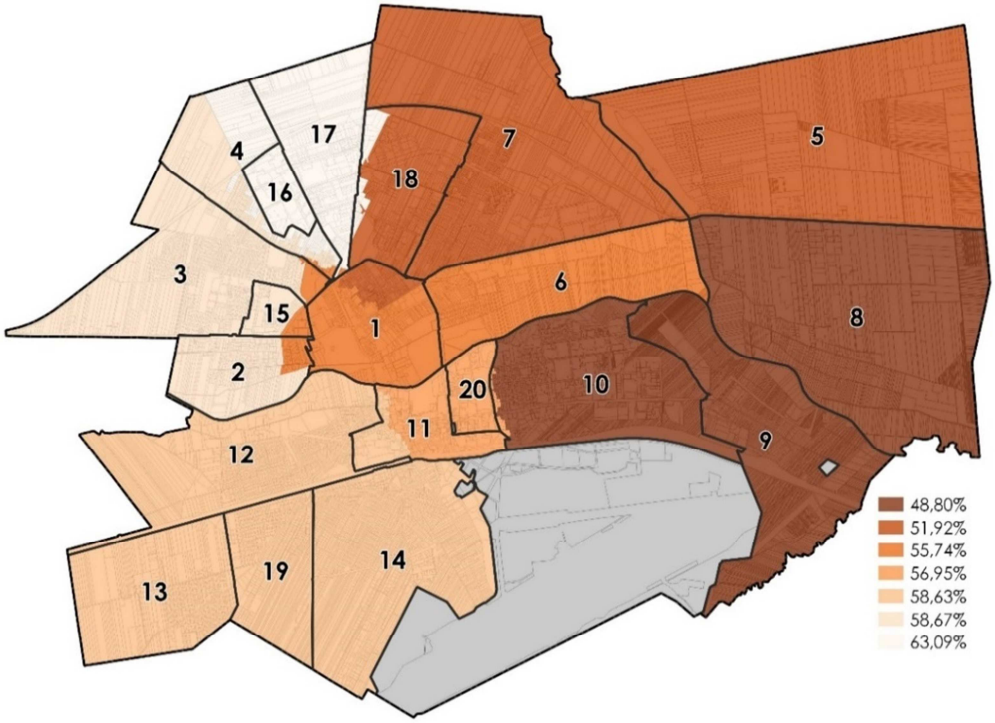

Źródło: Opracowanie własne.

Ryc. 32. Średnie wyniki z egzaminu 8-klasisy z matematyki w 2022 r.

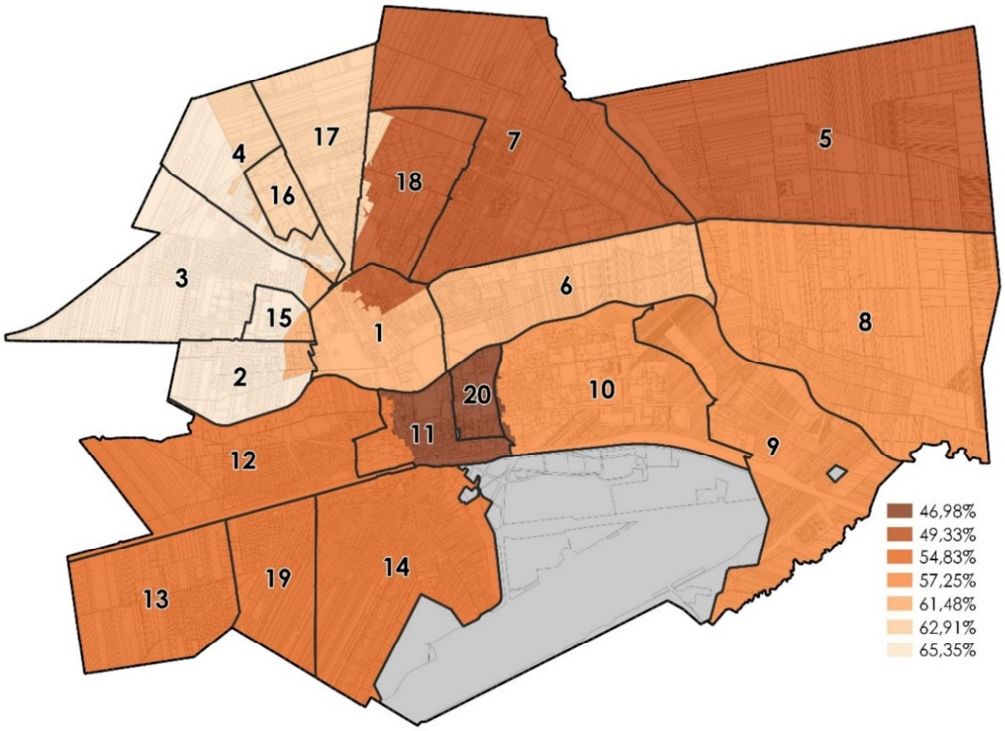

Źródło: Opracowanie własne.

Ryc. 33. Średnie wyniki z egzaminu 8-klasisy z języka angielskiego w 2022 r.

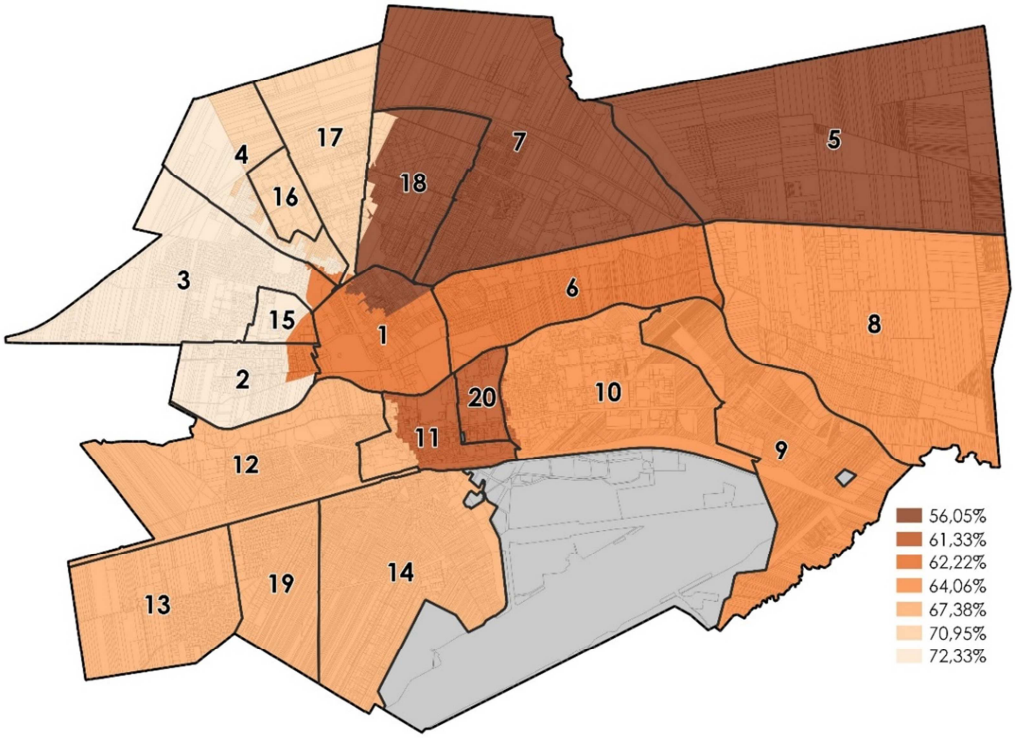

Źródło: Opracowanie własne.

Biorąc pod uwagę średnie wyniki uczniów szkół podstawowych, należy zauważyć, że najwyższe wyniki z egzaminów z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego osiągnęli uczniowie Szkoły Podstawowej Nr 2 (odpowiednio 58,67%, 65,35% i 62,22%) i Szkoły Podstawowej Nr 9 (63,09%, 62,91% i 70,95%), których obwody obejmują przede wszystkim jednostki M2, M3, M4, M15, M16 i M17. Należy zauważyć, że w skali obszaru zdecydowanie najsłabiej wypadli uczniowie Szkoły Podstawowej Nr 4, których wyniki z analizowanych przedmiotów kształtowały się poniższej średniej dla miasta. Obwód tej szkoły obejmuje teren jednostek M5, M7 i M18 oraz północny fragment jednostki M1.

PODSUMOWANIE DIAGNOZY KONCENTRACJI NEGATYWNYCH ZJAWISK SPOŁECZNYCH

Z obszarami z kumulacją zjawisk kryzysowych mamy do czynienia w sytuacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych. Aby móc stwierdzić, że na danym terenie występuje taka sytuacja, dokonano sumowania wskaźników dotyczących poszczególnych zjawisk, otrzymując syntetyczny wskaźnik społeczny. Wartość tego wskaźnika pozwala określić natężenie zjawisk kryzysowych na terenie danej jednostki analitycznej - im wyższa wartość wskaźnika tym większe natężenie zjawisk kryzysowych.

Niekorzystne, dodatnie wartości syntetycznego wskaźnika społecznego, czyli powyżej średniej dla miasta odnotowano w 10 jednostkach analitycznych: M1 (Centrum), M4 (Sitnicka), M6 (Brzeska), M9 (Sidorki), M10 (Osiedle Młodych), M11 (Wola Dworzec), M12 (Słoneczne Wzgórze), M14 (Za Torami), M15 (Piastowskie – Kopernika) i M20 (Zofilas). Ich przestrzenne rozmieszczenie wskazuje na koncentrację analizowanych zjawisk w centralnej części Miasta Biała Podlaska.

Tabela 35. Zestawienie zestandaryzowanych wskaźników społecznych i syntetycznego wskaźnika społecznego

Numer i nazwa jednostki analitycznej		Bezrobocie	Ubóstwo	Osoby ze szczególnymi potrzebami	Przestępczość	Poziom kapitału społecznego	Syntetyczny wskaźnik społeczny
M1	Centrum	2,21	2,72	1,45	3,07	-1,79	**7,66**
M2	Warszawska	-0,47	-0,68	-0,24	-0,53	0,47	-1,45
M3	Akademicka	-1,29	-0,56	0,17	-0,25	0,05	-1,88
M4	Sitnicka	0,34	-0,04	-0,05	0,09	0,27	**0,61**
M5	Białka	-0,32	-1,07	-0,21	-0,80	-2,55	-4,95
M6	Brzeska	0,52	0,53	0,27	0,89	-0,03	**2,18**
M7	Francuska	-0,88	-0,50	-0,74	0,05	0,10	-1,97
M8	Sielczyk	-0,66	-0,52	-0,92	-0,61	-0,12	-2,83
M9	Sidorki	2,09	0,68	1,27	0,50	0,13	**4,67**
M10	Osiedle Młodych	0,14	-0,03	0,35	-0,16	-0,20	**0,10**
M11	Wola Dworzec	0,87	0,83	1,11	0,29	0,40	**3,50**
M12	Słoneczne Wzgórze	0,37	-0,29	0,05	-0,48	0,44	**0,09**
M13	Pieńki	-0,04	-0,76	-1,32	-0,46	0,31	-2,27
M14	Za Torami	0,61	0,25	0,01	-0,30	0,32	**0,89**
M15	Piastowskie - Kopernika	-0,24	0,22	0,67	-0,01	0,26	**0,90**
M16	Terebelska	-0,44	-0,21	0,26	-0,24	0,61	-0,02
M17	Sobieskiego	-0,72	-0,14	-0,64	-0,12	0,22	-1,40
M18	Armii Krajowej	-1,08	-0,05	-1,00	-0,12	0,12	-2,13
M19	Grzybowa	-0,68	-0,72	-0,95	-0,45	0,61	-2,19
M20	Zofilas	-0,35	0,34	0,46	-0,33	0,41	**0,53**

Źródło: Opracowanie własne.

Ryc. 34. Rozkład przestrzenny syntetycznego wskaźnika społecznego

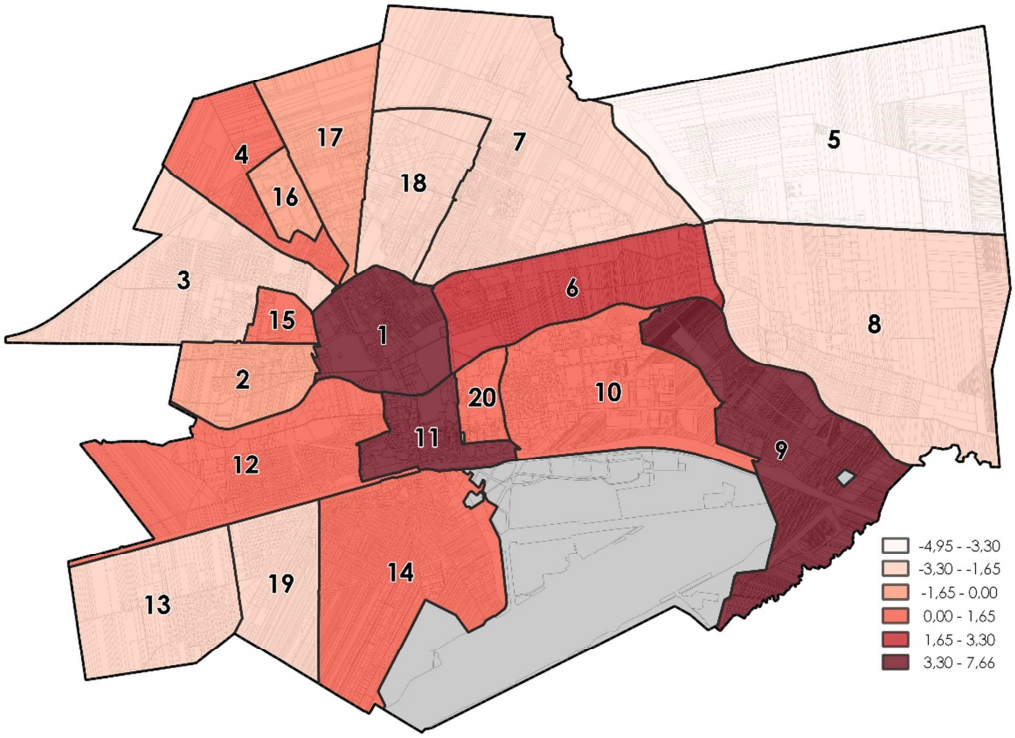

Źródło: Opracowanie własne.

Najwyższą wartość wskaźnika syntetycznego odnotowano w jednostkach M1 (7,66) i M11 (3,50) obejmujących ścisłe centrum miasta. Bardzo wysoką wartością syntetycznego wskaźnika społecznego charakteryzują się również jednostki: M9 (4,67) oraz M6 (2,18), położone w środkowej i południowo-wschodniej części miasta. W przypadku pozostałych jednostek, wartość wskaźnika kształtowała się w granicach 0,90 ÷ 0,10. Co więcej, na terenie jednostek, w których odnotowano dodatnią wartość wskaźnika syntetycznego, występują również negatywne zjawiska społeczne dotyczące niskiego poziomu edukacji, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym.

Stosownie do zapisów ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, przedsięwzięcia rewitalizacyjne prowadzi się na terenach charakteryzujących się występowaniem stanu kryzysowego. Obszar gminy znajdujący się w takim stanie, to taki obszar, na którym mamy do czynienia z koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. W wyniku przeprowadzonej analizy wskaźnikowej zjawisk społecznych jako obszary z kumulacją zjawisk kryzysowych należy uznać te jednostki, dla których syntetyczny wskaźnik społeczny przyjmuje wartości dodatnie, co świadczy o szczególnym natężeniu negatywnych zjawisk społecznych.

W związku z powyższym za obszary Miasta Biała Podlaska z kumulacją zjawisk kryzysowych w sferze społecznej należy uznać tereny jednostek: M1 (Centrum), M4 (Sitnicka), M6 (Brzeska), M9 (Sidorki), M10 (Osiedle Młodych), M11 (Wola Dworzec), M12 (Słoneczne Wzgórze), M14 (Za Torami), M15 (Piastowskie – Kopernika) i M20 (Zofilas).

Tabela 36. Zestawienie danych dla jednostek analitycznych o szczególnym natężeniu negatywnych zjawisk społecznych

Numer i nazwa jednostki analitycznej		Syntetyczny wskaźnik społeczny	Powierzchnia (ha)	Udział powierzchni jednostki w powierzchni miasta	Liczba mieszkańców (osoby)[4]	Udział liczby mieszkańców jednostki w liczbie mieszkańców miasta
M1	Centrum	7,66	138,01	2,8%	2 451	4,4%
M4	Sitnicka	0,61	125,57	2,5%	986	1,8%
M6	Brzeska	2,18	208,06	4,2%	791	1,4%
M9	Sidorki	4,67	301,42	6,1%	500	0,9%
M10	Osiedle Młodych	0,10	257,51	5,2%	7 678	13,7%
M11	Wola Dworzec	3,50	84,33	1,7%	4 137	7,4%
M12	Słoneczne Wzgórze	0,09	267,50	5,4%	3 146	5,6%
M14	Za Torami	0,89	303,84	6,2%	5 898	10,5%
M15	Piastowskie - Kopernika	0,90	30,13	0,6%	2 708	4,8%
M20	Zofilas	0,53	39,09	0,8%	2 559	4,6%

Źródło: Opracowanie własne.

Ryc. 35. Jednostki analityczne z kumulacją negatywnych zjawisk w sferze społecznej

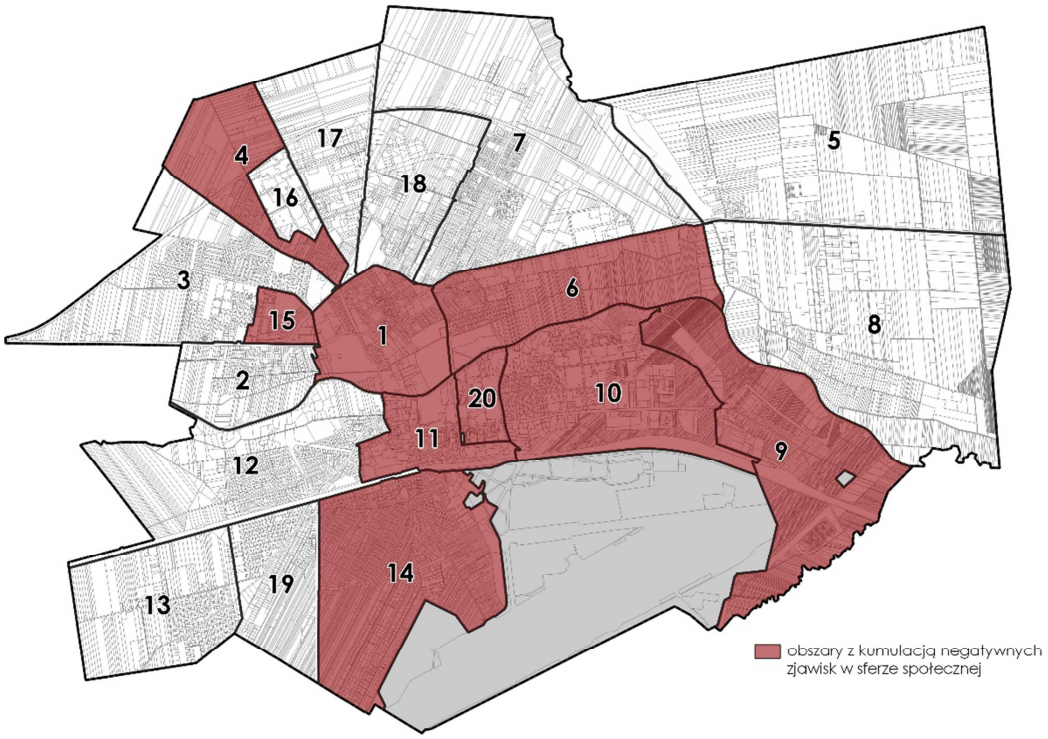

Źródło: Opracowanie własne.

[4] Liczba osób zameldowanych ogółem według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r.

ANALIZA WYSTĘPOWANIA NEGATYWYCH ZJAWISK W POZOSTAŁYCH SFERACH

Zgodnie z przepisami ustawowymi, obszar gminy, na którym występuje kumulacja negatywnych zjawisk społecznych, czyli znajdujący się w stanie kryzysowym można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z negatywnych zjawisk (art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji):

- gospodarczych, w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw,
- środowiskowych, w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
- przestrzenno-funkcjonalnych, w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,
- technicznych, w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Przy analizie negatywnych zjawisk w sferach gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej oraz technicznej zrezygnowano z obliczania wskaźnika syntetycznego. Zgodnie z przyjętą metodyką, jeśli w danej jednostce analitycznej zidentyfikowano przynajmniej jeden wskaźnik cząstkowy wyższy niż 0 dotyczący danej sfery to uznano, że w tej jednostce występują negatywne zjawiska w tej sferze. Ponadto z uwagi na fakt, że niektóre negatywne zjawiska są bardzo trudne lub nawet niemożliwe do parametryzacji, obok wskaźników ilościowych, kryzys w sferach gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej oraz technicznej identyfikowano także jakościowo, jako opis pewnych problemów i zjawisk kryzysowych.

SFERA GOSPODARCZA

Przedsiębiorczość jest istotnym czynnikiem decydującym o rozwoju społecznym i gospodarczym układów przestrzennych w różnych skalach, również lokalnych. Obok przedstawionej i omówionej powyżej struktury bezrobocia (generującej stan kryzysowy przede wszystkim w sferze społecznej), kluczowymi wskaźnikami obrazującymi sytuację gospodarczą Miasta Biała Podlaska są dane dotyczące podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. Należy także podkreślić, że sfera gospodarcza jest silnie sprzężona ze sferą społeczną. Zachodzące w niej zjawiska, w tym zmiany w liczbie podmiotów gospodarczych, liczba zawieszonych i wykreślonych podmiotów, możliwość uzyskania pomocy związanej z założeniem własnej działalności wpływają na lokalny rynek pracy i na aktywność zawodową mieszkańców.

Negatywne zjawiska w sferze gospodarczej analizowano na podstawie czterech wskaźników cząstkowych:

- liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 100 mieszkańców;
- liczba osób fizycznych, które prowadzą działalność gospodarczą na 100 mieszkańców;
- liczba osób fizycznych, które rozpoczęły prowadzenie działalności gospodarczej na 100 mieszkańców;
- liczba osób fizycznych, które zawiesiły lub wykreśliły działalność gospodarczą na 100 mieszkańców.

Podstawowym wskaźnikiem poziomu przedsiębiorczości wykorzystanym w przeprowadzanej diagnozie jest stosunek liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON do liczby mieszkańców danej jednostki analitycznej. Na terenie Miasta Biała Podlaska na koniec I półrocza 2022 r. w rejestrze REGON zaewidencjonowane były 6 724 podmioty gospodarcze.

Tabela 37. Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON - wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców	Liczba osób podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON	Liczba osób podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 100 mieszkańców	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	2 451	597	24,4	-1,95
M2	1 161	125	10,8	**0,46**
M3	2 866	356	12,4	**0,17**
M4	986	282	28,6	-2,70
M5	323	59	18,3	-0,87
M6	791	156	19,7	-1,13
M7	3 334	682	20,5	-1,26
M8	804	88	10,9	**0,43**
M9	500	55	11,0	**0,42**
M10	7 678	855	11,1	**0,40**
M11	4 137	411	9,9	**0,61**
M12	3 146	343	10,9	**0,44**
M13	907	87	9,6	**0,67**
M14	5 898	509	8,6	**0,84**
M15	2 708	248	9,2	**0,75**
M16	5 658	434	7,7	**1,01**
M17	5 182	597	11,5	**0,33**
M18	3 606	496	13,8	-0,07
M19	1 262	127	10,1	**0,59**
M20	2 559	217	8,5	**0,87**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Najwyższym poziomem przedsiębiorczości, a tym samym ujemnym wskaźnikiem cząstkowym cechują się: ściśle centrum miasta, stanowiące jednostkę analityczną M1 (-1,95) oraz obszary o przeważających funkcjach przemysłowych, w tym przede wszystkim jednostki: M3 (-2,70), M7 (-1,26), M6 (-1,13), M5 (-0,87) oraz M18 (-0,07). Znacznie niższe wskaźniki przedsiębiorczości cechują obszary osiedli mieszkaniowych – co jednak nie jest zjawiskiem niepokojącym, ale wynika z charakteru tych obszarów i funkcji, jakie pełnią w strukturze miasta. Tym samym bardzo niska koncentracja podmiotów gospodarczych w relacji do potencjału ludnościowego poszczególnych obszarów Białej Podlaskiej występuje w jednostkach: M16 (1,01), M20 (0,87), M14 (0,84) i M15 (0,75).

Ryc. 36 Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON - wskaźnik cząstkowy

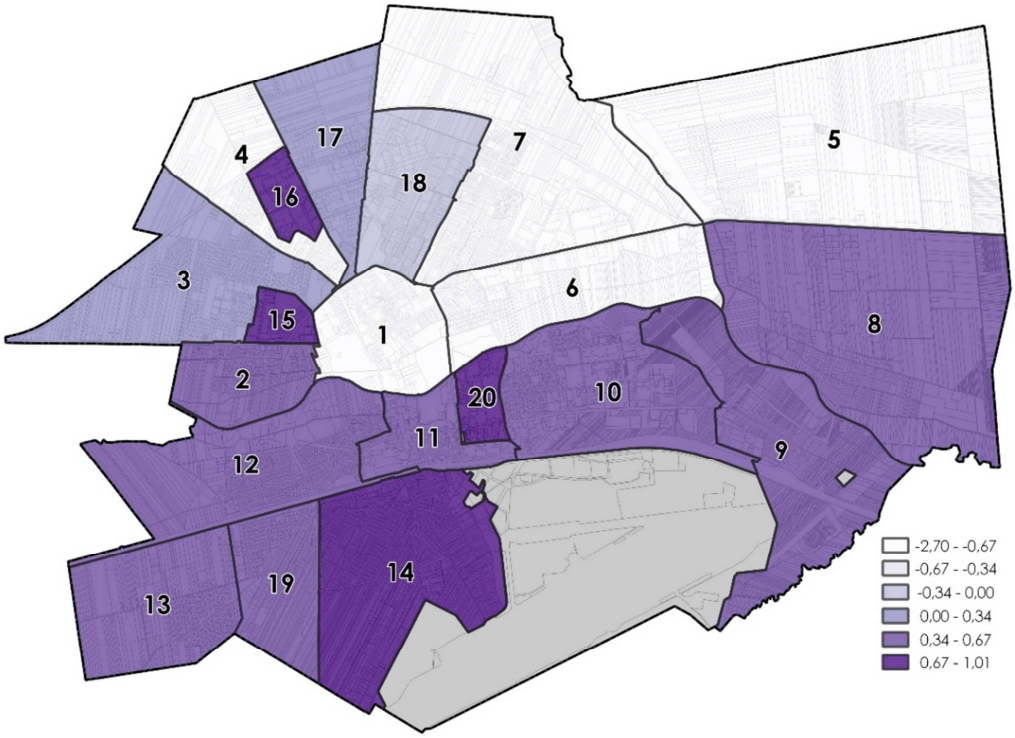

Źródło: Opracowanie własne.

Wskaźnikiem opisującym stan przedsiębiorczości i lokalnej gospodarki na terenie Miasta Biała Podlaska jest liczba podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne na 100 mieszkańców. Niska wartość tego wskaźnika świadczy o niezadowalającym stopniu przedsiębiorczości mieszkańców, który skutkować może niską atrakcyjnością inwestycyjną jednostki, niedostateczną ofertą świadczonych usług czy też pogłębianiem się zjawiska bezrobocia i ubóstwa, a co za tym idzie występowaniem zjawiska wykluczenia społecznego.

Zgodnie z danymi przekazanymi przez Urząd Miasta, na terenie Białej Podlaskiej, według stanu na koniec czerwca 2022 r., działalność gospodarczą prowadziły 3 142 osoby fizyczne (bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie).

Tabela 38. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą - wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	2 451	498	20,3	-3,69
M2	1 161	65	5,6	**0,21**
M3	2 866	135	4,7	**0,44**
M4	986	96	9,7	-0,89
M5	323	28	8,7	-0,61
M6	791	84	10,6	-1,12
M7	3 334	279	8,4	-0,53
M8	804	43	5,3	**0,27**
M9	500	20	4,0	**0,63**
M10	7 678	322	4,2	**0,58**
M11	4 137	162	3,9	**0,65**
M12	3 146	155	4,9	**0,38**
M13	907	42	4,6	**0,46**

M14	5 898	230	3,9	**0,66**
M15	2 708	113	4,2	**0,58**
M16	5 658	199	3,5	**0,76**
M17	5 182	294	5,7	**0,19**
M18	3 606	203	5,6	**0,20**
M19	1 262	72	5,7	**0,18**
M20	2 559	102	4,0	**0,63**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Najmniej korzystna sytuacja widoczna jest w jednostkach: M16 (0,76), M14 (0,66), M11 (0,65), M20 (0,63) i M9 (0,63). Dodatnią wartością wskaźnika charakteryzują się również jednostki: M15 (0,58), M10 (0,58), M13 (0,46), M3 (0,44), M12 (0,38), M8 (0,27) i M2 (0,21). Relatywnie wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców widoczny jest natomiast na terenie jednostek położonych w centrum miasta, gdzie skupia się działalność handlowa i usługowa.

Ryc. 37. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą - wskaźnik cząstkowy

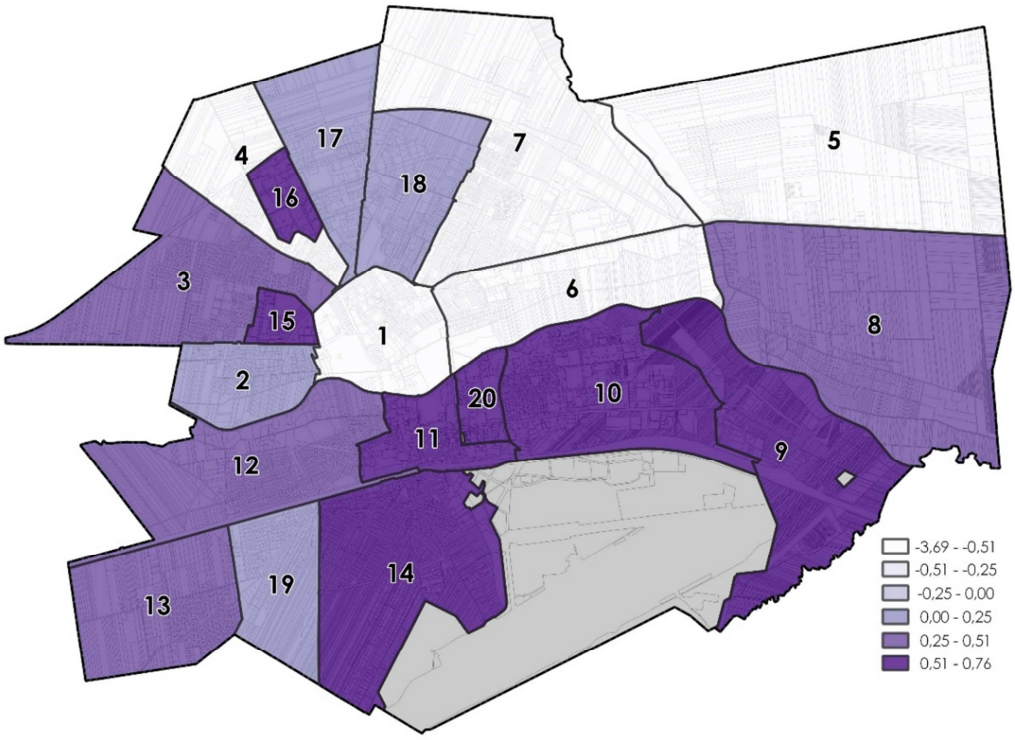

Źródło: Opracowanie własne.

Poziom przedsiębiorczości oraz poziom zainteresowania prowadzeniem działalności gospodarczej wśród lokalnej społeczności obrazuje liczba nowopowstających podmiotów gospodarczych. Zgodnie z danymi przekazanymi przez Urząd Miasta Biała Podlaska w 2021 r. 228 osób rozpoczęło prowadzenie działalność gospodarczej.

Tabela 39. Liczba osób fizycznych, które rozpoczęły prowadzenie działalności gospodarczej - wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców	Liczba osób fizycznych, które rozpoczęły prowadzenie działalności gospodarczej	Liczba osób fizycznych, które rozpoczęły prowadzenie działalności gospodarczej na 100 mieszkańców	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	2 451	25	1,0	-2,39
M2	1 161	7	0,6	-0,52
M3	2 866	6	0,2	**1,25**

M4	986	6	0,6	-0,54
M5	323	3	0,9	-1,98
M6	791	5	0,6	-0,65
M7	3 334	20	0,6	-0,50
M8	804	4	0,5	-0,05
M9	500	2	0,4	**0,39**
M10	7 678	15	0,2	**1,31**
M11	4 137	11	0,3	**0,99**
M12	3 146	10	0,3	**0,76**
M13	907	3	0,3	**0,70**
M14	5 898	19	0,3	**0,74**
M15	2 708	13	0,5	**0,03**
M16	5 658	14	0,2	**1,07**
M17	5 182	19	0,4	**0,54**
M18	3 606	28	0,8	-1,30
M19	1 262	6	0,5	**0,05**
M20	2 559	12	0,5	**0,08**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Najwyższą liczbę nowo zarejestrowanych działalności gospodarczych w odniesieniu do liczby mieszkańców odnotowano w jednostce analitycznej M1 (-2,39). Relatywnie wysoki przyrost podmiotów gospodarczych cechował także jednostki: M5 (-1,98), M18 (-1,30), M6 (-0,65), M4 (-0,54), M2 (-0,52), M7 (-0,50) i M8 (-0,05). Pozostałe jednostki osiągnęły wartość wskaźnika powyżej wartości referencyjnej.

Ryc. 38. Liczba osób fizycznych, które rozpoczęły prowadzenie działalności gospodarczej - wskaźnik cząstkowy

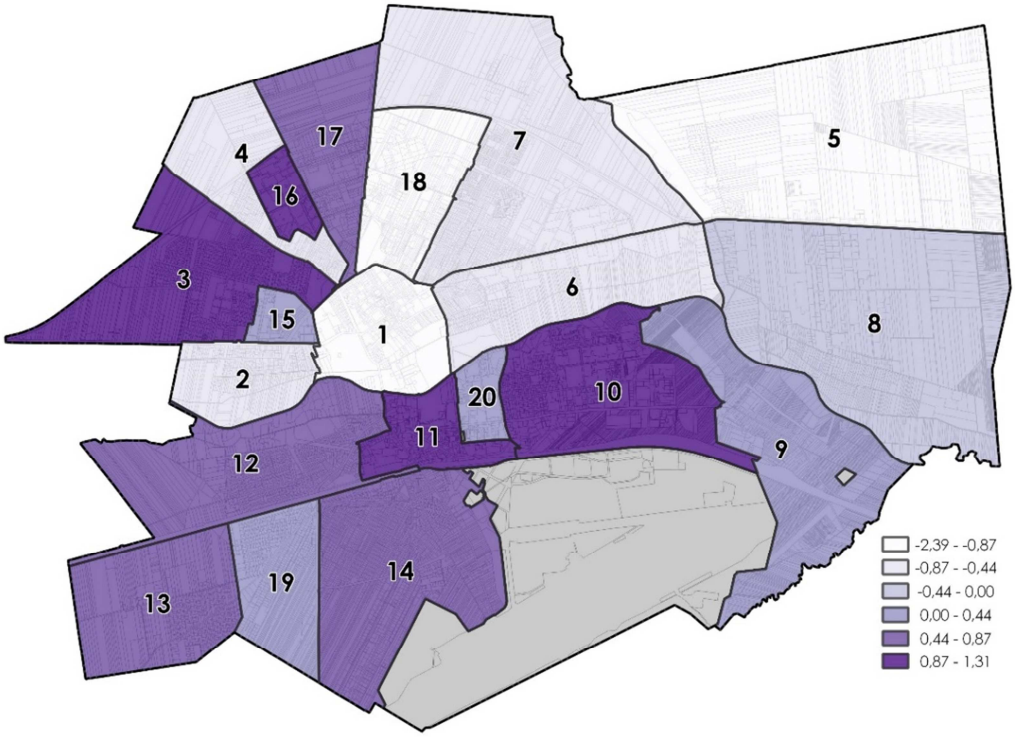

Źródło: Opracowanie własne.

O negatywnej sytuacji w sferze gospodarczej świadczy także słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw. Zjawisko to obrazuje liczba osób prowadzących działalność gospodarczą, które zaprzestały czasowo lub na stałe swojej działalności. Zgodnie z danymi Urzędu Miasta Biała Podlaska w 2021 r. działalność gospodarczą wyrejestrowało lub zawiesiło 331 osób.

Tabela 40. Liczba osób fizycznych, które zawiesiły lub wykreśliły działalność gospodarczą - wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców	Liczba osób fizycznych, które zawiesiły lub wykreśliły działalność gospodarczą	Liczba osób fizycznych, które zawiesiły lub wykreśliły działalność gospodarczą na 100 mieszkańców	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	2 451	33	1,3	**1,67**
M2	1 161	3	0,3	-0,87
M3	2 866	14	0,5	-0,33
M4	986	14	1,4	**1,85**
M5	323	1	0,3	-0,75
M6	791	15	1,9	**2,96**
M7	3 334	20	0,6	-0,07
M8	804	1	0,1	-1,19
M9	500	2	0,4	-0,54
M10	7 678	42	0,5	-0,20
M11	4 137	21	0,5	-0,29
M12	3 146	25	0,8	**0,38**
M13	907	2	0,2	-0,96
M14	5 898	25	0,4	-0,49
M15	2 708	11	0,4	-0,53
M16	5 658	29	0,5	-0,28
M17	5 182	29	0,6	-0,17
M18	3 606	20	0,6	-0,18
M19	1 262	8	0,6	**0,01**
M20	2 559	16	0,6	-0,01

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Ryc. 39. Liczba osób fizycznych, które zawiesiły lub wykreśliły działalność gospodarczą - wskaźnik cząstkowy

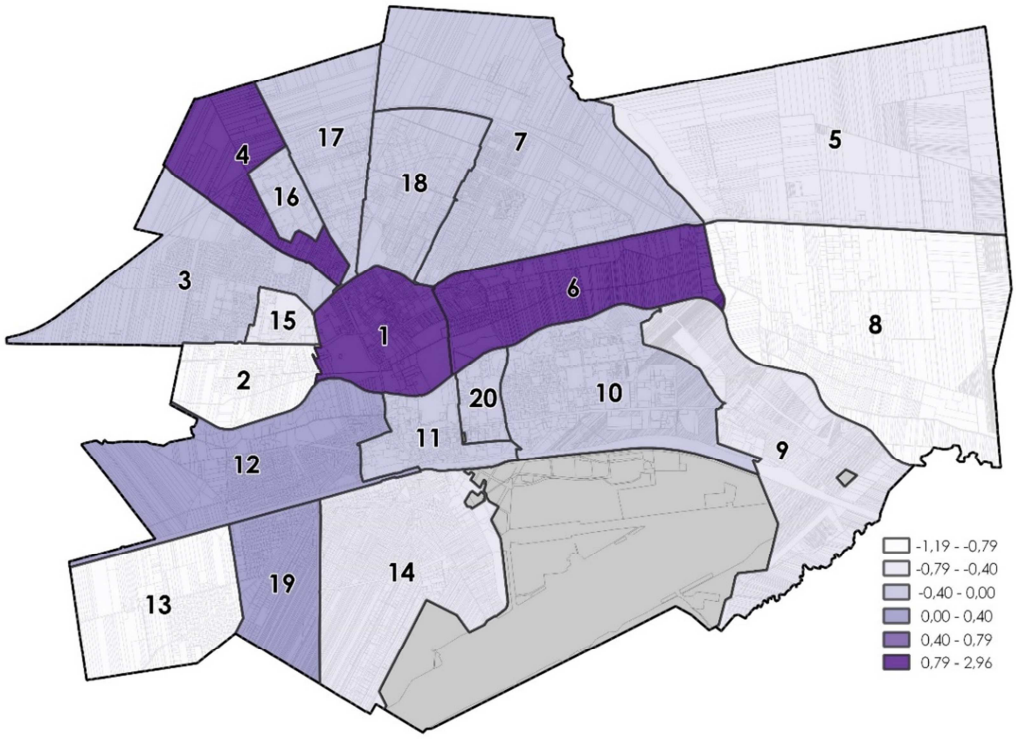

Źródło: Opracowanie własne.

Najwyższą liczbę osób, które wykreśliły lub zawiesiły działalność gospodarczą w odniesieniu do liczby mieszkańców zarejestrowano w jednostkach: M6 (2,96), M4 (1,85), M1 (1,67). Wysoki

ubytek podmiotów gospodarczych, powyżej średniej dla miasta, cechował także jednostki: M12 (0,38) i M19 (0,01).

W sferze gospodarczej dokonano analizy czterech wskaźników przedstawiających poziom zjawisk kryzysowych. Największa skala zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej występuje na terenie jednostek M12 (Słoneczne Wzgórze) i M19 (Grzybowa), gdzie zaobserwowano występowanie negatywnych zjawisk dotyczących niewielkiej liczby podmiotów gospodarczych, niskiego stopnia przedsiębiorczości, niskiej aktywności gospodarczej mieszkańców oraz słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw. Negatywnie zjawiska w sferze gospodarczej odnotowano również w jednostkach: M1 (Centrum), M2 (Warszawska), M3 (Akademicka), M4 (Sitnicka), M6 (Brzeska), M8 (Sielczyk), M9 (Sidorki), M10 (Osiedle Młodych), M11 (Wola Dworzec), M13 (Pieńki), M14 (Za Torami), M15 (Piastowskie – Kopernika), M16 (Terebelska), M17 (Sobieskiego), M18 (Armii Krajowej) i M20 (Zofilas). Jedynie w jednostkach M5 (Białka)i M7 (Francuska) wartości wszystkich wskaźników cząstkowych przyjęły wartości ujemne (korzystne).

Tabela 41. Podsumowanie analizy negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej

Numer i nazwa jednostki analitycznej		Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON	Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą)	Liczba osób, które rozpoczęły prowadzenie działalności gospodarczej	Liczba osób, które zawiesiły lub wykreśliły działalność gospodarczą	Liczba negatywnych zjawisk
M1	Centrum	-	-	-	**+**	**1**
M2	Warszawska	**+**	**+**	-	-	**2**
M3	Akademicka	**+**	**+**	**+**	-	**3**
M4	Sitnicka	-	-	-	**+**	**1**
M5	Białka	-	-	-	-	0
M6	Brzeska	-	-	-	**+**	**1**
M7	Francuska	-	-	-	-	0
M8	Sielczyk	**+**	**+**	-	-	**2**
M9	Sidorki	**+**	**+**	**+**	-	**3**
M10	Osiedle Młodych	**+**	**+**	**+**	-	**3**
M11	Wola Dworzec	**+**	**+**	**+**	-	**3**
M12	Słoneczne Wzgórze	**+**	**+**	**+**	**+**	**4**
M13	Pieńki	**+**	**+**	**+**	-	**3**
M14	Za Torami	**+**	**+**	**+**	-	**3**
M15	Piastowskie - Kopernika	**+**	**+**	**+**	-	**3**
M16	Terebelska	**+**	**+**	**+**	-	**3**
M17	Sobieskiego	**+**	**+**	**+**	-	**3**
M18	Armii Krajowej	-	**+**	-	-	**1**
M19	Grzybowa	**+**	**+**	**+**	**+**	**4**
M20	Zofilas	**+**	**+**	**+**	-	**3**

Źródło: Opracowanie własne.

Rozkład przestrzenny oraz natężenie negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej zaprezentowano na poniższej rycinie.

Ryc. 40. Rozkład przestrzenny oraz natężenie negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej

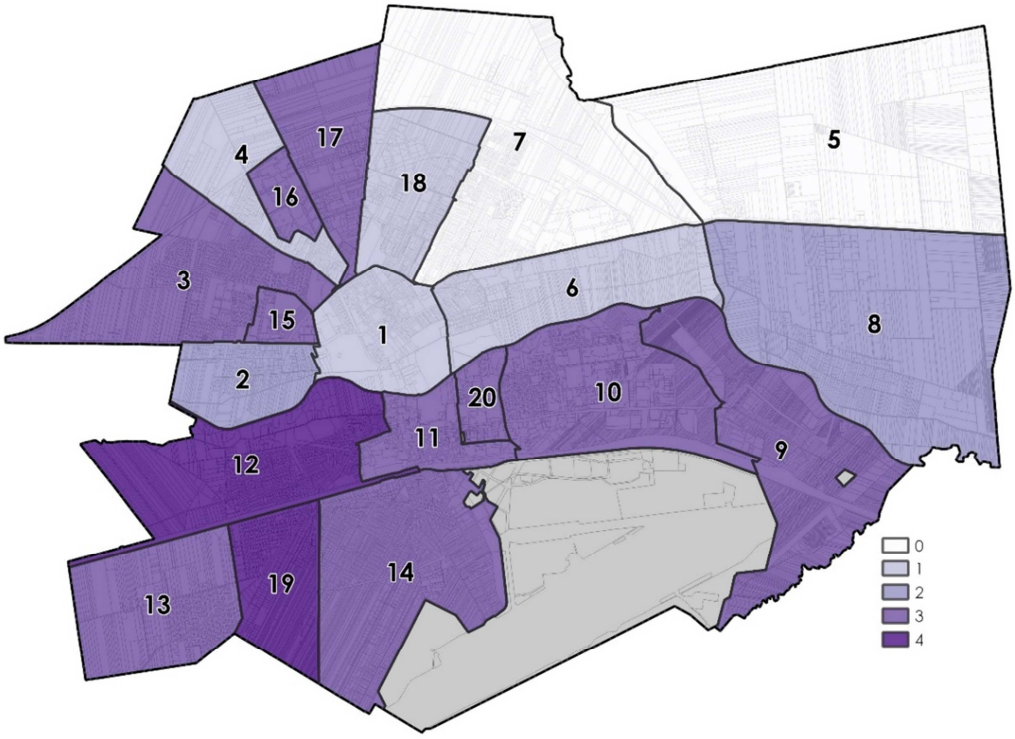

Źródło: Opracowanie własne.

SFERA ŚRODOWISKOWA

Jednym z równie ważnych aspektów diagnozy obszarów zdegradowanych, wymagających działań interwencyjnych jest sfera środowiskowa. Kondycja środowiska naturalnego wpływa na jakość życia mieszkańców oraz stanowi o atrakcyjności i potencjale danego obszaru.

Środowisko przyrodnicze Białej Podlaskiej charakteryzuje się stosunkowo dużym zróżnicowaniem, związanym z różnym poziomem urbanizacji poszczególnych terenów, a co za tym idzie, różnym stopniem przekształcenia środowiska. Szczególną rolę w systemie przyrodniczym miasta odgrywają doliny rzeczne, stanowiące ponadlokalne korytarze ekologiczne, łączące obszary o wysokich walorach przyrodniczych, umożliwiające swobodną migrację organizmów. Według koncepcji Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET-Polska dolina Krzny stanowi korytarz ekologiczny 47k. Północno-wschodnia część miasta położona jest natomiast w zasięgu korytarza ekologicznego Polesie - Przełom Bugu (GKW-3), stanowiącego część Korytarza Wschodniego (KW) o znaczeniu europejskim. Do najcenniejszych pod względem przyrodniczym należą zbiorowiska leśne, które zajmują powierzchnię 592,91 ha. Poziom lesistości miasta wynosi 12,6%. Największe połacie leśne znajdują się wokół byłego lotniska, są to kompleksy leśne Kołychawa i Szumowa Góra. Pełnią one funkcję ochronną ze względu na szczególne znacznie dla obronności i bezpieczeństwa państwa. Lasy znajdują się również na terenach przylegających do granic administracyjnych miasta, na osiedlach Słoneczne Wzgórze, Pieńki, Sielczyk i Białka, mając swoje przedłużenie na terenie gminy Biała Podlaska. W większości nie tworzą zwartych kompleksów, a szachownicę gruntów leśnych i rolnych. Najczęściej spotykanymi typami siedliskowymi lasu są bór mieszany świeży i las mieszany świeży, rzadziej występują bór świeży i las mieszany wilgotny. Spośród dolin rzecznych przedmiotowego obszaru największe walory przyrodnicze posiada dolina Rudki, w której zachowały się lasy łęgowe z olszą, stanowiące naturalne zbiorowiska roślinne dolin rzecznych.

Najmniejszą wartością przyrodniczą cechują się tereny zurbanizowane. Ich wartość przyrodniczą podnosi zieleń przydomowa i urządzona, zieleń na terenach cmentarzy i ogrodów działkowych, a także zieleń nieurządzona, występująca na terenach niezagospodarowanych. Wśród terenów zieleni urządzonej największe znaczenie ekologiczne posiadają Park Radziwiłłowski (o powierzchni 11,1 ha) oraz Park „Zofii Las" (o powierzchni 3,3 ha).

W *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Biała Podlaska* jako kluczowe problemy ekologiczne wymagające rozwiązania wskazane zostały następujące kwestie:

- zanieczyszczenie wód powierzchniowych,
- zanieczyszczenie powietrza, związane przede wszystkim z intensywnym ruchem komunikacyjnym, jak również z dużą ilością kotłowni węglowych,
- uciążliwość powodowaną nadmierną emisją hałasu komunikacyjnego,

Biorąc pod uwagę powyższe, negatywne zjawiska w sferze środowiskowej analizowano na podstawie czterech wskaźników cząstkowych:

- liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej na 100 mieszkańców;
- liczba osób korzystających z sieci gazowej na 100 mieszkańców;
- liczba osób narażonych na obciążenia związane z natężeniem ruchu drogowego na 100 mieszkańców;
- liczba osób narażonych na hałas komunikacyjny na 100 mieszkańców.

Wody powierzchniowe na terenie Białej Podlaskiej badane są w ramach monitoringu rzek i zbiorników zaporowych, prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie. Ocenę stanu wód powierzchniowych wykonuje się w odniesieniu do jednolitych części wód, na podstawie wyników państwowego monitoringu środowiska i prezentuje poprzez ocenę stanu ekologicznego (w przypadku wód, które powstały w wyniku działalności człowieka lub których charakter został w znacznym stopniu zmieniony w następstwie fizycznych przeobrażeń, będących wynikiem działalności człowieka, tzn. wód sztucznych lub wód silnie zmienionych), ocenę stanu chemicznego i ocenę stanu. Badania obejmują trzy główne rzeki przepływające przez miasto i prowadzone są w ramach czterech jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP):

- Krzna od Krzny Południowej do Klukówki (PLRW200024266459),
- Krzna od Klukówki do ujścia (PLRW200024266499),
- Klukówka od dopływu spod Walimia do ujścia (PLRW200019266469),
- Rudka (PLRW2000232664729).

Stan czystości wód na terenie Białej Podlaskiej ulega systematycznej poprawie, jednak nadal żadna z badanych rzek nie spełnia wymagań dla I klasy czystości wód. Szczególnie niekorzystna sytuacja występuje w przypadku Klukówki, której stan ekologiczny został określony jako słaby, głównie na podstawie elementów biologicznych zaliczonych do klasy IV. Krzna i Rudka charakteryzują się natomiast umiarkowanym stanem ekologicznym. Wyniki monitoringu stanu środowiska wskazują, że stan/potencjał trzech jednolitych części wód powierzchniowych na analizowanym terenie w oceniany jest jako zły.

Na terenie Białej Podlaskiej prowadzony jest również monitoring wód podziemnych. W 2021 r. Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadził monitoring operacyjny stanu chemicznego wybranych jednolitych części wód podziemnych. Próbki wód podziemnych pobrano w 2 punktach pomiarowych

zlokalizowanych na terenie miasta. Badania w punkcie pomiarowym nr 827 wykazały II klasę jakości wód, natomiast w punkcie pomiarowych nr 1826 - IV klasę czystości.

Jednym z głównych źródeł zanieczyszczeń wód – poza ściekami przemysłowymi - są ścieki komunalne. Na przestrzeni ostatnich lat w Białej Podlaskiej miał miejsce znaczący rozwój sieci kanalizacji sanitarnej. Obecnie, miasto posiada dość dobrze rozbudowany system kanalizacji sanitarnej na terenach zagospodarowanych. Zasięg występowania sieci kanalizacyjnej w mieście jest zbliżony do zasięgu obszaru wyposażonego w system wodociągów. Możliwość odprowadzania ścieków kanalizacją miejską zapewniona jest głównie w zachodniej części miasta, na terenach położonych na północ i południe od rzeki Krzny i na południe od torów kolejowych. Pozostali mieszkańcy korzystają ze zbiorników bezodpływowych i oczyszczalni przydomowych.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Urząd Miasta Biała Podlaska liczba budynków mieszkalnych przyłączonych do sieci kanalizacyjnej wynosi łącznie 5 937. Biorąc pod uwagę dane pochodzące z ewidencji ludności określono przybliżoną liczbę mieszkańców miasta, korzystających z sieci kanalizacyjnej.

Tabela 42. Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej - wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców	Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej	Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej na 100 mieszkańców	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	2 451	1 700	69,4	**0,27**
M2	1 161	918	79,1	-0,49
M3	2 866	2 543	88,7	-1,25
M4	986	751	76,2	-0,26
M5	323	137	42,4	**2,39**
M6	791	547	69,2	**0,29**
M7	3 334	2 772	83,1	-0,81
M8	804	430	53,5	**1,52**
M9	500	272	54,4	**1,45**
M10	7 678	5 725	74,6	-0,14
M11	4 137	3 399	82,2	-0,73
M12	3 146	2 530	80,4	-0,59
M13	907	649	71,6	**0,10**
M14	5 898	4 224	71,6	**0,10**
M15	2 708	1 966	72,6	**0,02**
M16	5 658	5 344	94,5	-1,70
M17	5 182	2 750	53,1	**1,55**
M18	3 606	2 879	79,8	-0,55
M19	1 262	1 039	82,3	-0,74
M20	2 559	2 002	78,2	-0,42

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Najniższy odsetek ludności korzystającej z kanalizacji sanitarnej, a tym samym najwyższy wskaźnik cząstkowy, wyróżnia jednostki analityczne: M5 (2,39), M17 (1,55), M8 (1,52) i M9 (1,45). Dodatni wskaźnik zaobserwowano również w jednostkach: M6 (0,29), M1 (0,27), M13 (0,10), M14 (0,10) i M15 (0,02).

Ryc. 41. Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej - wskaźnik cząstkowy

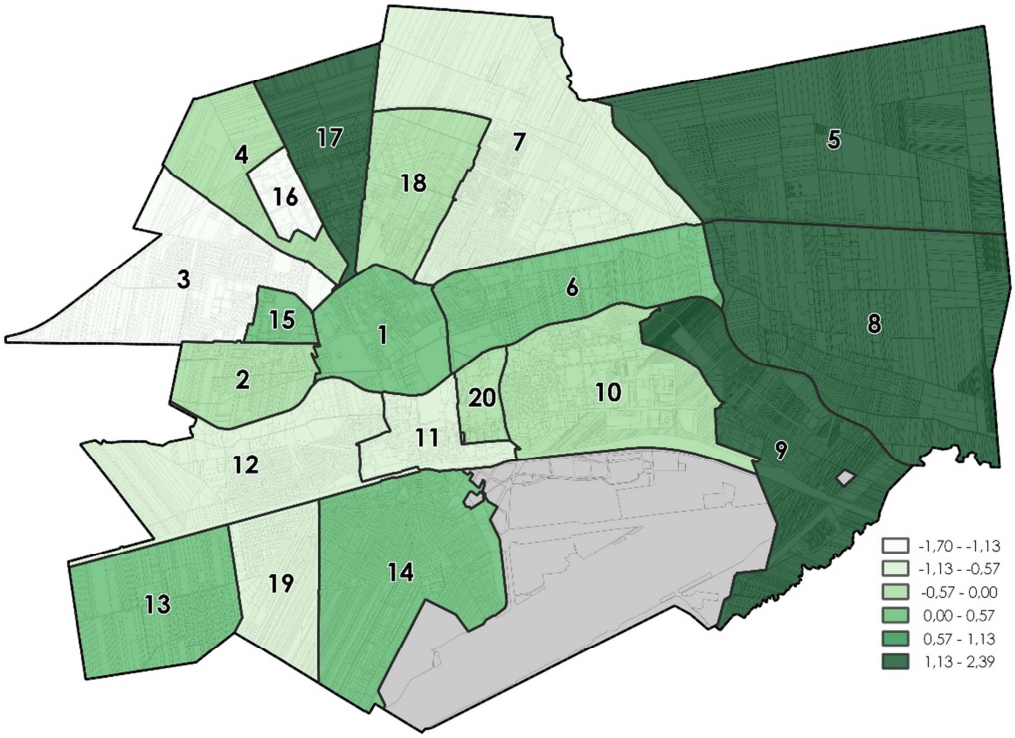

Źródło: Opracowanie własne.

Zanieczyszczenie powietrza stanowi wszystkie znajdujące się w nim substancje stałe, ciekłe lub gazowe nie będące jego naturalnymi składnikami lub występujące w stężeniach nieodpowiadających jego naturalnemu składowi. Substancje zanieczyszczające powietrze można podzielić na pyłowe i gazowe, a ich źródłem może być zarówno emisja antropogeniczna – wynikająca z działalności człowieka, jak i emisja naturalna. Na kształtowanie jakości powietrza atmosferycznego w Białej Podlaskiej wpływają: emisja punktowa z zakładów przemysłowych i energetycznych, emisja powierzchniowa, obejmująca zanieczyszczenia pyłowe pochodzące z kotłowni, indywidualnych palenisk domowych i zakładów prywatnych, emisja komunikacyjna, której źródłem są środki transportu oraz emisja niezorganizowana, związana ze składowaniem odpadów, w tym nielegalnym.

Monitoring jakości powietrza atmosferycznego prowadzony jest przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Lublinie. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza. W celu oceny jakości powietrza na terenie województwa lubelskiego wyznaczono 2 strefy: Aglomerację Lubelską (kod strefy: PL0601) oraz strefę lubelską (kod strefy: PL0602), do której zalicza się Miasto Biała Podlaska. Stan jakości powietrza określa ocena roczna sporządzona na podstawie informacji o poziomach stężeń substancji zanieczyszczających powietrze. W 2021 r. ocenę jakości powietrza w województwie lubelskim wykonano dla następujących substancji: benzen, dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, ołów, tlenek węgla, ozon, pył zawieszony PM10 i PM2,5, arsen, kadm, nikiel, benzo(a)piren dla kryteriów ochrony zdrowia, oraz dwutlenku siarki, tlenku azotu, ozonu dla kryteriów ochrony roślin.

Ryc. 42. Zasięg podobszarów przekroczeń poziomu celu długoterminowego ozonu określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi w województwie lubelskim w 2021 r.

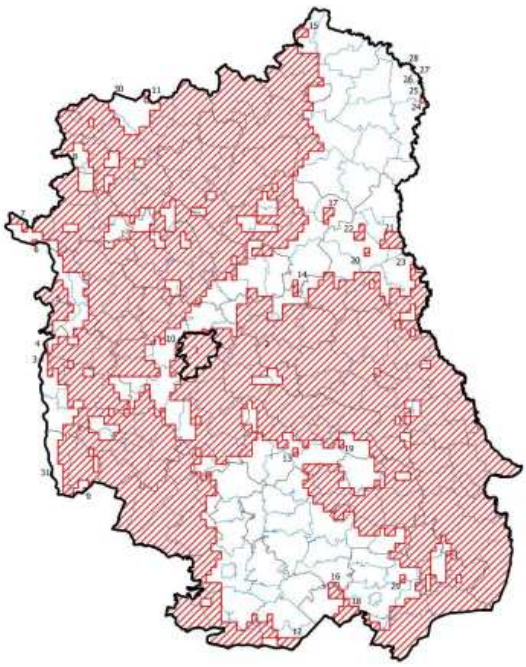

Ryc. 43. Zasięg podobszarów przekroczeń poziomu dopuszczalnego faza II pyłu zawieszonego PM2,5 określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi w województwie lubelskim w 2021 r.

Ryc. 44. Zasięg podobszarów przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10 określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi w województwie lubelskim w 2021 r.

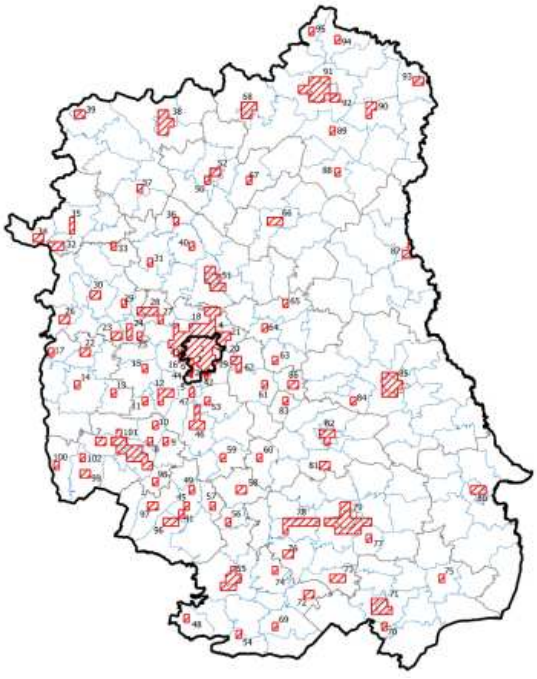

Ryc. 45. Zasięg podobszarów przekroczeń poziomu celu długoterminowego ozonu określonego ze względu na ochronę roślin w województwie lubelskim w 2021 r.

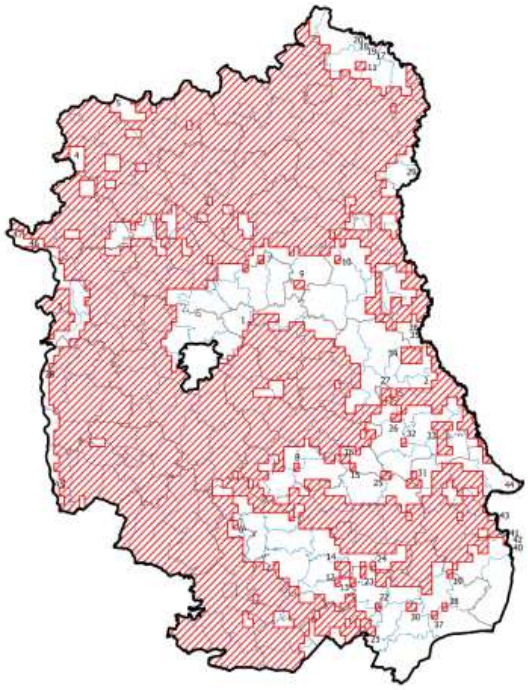

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim. Raport wojewódzki za rok 2021.

Ocena jakości powietrza w województwie lubelskim za rok 2021 według kryterium ochrony zdrowia wykazała:

- przekroczenie średniorocznego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 faza II. W zakresie tego zanieczyszczenia Aglomeracja Lubelska i strefa lubelska zostały

zaliczone do klasy C1. Wyznaczone obszary przekroczeń objęły Miasto Lublin – głównie część centralną i północną, centralną część Miasta Biała Podlaska oraz niewielki obszar w gminie Niemce w strefie lubelskiej;

- przekroczenie średniorocznego poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10. W zakresie tego zanieczyszczenia Aglomeracja Lubelska i strefa lubelska zostały zaliczone do klasy C. Wyznaczone obszary przekroczeń objęły większą część miasta Lublin, poza niewielkimi obszarami na wschodzie i południu oraz tereny miejskie, podmiejskie i pozamiejskie w strefie lubelskiej, w tym zabudowane obszary Miasta Biała Podlaska;
- przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu. W zakresie tego zanieczyszczenia Aglomeracja Lubelska i strefa lubelska zostały zaliczone do klasy D2. Wyznaczone obszary przekroczeń objęły cały obszar Miasta Lublin oraz znaczną część terenów miejskich, podmiejskich i pozamiejskich w strefie lubelskiej, w tym cały obszar Miasta Biała Podlaska.

Ponadto, ocena jakości powietrza w województwie lubelskim za rok 2021 według kryterium ochrony roślin wykazała przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu. W zakresie tego zanieczyszczenia strefa lubelska została zaliczona do klasy D2. Wyznaczone obszary przekroczeń objęły znaczną część terenów podmiejskich i pozamiejskich w strefie lubelskiej, w tym obrzeża Miasta Biała Podlaska. Biorąc pod uwagę powyższe, największym problemem analizowanego obszaru pozostaje zanieczyszczenie powietrza benzo(a)pirenem w pyle zawieszonym PM10 oraz pyłem zawieszonym PM2,5, szczególnie w sezonie grzewczym. Główną przyczyną występowania przekroczeń jest emisja związana z indywidualnym ogrzewaniem budynków oraz niekorzystne warunki meteorologiczne, zwłaszcza w sezonie jesiennozimowym, które sprzyjają kumulacji zanieczyszczeń.

Głównym źródłem emisji powierzchniowej na terenie Miasta Biała Podlaska jest emisja zanieczyszczeń z indywidualnych systemów grzewczych. Na terenie Białej Podlaskiej funkcjonuje zorganizowany system zaopatrzenia w energię cieplną, obsługiwany przez Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej sp. z o. o. Energia cieplna wytwarzana jest w ciepłowni zlokalizowanej przy ul. Orzechowej. Zorganizowana sieć ciepłownicza obejmuje jednak jedynie większe osiedla mieszkaniowe. Na pozostałych terenach potrzeby grzewcze mieszkańców zaspokajane są poprzez indywidualne systemy grzewcze. Źródła te tworzą tzw. niską emisję, która pogarsza stan środowiska naturalnego obszaru i jest głównym źródłem emisji powierzchniowej na terenie gminy. Niska emisja stanowi emisję spalania paliw stałych, ciekłych i gazowych do atmosfery, ze źródeł emisji znajdujących się na wysokości nie większej niż 40 m, głównie z lokalnych kotłowni i domowych źródeł ciepła. Cechą charakterystyczną niskiej emisji jest to, że powodowana jest ona przez liczne źródła ciepła wprowadzające do powietrza niewielkie ilości zanieczyszczeń. Mimo podjętych w ostatnich latach działań (dofinansowanie do wymiany przestarzałych kotłów grzewczych na proekologiczne), głównym paliwem w dalszym ciągu pozostaje węgiel kamienny, często o niskiej jakości. Inne wykorzystywane materiały, to koks, drewno, gaz płynny (tam, gdzie istnieje dostęp do sieci gazowej) i olej opałowy. Dużym problemem jest również spalanie w gospodarstwach domowych odpadów, które mogą być źródłem emisji dioksyn. Domowe systemy grzewcze najczęściej nie posiadają żadnych urządzeń służących do filtrowania spalin, stąd też ich wpływ na zanieczyszczenie powietrza w niektórych miejscach może być znaczny, choć ogólnie jest trudny do oszacowania. Największy wpływ niskiej emisji zaznacza się podczas sezonu grzewczego, to jest w okresie od jesieni do wiosny. Oddziaływanie emisji związanej z indywidualnym ogrzewaniem budynków, w połączeniu z niekorzystnymi warunkami

meteorologicznymi, stanowi główny czynnik powodujący przekroczenie stężeń pyłu zawieszonego w powietrzu.

Miasto wyposażone jest w sieć ciepłowniczą w przeciętnym stopniu. Miejski system ciepłowniczy w Białej Podlaskiej zapewnia dostęp do ogrzewania i ciepłej wody użytkowej terenom położonym w północnej części miasta – między drogą krajowa nr 2 i doliną Krzny oraz w południowej części - między doliną rzeki i torami kolejowymi. Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Urząd Miasta Biała Podlaska jedynie 192 budynki mieszkalne podłączone są do sieci ciepłowniczej. Na terenie jednostek analitycznych M2, M5, M6, M7, M8, M9, M12, M13, M14 i M19 ani jeden budynek mieszkalny nie jest podłączony do miejskiej sieci ciepłowniczej.

Miasto zasilane jest z gazociągu wysokiego ciśnienia „Hołowczyce – Biała Podlaska" poprzez stację redukcyjno-pomiarową I stopnia „Sławacinek", znajdującą się za zachodnią granicą miasta. Na obszarze miasta funkcjonują gazociągi średniego i niskiego ciśnienia. Dwie stacje redukcyjne średniego ciśnienia znajdują się przy ul. Janowskiej – „Biała Podlaska Janowska" i przy ul. Warszawskiej – „Biała Podlaska Warszawska". W ciągu ostatnich lat, nastąpił rozwój infrastruktury gazowej w mieście. Liczba odbiorców i zużycie gazu ziemnego w mieście ma tendencję wzrostową, a sieć gazowa wykorzystywana jest w coraz większym stopniu do ogrzewania mieszkań. Nadal jednak na terenie miasta istnieją tereny, których mieszkańcy mają ograniczony dostęp do gazu sieciowego.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Urząd Miasta Biała Podlaska liczba budynków mieszkalnych przyłączonych do sieci gazowej wynosi łącznie 2 913. Biorąc pod uwagę dane pochodzące z ewidencji ludności określono przybliżoną liczbę mieszkańców miasta, korzystających z sieci gazowej.

Tabela 43. Liczba osób korzystających z sieci gazowej - wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców	Liczba osób korzystających z sieci gazowej	Liczba osób korzystających z sieci gazowej na 100 mieszkańców	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	2 451	968	39,5	-0,06
M2	1 161	840	72,4	-1,14
M3	2 866	2 390	83,4	-1,50
M4	986	584	59,2	-0,71
M5	323	66	20,4	**0,57**
M6	791	253	32,0	**0,19**
M7	3 334	2 117	63,5	-0,85
M8	804	10	1,2	**1,20**
M9	500	0	0,0	**1,24**
M10	7 678	548	7,1	**1,01**
M11	4 137	47	1,1	**1,21**
M12	3 146	1 738	55,2	-0,57
M13	907	54	6,0	**1,05**
M14	5 898	141	2,4	**1,16**
M15	2 708	2 243	82,8	-1,48
M16	5 658	3 403	60,1	-0,74
M17	5 182	3 736	72,1	-1,13
M18	3 606	2 554	70,8	-1,09
M19	1 262	75	5,9	**1,05**
M20	2 559	521	20,4	**0,57**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Na podstawie powyższej analizy wytypowano obszary zagrożone zanieczyszczeniem powietrza z uwagi na brak lub niedostatecznie rozwiniętą sieć gazową. Dodatnią wartością wskaźnika cząstkowego charakteryzują się jednostki analityczne: M9 (1,24), M11 (1,21), M8 (1,20), M14 (1,16), M13 (1,05), M19 (1,05), M10 (1,01), M5 (0,57), M20 (0,57) i M6 (0,19),

Ryc. 46. Liczba osób korzystających z sieci gazowej - wskaźnik cząstkowy

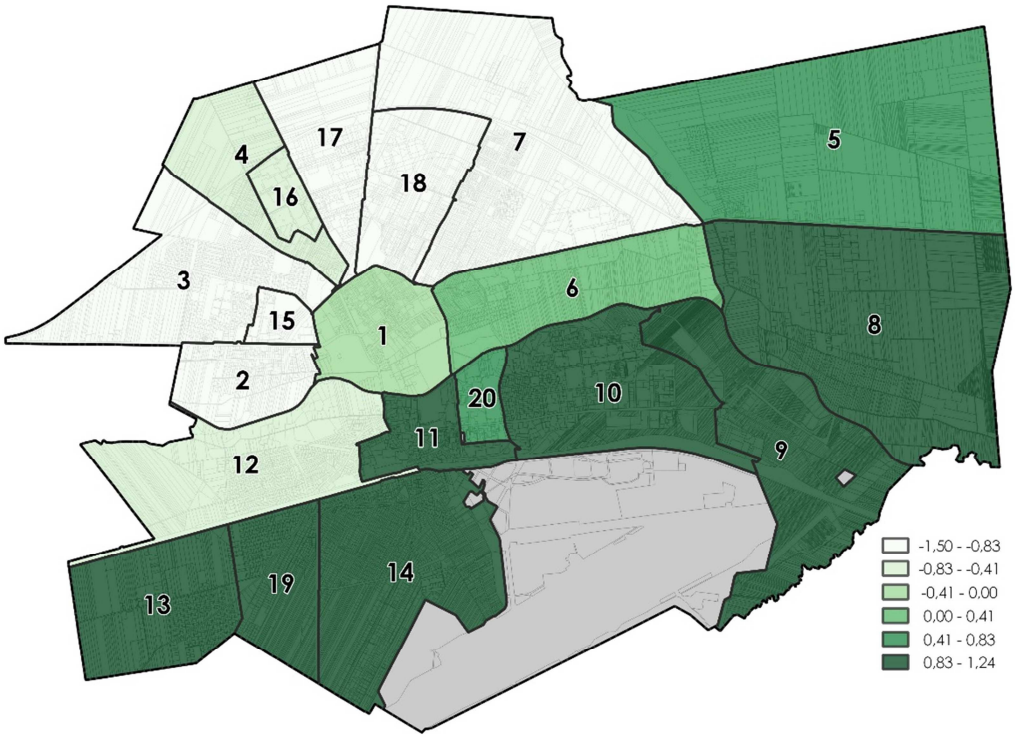

Źródło: Opracowanie własne.

Bezpośrednim źródłem zanieczyszczeń zaliczanych do emisji liniowej (komunikacyjnej) jest emisja spalin pochodzących z ruchu kołowego. W przypadku emisji z transportu drogowego, jako pojedyncze emitory traktuje się odcinki dróg, dla których emisję określa natężenie i struktura ruchu pojazdów. Transport drogowy jest najważniejszym źródłem emisji tlenków azotu, a także ważnym źródłem emisji pyłu zawieszonego oraz węglowodorów aromatycznych. Emisja z transportu związana jest z procesem spalania paliw, ścieraniem się okładzin w hamulcach oraz opon i nawierzchni jezdni, a także unoszeniem cząstek stałych z powierzchni gruntu/jezdni na skutek ruchu pojazdów (tzw. emisja wtórna).

Biała Podlaska jest głównym ośrodkiem gospodarczym i administracyjnym w północnej części województwa lubelskiego oraz regionie Podlasia Południowego. Miasto posiada sieć zewnętrznych powiązań komunikacyjnych w kierunku północ południe oraz wschód zachód. Ośrodek położony jest w obszarze drogowego oraz kolejowego europejskiego korytarza transportowego. Przez teren miasta przebiegają drogi krajowe, drogi wojewódzkie oraz powiatowe. Układ drogowy o znaczeniu ponadlokalnym, współtworzący jednocześnie podstawowy układ komunikacyjny miasta tworzą:

- droga krajowa nr 2 – droga relacji granica państwa (Niemcy) - Świecko - Poznań - Konin - Łowicz - Warszawa - Mińsk Mazowiecki - Międzyrzec Podlaski - Biała Podlaska - Terespol - granica państwa (Białoruś). Przebiega ona przez północną część miasta stanowiąc obwodnicę ośrodka. Jest to główna trasa ruchu tranzytowego w mieście o relacji wschód zachód.

- droga wojewódzka nr 811 – droga relacji Biała Podlaska - Konstantynów - Sarnaki. Droga dochodzi do miasta od północy przechodząc w drogę nr 812 przed węzłem łączącym drogi wojewódzkie z drogą krajową nr 2. W obszarze miasta przebiega ulicą Janowską. Droga ta zapewnia połączenia ponadlokalne, z gminami położonymi na północ od miasta. Łączna jej długość relacji Biała Podlaska – Sarnaki wynosi ok. 43 km.
- droga wojewódzka nr 812 – droga relacji Biała Podlaska - Wisznice - Włodawa - Chełm - Rejowiec - Krasnystaw. Przecina miasto z północy na południe łącząc się węzłem z drogą krajową nr 2 i dzieląc układ komunikacyjny miasta na zachodnią i wschodnią część. Przebiega ulicami: Janowską, Zamkową, Narutowicza, Łomaską, Witoroską, Lubelską. Droga ta zapewnia połączenia ponadlokalne, z gminami położonymi na południe od miasta, w województwie lubelskim. Jest jednym z ważniejszych szlaków w regionie. Łączna jej długość relacji Biała Podlaska – Krasnystaw wynosi ok. 151 km.
- drogi powiatowe: nr 1020L relacji Biała Podlaska - Terebela - Jagodnica – Witulin (na terenie miasta ulica Terebelska), nr 1036L relacji Biała Podlaska - Rokitno – Błonie (na terenie miasta ulica Francuska), nr 1068L relacji Biała Podlaska - Ogrodniki – Piszczac (na terenie miasta ulica Sidorska).

Przez miasto przebiega dwutorowa linia kolejowa nr 2 Warszawa - Terespol, będąca częścią II Paneuropejskiego Korytarza Transportowego Zachód - Wschód łączącego Berlin z Moskwą. W Białej Podlaskiej usytuowana jest stacja kolejowa z układem bocznic. Linia obsługuje trzy rodzaje ruchu pasażerskiego: międzynarodowy, dalekobieżny i regionalny.

Emisja komunikacyjna związana jest z głównymi trasami drogowymi przebiegającymi przez teren miasta. Do tras o największym natężeniu ruchu na terenie Miasta Biała Podlaska należą drogi krajowe i drogi wojewódzkie. Szczegółowych danych dotyczących najważniejszych parametrów oraz charakterystyk ruchu drogowego dla odcinków sieci dróg krajowych i wojewódzkich na terenie Miasta Biała Podlaska dostarczają wyniki badań prowadzonych w ramach Generalnego Pomiaru Ruchu 2020/2021.

Tabela 44. Wykaz odcinków pomiarowych oraz średni dobowy ruch roczny pojazdów silnikowych na drogach krajowych i wojewódzkich przebiegających przez Miasto Biała Podlaska

Numer drogi	Nazwa odcinka pomiarowego	Długość odcinka	Średni dobowy ruch pojazdów silnikowych
DK2	Styrzyniec (ul. Słoneczna) - Biała Podlaska (granica miasta)	4,168 km	14 056
DK2	Biała Podlaska (granica miasta) - Wólka Dobryńska (DK68)	17,839 km	9 621
DW811	Ossówka - Biała Podlaska (granica miasta)	6,619 km	9 168
DW812	Biała Podlaska (granica miasta) - Łomazy	14,169 km	6 224

Źródło: Opracowanie własne nad podstawie Generalnego Pomiaru Ruchu 2020/2021.

Z powyższego zestawienia wynika, że droga krajowa nr 2 charakteryzuje się natężeniem ruchu zbliżonym dla średniego na drogach krajowych (13 574 pojazdów/dobę), a także większym od średniego dla dróg tej kategorii w województwie lubelskim (9 882 pojazdów/dobę). Obie drogi wojewódzkie charakteryzują się znacznie większym natężeniem ruchu od dróg tej kategorii w województwie lubelskim (3 518 pojazdów/dobę). Wzmożony ruch pojazdów silnikowych przyczynia się lokalnie do zwiększenia zanieczyszczenia powietrza substancjami szkodliwymi, tj.: tlenkami azotu, tlenkami węgla, pyłami zawieszonymi, czy ołowiem. Ponadnormatywne stężenie tych substancji w atmosferze może mieć negatywny wpływ na funkcjonowanie środowiska.

Biorąc pod uwagę powyższe można stwierdzić, że największy zasięg uciążliwości i negatywne oddziaływanie w postaci zanieczyszczeń komunikacyjnych, występuje wzdłuż drogi krajowej

nr 2 oraz dróg wojewódzkich nr 811 i 812. Wskaźnik dotyczący obciążenia związanego z natężeniem ruchu drogowego obliczono według liczby ludności zamieszkałej w odległości do 100 m od osi ww. dróg.

Tabela 45. Liczba osób narażonych na obciążenia związane z ruchem drogowym - wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców	Liczba osób narażonych na obciążenia związane z ruchem drogowym	Liczba osób narażonych na obciążenia związane z ruchem drogowym w ogólnej ich liczbie	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	2 451	773	22,0	**2,07**
M2	1 161	0	0,0	-0,61
M3	2 866	24	0,7	-0,53
M4	986	65	1,9	-0,38
M5	323	74	2,1	-0,35
M6	791	0	0,0	-0,61
M7	3 334	107	3,1	-0,24
M8	804	40	1,1	-0,47
M9	500	0	0,0	-0,61
M10	7 678	0	0,0	-0,61
M11	4 137	25	0,7	-0,52
M12	3 146	630	18,0	**1,58**
M13	907	0	0,0	-0,61
M14	5 898	236	6,7	**0,21**
M15	2 708	0	0,0	-0,61
M16	5 658	304	8,7	**0,45**
M17	5 182	1 043	29,7	**3,01**
M18	3 606	55	1,6	-0,42
M19	1 262	132	3,8	-0,15
M20	2 559	0	0,0	-0,61

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Przeprowadzona analiza wskazuje, że najbardziej narażeni na uciążliwości związane z natężeniem ruchu drogowego na terenie Miasta Biała Podlaska są mieszkańcy jednostki M17 (3,01) zamieszkujący budynki zlokalizowane w bliskiej odległości od drogi krajowej i dróg wojewódzkich oraz mieszkańcy jednostki M1 (2,07), obejmującej ścisłe centrum miasta. Wysoka liczba ludności zamieszkująca obszary, na których – w wyniku emisji komunikacyjnej – dochodzi do koncentracji szkodliwych substancji w powietrzu, charakteryzuje jednostki M12 (1,58), M16 (0,45) oraz M14 (0,21).

Ryc. 47. Liczba osób narażonych na obciążenia związane z ruchem drogowym - wskaźnik cząstkowy

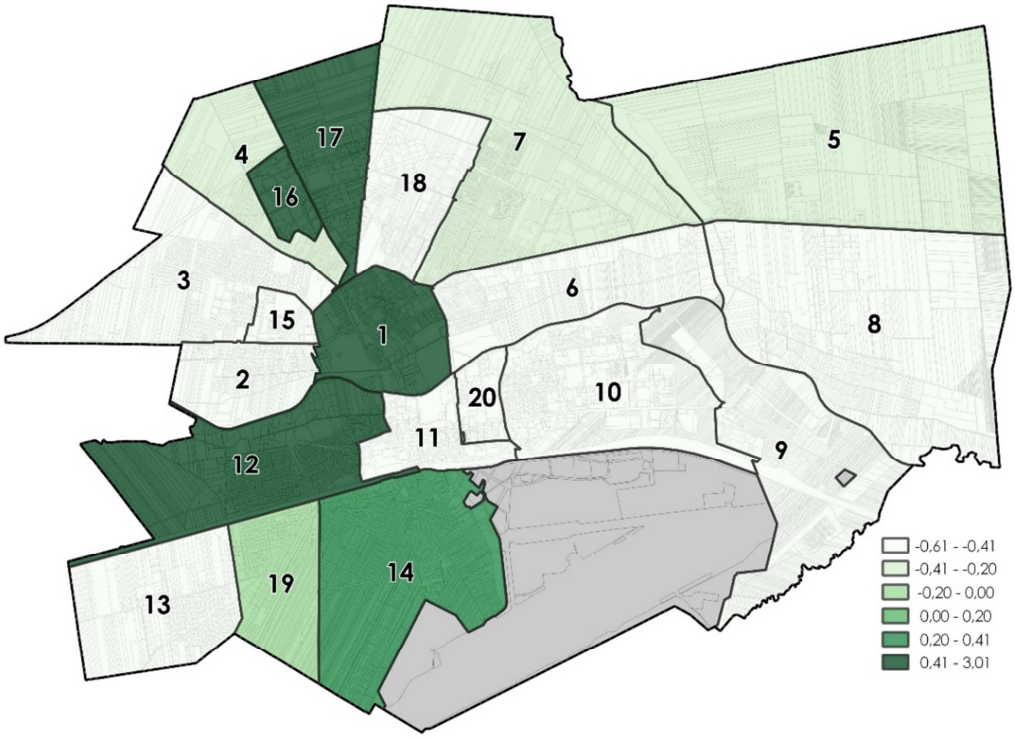

Źródło: Opracowanie własne.

Komunikacja, przede wszystkim ruch drogowy i kolejowy, jest również głównym źródłem emisji hałasu do środowiska. Na stopień uciążliwości ruchu komunikacyjnego wpływa natężenie ruchu, struktura ruchu pojazdów, stan techniczny i prędkość ich poruszania, rodzaj i stan techniczny nawierzchni, układ sieci komunikacyjnej. Wzrastające zagrożenie hałasem komunikacyjnym związane jest zarówno z systematycznym wzrostem natężenia ruchu, jak również z powstawaniem nowych obszarów wrażliwych w zasięgu uciążliwości hałasu oraz wzrostem populacji zamieszkującej przy głównych szlakach komunikacyjnych. Źródłem uciążliwości akustycznej dla środowiska zewnętrznego jest również działalność prowadzona w obiektach przemysłowych. Jednak hałas przemysłowy wpływa w mniejszym stopniu na klimat akustyczny miasta niż hałas komunikacyjny, ze względu na mniejszą powszechność występowania, punktowy charakter źródeł emisji i zazwyczaj znaczne oddalenie od zabudowy mieszkaniowej. Hałas przemysłowy stanowi stacjonarne i lokalne źródło uciążliwości, głównie dla osób zamieszkujących w sąsiedztwie emitorów hałasu.

Jak już wspominano, największym natężeniem ruchu charakteryzuje się droga krajowa nr 2, stanowiąca odcinek jednego z głównych europejskich korytarzy transportowych E-30, prowadzącego z Cork w Irlandii do Omska w Rosji. Droga ta stanowi obwodnicę miasta, dlatego też przebiega w pewnym oddaleniu od terenów zabudowanych, podlegających ochronie akustycznej. Dodatkowo w miejscach, w których zabudowa znajduje się w niewielkiej odległości od trasy, zostały zainstalowane ekrany akustyczne. W związku z tym, pomimo dużego natężenia ruchu, droga krajowa nr 2 nie stanowi tak znaczącego źródła hałasu. Znacznie bardziej istotny wpływ na lokalny klimat akustyczny mają drogi przebiegające przez centrum miasta, wśród terenów zabudowanych. Zgodnie z ustaleniami *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Biała Podlaska*, do najintensywniej uczęszczanych należą ulice Janowska, Lubelska, Witoroska, Zamkowa, Francuska, Artyleryjska, Jana Pawła II, Aleja Tysiąclecia, Brzeska, Sidorska, Łomaska, Podleśna, Warszawska, Sitnicka, Terebelska i Aleja Solidarności.

Na terenie Miasta Biała Podlaska prowadzone są okresowe badania klimatu akustycznego. Klimat akustyczny środowiska jest to zespół zjawisk akustycznych występujących na danym obszarze, niezależnie od źródeł je wywołujących. Klimat ten, zwłaszcza w warunkach lokalnych, cechuje się silnymi zmianami w czasie i przestrzeni. Zależy on w głównej mierze od: stopnia nasycenia danego środowiska urządzeniami i pojazdami, układu urbanistycznego cechującego dane lokalne środowisko i rozplanowania w nim osiedli mieszkaniowych wraz z terenami zieleni, układu komunikacyjnego, obiektów handlowo-usługowych, zakładów produkcji. Wyniki pomiarów hałasu, przeprowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie w 2018 r., wykazały przekroczenie jego poziomów w punktach pomiarowych zlokalizowanych przy ul. Zamkowej, Warszawskiej, Brzeskiej, Lubelskiej, Janowskiej, Gabriela Narutowicza. Przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu zanotowano również w latach 2009-2012 przy ul. Artyleryjskiej, Sidorskiej, Terebelskiej i Alei Tysiąclecia.

Zjawisko generowania hałasu przez ruch pojazdów szynowych jest zagadnieniem wysoce złożonym. Na jego wielkość wpływ wywiera: prędkość z jaką poruszają się pociągi, ich długość, stan torowiska, lokalizacja torowiska względem istniejącego terenu, udział pociągów towarowych w ogólnej liczbie składów, płynność ruchu, charakter obudowy linii kolejowej oraz odległość pierwszej linii zabudowy od skrajnego toru. Hałas kolejowy generowany jest przez wiele pojedynczych źródeł, do których można zaliczyć drgania szyn, całego taboru, wagonów i ich powierzchni bocznych. Przebiegająca przez miasto linia kolejowa nr 2 relacji Warszawa Zachodnia – Terespol stanowi fragment międzynarodowej linii kolejowej E20 Berlin – Moskwa. Na linii tej odbywa się intensywny ruch pociągów, zarówno pasażerskich (lokalnych, dalekobieżnych i międzynarodowych), jak i towarowych. Przeprowadzone pomiary wykazały występowanie ponadnormatywnego poziomu hałasu w pasie 150 m od toru zewnętrznego.

Na lokalny klimat akustyczny największy wpływ ma hałas komunikacyjny, generowany przez ruch odbywający się na drogach kołowych i liniach kolejowych. Wskaźnik dotyczący narażenia na hałas komunikacyjny obliczono według liczby ludności zamieszkałej w odległości do 50 m od osi najintensywniej uczęszczanych dróg oraz w odległości do 150 m od linii kolejowej nr 2.

Tabela 46. Liczba osób narażonych na hałas komunikacyjny - wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców	Liczba osób narażonych na hałas komunikacyjny	Liczba osób narażonych na hałas komunikacyjny w ogólnej ich liczbie	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	2 451	701	7,7	**0,41**
M2	1 161	155	1,7	-0,50
M3	2 866	141	1,5	-0,52
M4	986	366	4,0	-0,15
M5	323	0	0,0	-0,75
M6	791	100	1,1	-0,59
M7	3 334	82	0,9	-0,62
M8	804	46	0,5	-0,68
M9	500	57	0,6	-0,66
M10	7 678	813	8,9	**0,59**
M11	4 137	2 684	29,4	**3,69**
M12	3 146	846	9,3	**0,65**
M13	907	17	0,2	-0,73
M14	5 898	1 067	11,7	**1,01**
M15	2 708	464	5,1	**0,01**

M16	5 658	120	1,3	-0,56
M17	5 182	437	4,8	-0,03
M18	3 606	85	0,9	-0,61
M19	1 262	174	1,9	-0,47
M20	2 559	763	8,4	**0,51**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Powyższe analizy wskazują, że najbardziej narażeni na hałas komunikacyjny są mieszkańcy jednostek analitycznych M11 (3,69), M14 (1,01), M12 (0,65), M10 (0,59), M20 (0,51), M1 (0,41) oraz M15 (0,01).

Ryc. 48. Liczba osób narażonych na hałas komunikacyjny - wskaźnik cząstkowy

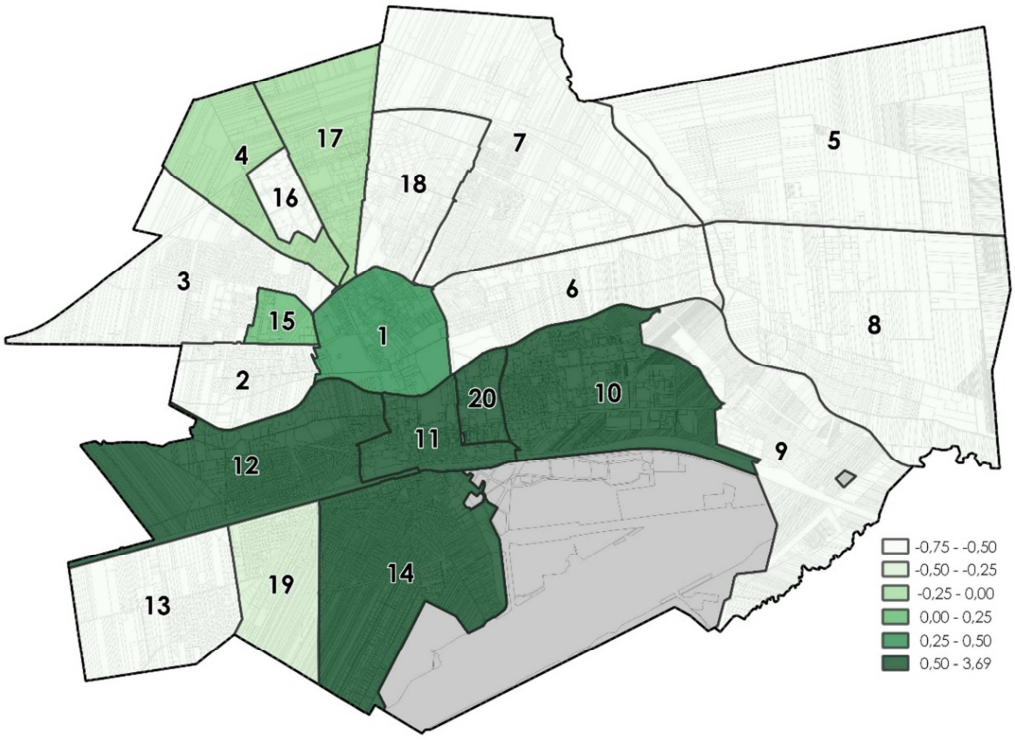

Źródło: Opracowanie własne.

W sferze środowiskowej dokonano analizy zjawisk kryzysowych dotyczących zanieczyszczenia wód powierzchniowych ściekami komunalnymi, zanieczyszczenia powietrza, związanego przede wszystkim z intensywnym ruchem komunikacyjnym, jak również niedostatecznie rozwiniętą siecią gazową oraz uciążliwości powodowanych nadmierną emisją hałasu komunikacyjnego.

Tabela 47. Podsumowanie analizy negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej

Numer i nazwa jednostki analitycznej		**Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej**	**Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej**	**Liczba osób narażonych na obciążenia związane z ruchem drogowym**	**Liczba osób narażonych na hałas komunikacyjny**	**Liczba negatywnych zjawisk**
M1	Centrum	**+**	-	**+**	**+**	**3**
M2	Warszawska	-	-	-	-	0
M3	Akademicka	-	-	-	-	0
M4	Sitnicka	-	-	-	-	0
M5	Białka	**+**	**+**	-	-	**2**

M6	Brzeska	**+**	**+**	-	-	**2**
M7	Francuska	-	-	-	-	0
M8	Sielczyk	**+**	**+**	-	-	**2**
M9	Sidorki	**+**	**+**	-	-	**2**
M10	Osiedle Młodych	-	**+**	-	**+**	**2**
M11	Wola Dworzec	-	**+**	-	**+**	**2**
M12	Słoneczne Wzgórze	-	-	**+**	**+**	**2**
M13	Pieńki	**+**	**+**	-	-	**2**
M14	Za Torami	**+**	**+**	**+**	**+**	**4**
M15	Piastowskie - Kopernika	**+**	-	-	**+**	**2**
M16	Terebelska	-	-	**+**	-	**1**
M17	Sobieskiego	**+**	-	**+**	-	**2**
M18	Armii Krajowej	-	-	-	-	0
M19	Grzybowa	-	**+**	-	-	**1**
M20	Zofilas	-	**+**	-	**+**	**2**

Źródło: Opracowanie własne.

Największa skala zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej występuje na terenie jednostki Za Torami (M14) gdzie zaobserwowano występowanie negatywnych zjawisk dotyczących zarówno przekroczenia standardów jakości środowiska, jak i braku infrastruktury ochrony środowiska oraz ograniczającej niską emisję. Negatywne zjawiska w sferze środowiskowej odnotowano również w jednostkach: Centrum (M1), Białka (M5), Brzeska (M6), Sielczyk (M8), Sidorki (M9), Osiedle Młodych (M10), Wola Dworzec (M11), Słoneczne Wzgórze (M12), Pieńki (M13), Piastowskie – Kopernika (M15), Terebelska (M16), Sobieskiego (M17), Grzybowa (M19), Zofilas (M20).

Rozkład przestrzenny oraz natężenie negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej zaprezentowano na poniższej rycinie.

Ryc. 49. Rozkład przestrzenny oraz natężenie negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej

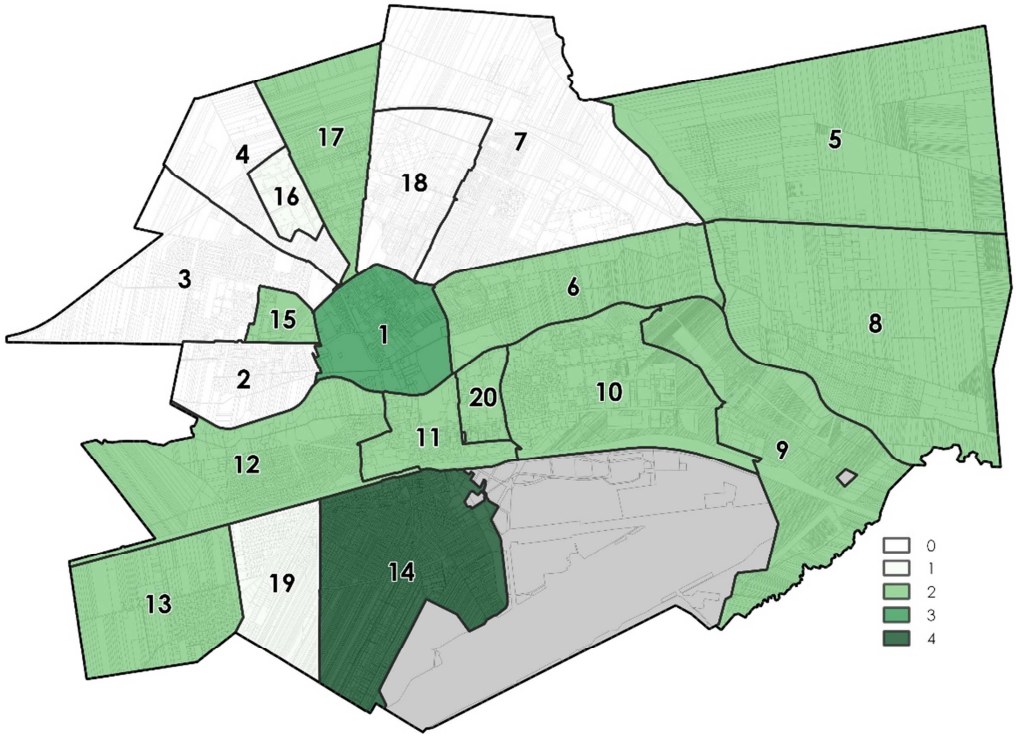

Źródło: Opracowanie własne.

STREFA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji za problemy przestrzenno-funkcjonalne uznaje się w szczególności: niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niską jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niskiej jakości tereny publiczne. Analiza negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych w Białej Podlaskiej rozpatrywana była w zakresie oceny dostępności do wybranych usług społecznych i edukacyjnych oraz komunikacji miejskiej na podstawie czterech wskaźników cząstkowych:

- liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 10-minutowego dojścia do przedszkola na 100 mieszkańców,
- liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 10-minutowego dojścia do szkoły podstawowej na 100 mieszkańców,
- liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 10-minutowego dojścia do placówki podstawowej opieki zdrowotnej na 100 mieszkańców,
- liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 5-minutowego dojścia do przystanku komunikacji miejskiej na 100 mieszkańców.

Dostępność przestrzenna określa łatwość, z jaką można dotrzeć w określonym czasie do wskazanego miejsca. W kontekście obiektów użyteczności publicznej w mieście, wpływa ona na możliwość skorzystania z określonych dóbr i usług przez mieszkańców danego obszaru. Duża odległość od obiektów infrastruktury społecznej, edukacyjnej, przystanków czy terenów zieleni wpływa negatywnie na funkcjonowanie społeczności lokalnej – obniża komfort życia mieszkańców i może mieć wpływ na wybór miejsca zamieszkania. Jedną z powszechnie wykorzystywanych metod w badaniach dostępności przestrzennej jest metoda izochron. Izochrona jest to linia łącząca obszary o jednakowym czasie dotarcia do przyjętego punktu odniesienia. W niniejszej analizie przyjęto, iż o dobrej dostępności do poszczególnych usług społecznych i infrastruktury będzie można mówić, w przypadku gdy czas dojścia do wskazanego punktu docelowego nie przekracza 10 minut, a w przypadku komunikacji miejskiej – 5 minut. Przyjęto, że w takim zasięgu powinny się znajdować wszystkie podstawowe usługi – co pozwala na zaspokojenie najważniejszych potrzeb mieszkańców bez używania środków lokomocji. Poruszanie się pieszo nie wyklucza osób o niższych dochodach oraz osób mniej sprawnych fizycznie, dla których pokonywanie dużych odległości może stanowić wyzwanie. Pieszy dostęp zwiększa możliwość korzystania z usług również przez dzieci i osoby starsze.

Analizując dostępność do obiektów świadczących podstawowe usługi społeczne warto zwrócić uwagę na lokalizację ośrodków wychowania przedszkolnego. Wychowanie przedszkolne obejmuje dzieci od początku roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 3 lata, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym kończy lat 7. W 2021 r. na terenie miasta funkcjonowało 10 przedszkoli dla których Gmina Miejska Biała Podlaska była organem prowadzącym[5]. W 2021 r. do wszystkich ogólnodostępnych przedszkoli funkcjonujących na terenie miasta uczęszczało ogółem 1 382 dzieci w wieku od 2,5 do 6 lat.

[5] Zgodnie z przyjętymi założeniami analitycznymi w niniejszym opracowaniu uwzględniono jedynie publiczne ośrodki wychowania przedszkolnego.

Tabela 48. Przedszkola publiczne na terenie Miasta Biała Podlaska.

Lp.	Ośrodek wychowania przedszkolnego	Adres	Liczba dzieci
1.	Przedszkole Samorządowe nr 3 im. Marii Kownackiej	ul. Warszawska 19c	150
2.	Przedszkole Samorządowe nr 6	ul. Łomaska 21	124
3.	Przedszkole Samorządowe nr 7 w Zespole Szkół z Oddziałami Integracyjnymi	ul. Ludwika Waryńskiego 7	122
4.	Przedszkole Samorządowe nr 10	ul. Nowa 20/24	125
5.	Przedszkole Samorządowe nr 11	ul. Sidorska 20	122
6.	Przedszkole Samorządowe nr 13	ul. Kazimierza Jagiellończyka 17	170
7.	Przedszkole Samorządowe nr 14	ul. Łukaszyńska 34	144
8.	Przedszkole Samorządowe nr 15 w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 4	ul. Akademicka 8	205
9.	Samorządowe Przedszkole Integracyjne nr 16 w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 2 im. Adama Mickiewicza	ul. Wesoła 21/23	95
10.	Przedszkole Samorządowe nr 17 w Zespole Szkół	ul. Zygmunta Starego 4	125

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta Biała Podlaska za 2021 r.

Przedszkola publiczne nie są równomiernie rozmieszczone na terenie miasta. Największa koncentracja tego typu obiektów znajduje się w centrum oraz na terenie osiedli mieszkaniowych. Na poniższej rycinie zaznaczono lokalizację przedszkoli publicznych na terenie Miasta Biała Podlaska, a także wyznaczono izochronę 10-minutowego dojścia do tych placówek.

Ryc. 50. Dostępność czasowa do przedszkoli publicznych w Mieście Biała Podlaska.

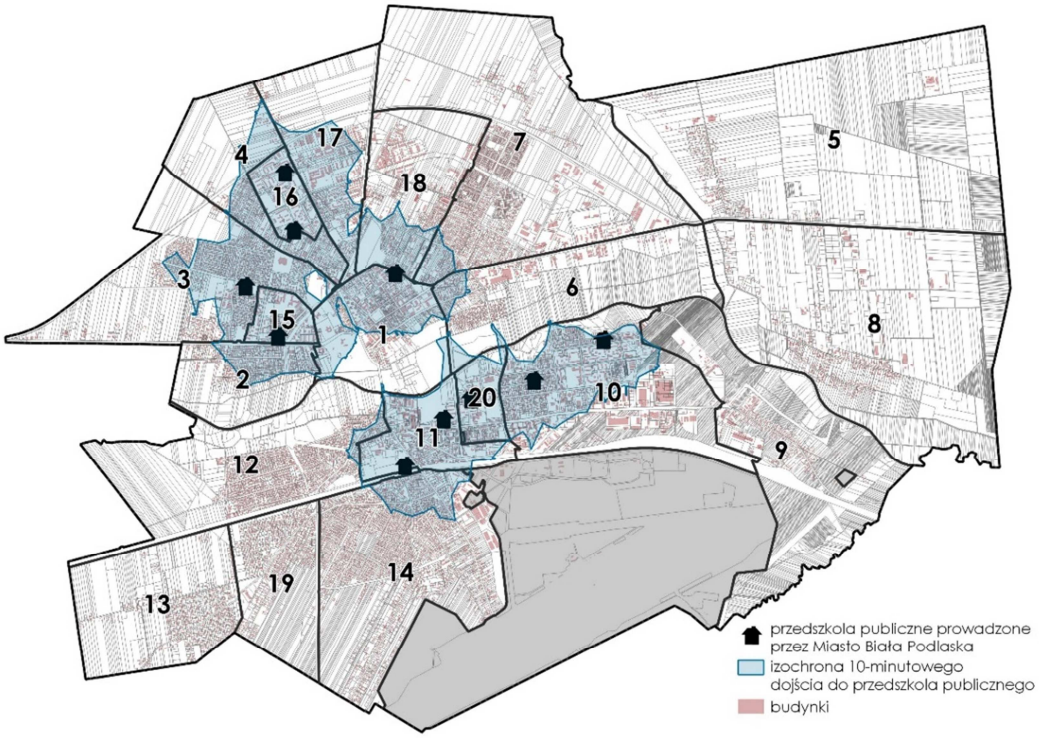

Źródło: Opracowanie własne.

Na podstawie powyższych analiz oraz danych pochodzących z ewidencji ludności przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska określono przybliżoną liczbę osób mieszkających w zasięgu izochrony 10-minutowego dojścia do przedszkola.

Tabela 49. Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 10-minutowego dojścia do przedszkola - wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców	Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 10-minutowego dojścia do przedszkola	Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 10-minutowego dojścia do przedszkola na 100 mieszkańców	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	2 451	2 211	90,2	-0,99
M2	1 161	843	72,6	-0,58
M3	2 866	2 302	80,3	-0,76
M4	986	942	95,5	-1,11
M5	323	0	0,0	**1,12**
M6	791	215	27,2	**0,48**
M7	3 334	222	6,7	**0,96**
M8	804	0	0,0	**1,12**
M9	500	0	0,0	**1,12**
M10	7 678	6 515	84,9	-0,86
M11	4 137	4 135	100,0	-1,22
M12	3 146	241	7,7	**0,94**
M13	907	0	0,0	**1,12**
M14	5 898	736	12,5	**0,83**
M15	2 708	2 708	100,0	-1,22
M16	5 658	5 658	100,0	-1,22
M17	5 182	3 738	72,1	-0,57
M18	3 606	304	8,4	**0,92**
M19	1 262	0	0,0	**1,12**
M20	2 559	2 559	100,0	-1,22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Ryc. 51. Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 10-minutowego dojścia do przedszkola - wskaźnik cząstkowy

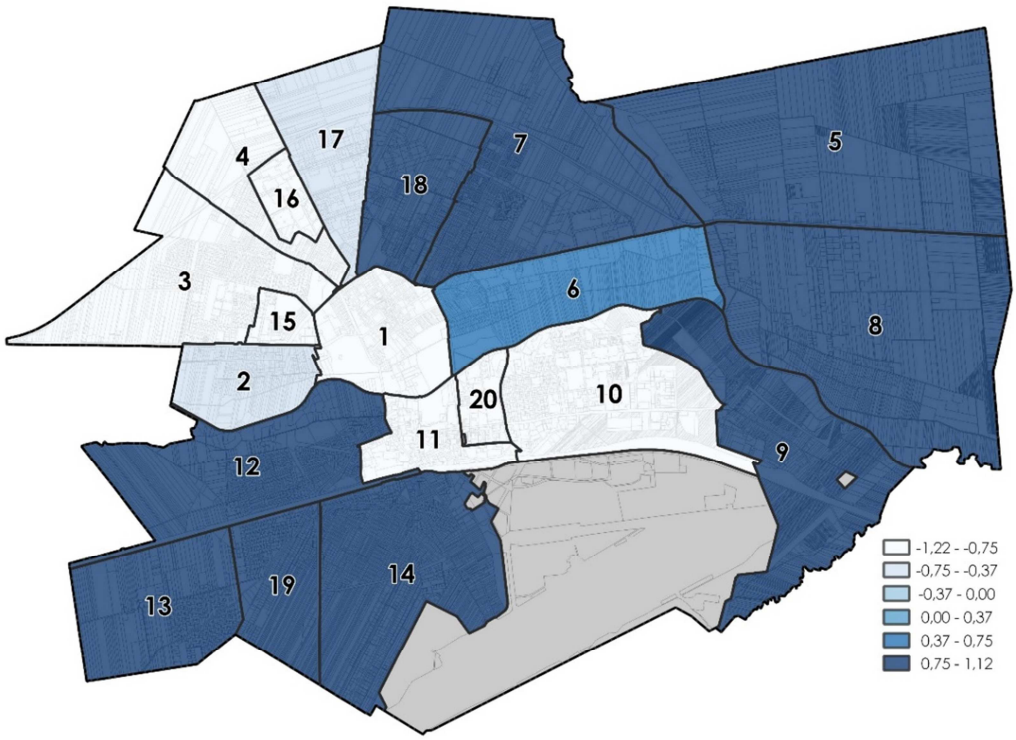

Źródło: Opracowanie własne.

W najgorszej sytuacji, jeśli chodzi o dostępność infrastruktury przedszkolnej, są mieszkańcy jednostek peryferyjnych: M5 (1,12), M8 (1,12), M9 (1,12), M13 (1,12), M19 (1,12), M7 (0,96), M12 (0,94), M18 (0,92) i M14 (0,83) - na tych terenach, ani w ich bezpośrednim sąsiedztwie nie są zlokalizowane przedszkola publiczne. Utrudniony dostęp do ośrodków wychowania przedszkolnego dotyczy również znacznej części mieszkańców jednostki M6 (0,48).

Kolejnym elementem analizy, która ma pokazać problemy dotykające mieszkańców miasta w sferze przestrzenno-funkcjonalnej jest dostępność do placówek świadczących usługi edukacyjne na poziomie podstawowym. Na terenie Miasta Biała Podlaska funkcjonuje siedem publicznych szkół podstawowych dla młodzieży (z analizy wyłączona została szkoła podstawowa specjalna), do których w roku szkolnym 2020/2021 uczęszczało łącznie 4 700 uczniów.

Tabela 50. Szkoły podstawowe publiczne na terenie Miasta Biała Podlaska.

Lp.	Szkoła Podstawowa	Adres
1.	Szkoła Podstawowa nr 1 im Ks. Stanisława Brzóski w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 3	ul. Gabriela Narutowicza 41
2.	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Bohaterskich Lotników Podlasia w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 3	ul. Akademicka 8
3.	Szkoła Podstawowa nr 3 im. Marii Konopnickiej	ul. Sportowa 7
4.	Szkoła Podstawowa nr 4 im. Kornela Makuszyńskiego	ul. Stanisława Moniuszki 36
5.	Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 5 im. Jana Zamoyskiego w Zespole Szkół z Oddziałami Integracyjnymi	ul. Sidorska 30
6.	Szkoła Podstawowa nr 6 w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 2 im. Adama Mickiewicza	ul. Leszczynowa 16
7.	Szkoła Podstawowa nr 9 im. Świętej Królowej Jadwigi w Zespole Szkół	ul. Zygmunta Augusta 2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta Biała Podlaska za 2021 r.

Na poniższej rycinie zaznaczono lokalizację publicznych szkół podstawowych na terenie Miasta Biała Podlaska, a także wyznaczono izochronę 10-minutowego dojścia do tych placówek.

Ryc. 52. Dostępność czasowa do publicznych szkół podstawowych w Mieście Biała Podlaska.

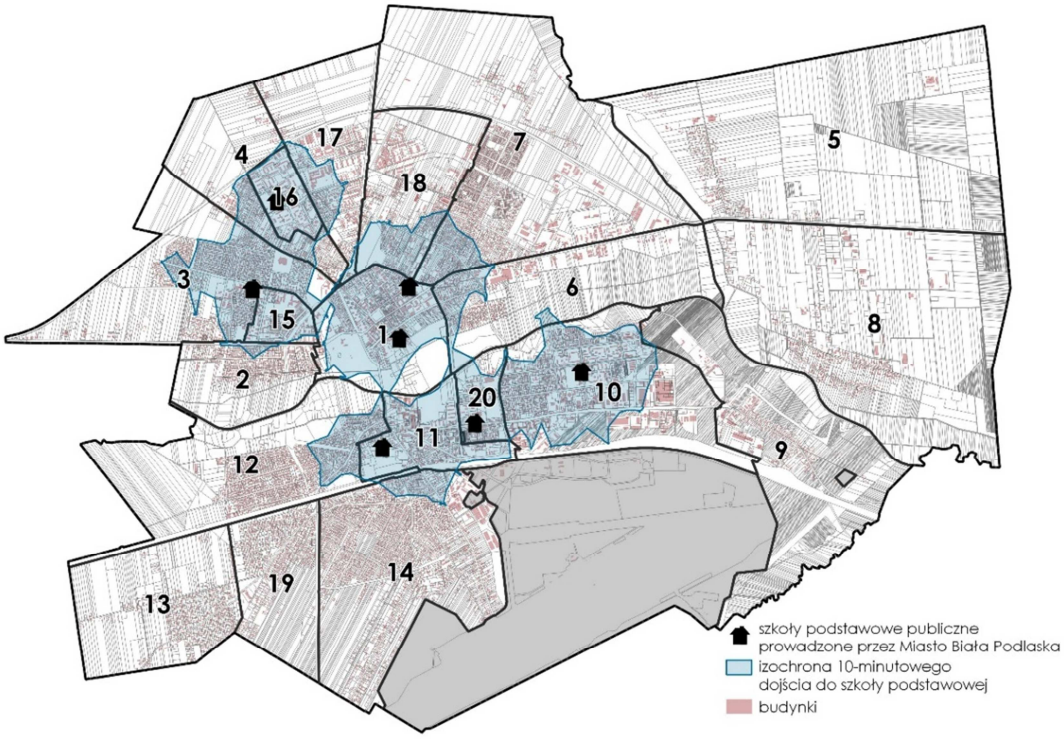

Źródło: Opracowanie własne.

Na podstawie powyższych analiz oraz danych pochodzących z ewidencji ludności przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska określono przybliżoną liczbę osób mieszkających w zasięgu izochrony 10-minutowego dojścia do najbliższej szkoły podstawowej.

Tabela 51. Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 10-minutowego dojścia do szkoły podstawowej - wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców	Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 10-minutowego dojścia do szkoły podstawowej	Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 10-minutowego dojścia do szkoły podstawowej na 100 mieszkańców	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	2 451	2 345	95,7	-1,32
M2	1 161	83	7,1	**0,88**
M3	2 866	2 283	79,7	-0,92
M4	986	539	54,7	-0,30
M5	323	0	0,0	**1,06**
M6	791	311	39,3	**0,08**
M7	3 334	605	18,1	**0,61**
M8	804	0	0,0	**1,06**
M9	500	0	0,0	**1,06**
M10	7 678	6 614	86,1	-1,08
M11	4 137	4 137	100,0	-1,43
M12	3 146	1 022	32,5	**0,25**
M13	907	0	0,0	**1,06**
M14	5 898	341	5,8	**0,92**
M15	2 708	2 543	93,9	-1,27
M16	5 658	5 658	100,0	-1,43
M17	5 182	1 618	31,2	**0,29**
M18	3 606	355	9,8	**0,82**
M19	1 262	0	0,0	**1,06**
M20	2 559	2 548	99,6	-1,42

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Najlepszy dostęp do placówek oświatowych (maksymalnie 10 minut pieszego dotarcia do wskazanych szkół podstawowych) mają mieszkańcy jednostek analitycznych: M11 (-1,43), M16 (-1,43), M20 (-1,42), M1 (-1,32), M15 (-1,27), M10 (-1,08), M3 (-0,92) i M4 (-0,30) . Pozostałe jednostki pozostają w większej odległości od najbliższej szkoły podstawowej, co może powodować konieczność korzystania z komunikacji zbiorowej bądź z dojazdu do danej placówki samochodem.

Ryc. 53. Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 10-minutowego dojścia do szkoły podstawowej - wskaźnik cząstkowy

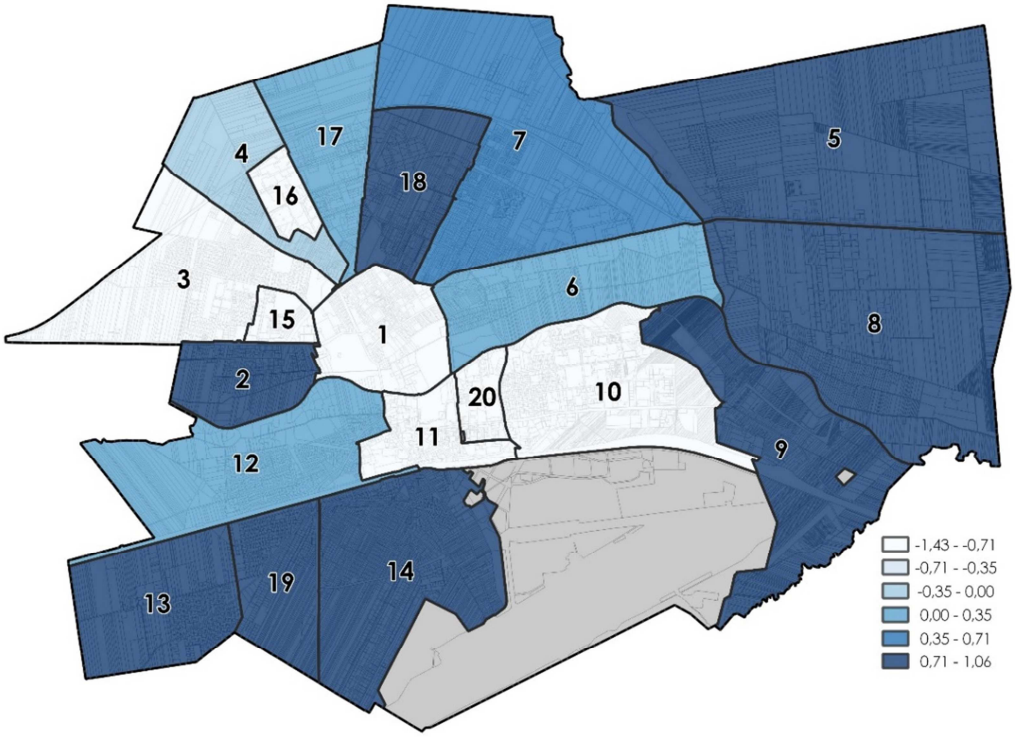

Źródło: Opracowanie własne.

Usługi medyczne są ważnym rodzajem usług publicznych, które służą zapewnieniu dobrego stanu zdrowia ludności i poprawie jakości życia mieszkańców. Najbardziej popularną jednostką organizacyjną, świadczącą usługi medyczne na poziomie podstawowym, są przychodnie opieki zdrowotnej. Na terenie Białej Podlaskiej funkcjonuje 12 podmiotów świadczących usługi z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej finansowane ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia.

Tabela 52. Placówki podstawowej opieki zdrowotnej na terenie Miasta Biała Podlaska.

Lp.	Placówka podstawowej opieki zdrowotnej	Adres
1.	KALMEDICA Kalinowscy Spółka z o.o.	ul. Jana Czerwińskiego 25
2.	„MEDYK" Spółka cywilna Janusz Matusiak, Marek Sobolewski	ul. Królowej Jadwigi 2
3.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Lekarza Rodzinnego	ul. Parkowa 11
4.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „PRO VITA"	Aleja Tysiąclecia 4
5.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Kolejowa Jerzy Szczygielski	ul. Tadeusza Kościuszki 16
6.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rejonowa Nr 1	ul. Gabriela Narutowicza 35
7.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rejonowa Nr 2	ul. Łomaska 19
8.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rejonowa Nr 4	ul. Parkowa 11
9.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia „ZDROWIE"	ul. Sidorska 59
10.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „T-MED" Przychodnia Rejonowa Nr 3	ul. Terebelska 67 ul. Zygmunta Augusta 9
11.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „VENA"	ul. Gabriela Narutowicza 35
12.	Przychodnia „ZALMED"	ul. Tadeusza Kościuszki 16/13B ul. Księcia Witolda 19/1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Narodowego Funduszu Zdrowia.

Analizy wykazały istotne dysproporcje w rozmieszczeniu przychodni opieki zdrowotnej - na terenie miasta istnieją obszary, w których dostępność świadczeń jest niska, oraz tereny, które oferują lepszy dostęp do usług zdrowotnych.

Na poniższej rycinie zaznaczono lokalizację podmiotów podstawowej opieki zdrowotnej świadczących usługi w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia na terenie Miasta Biała Podlaska, a także wyznaczono izochronę 10-minutowego dojścia do tych placówek.

Ryc. 54. Dostępność czasowa do placówek podstawowej opieki zdrowotnej w Mieście Biała Podlaska.

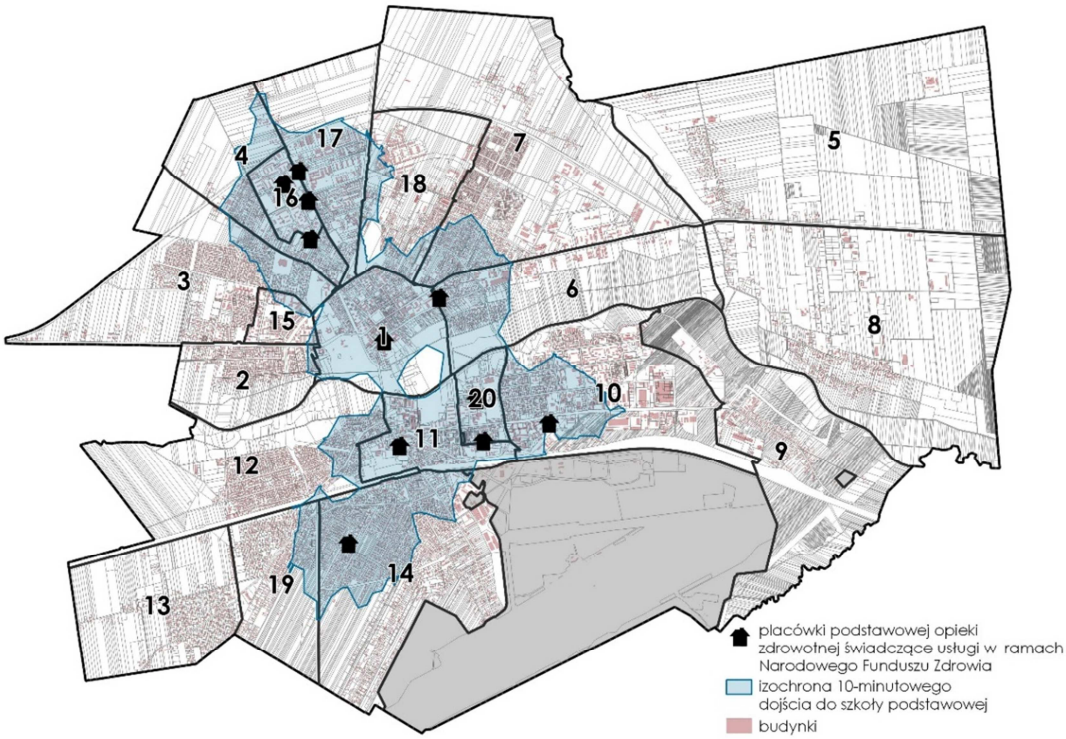

Źródło: Opracowanie własne.

Na podstawie powyższych analiz oraz danych pochodzących z ewidencji ludności przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska określono przybliżoną liczbę osób mieszkających w zasięgu izochrony 10-minutowego dojścia do najbliższej placówki podstawowej opieki zdrowotnej.

Tabela 53. Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 10-minutowego dojścia do placówki podstawowej opieki zdrowotnej - wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców	Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 10-minutowego dojścia do placówki podstawowej opieki zdrowotnej	Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 10-minutowego dojścia do placówki podstawowej opieki zdrowotnej na 100 mieszkańców	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	2 451	2 451	100,0	-1,33
M2	1 161	40	3,4	**1,00**
M3	2 866	607	21,2	**0,57**
M4	986	960	97,4	-1,27
M5	323	0	0,0	**1,08**
M6	791	700	88,5	-1,06
M7	3 334	826	24,8	**0,48**
M8	804	0	0,0	**1,08**
M9	500	0	0,0	**1,08**
M10	7 678	1 989	25,9	**0,45**
M11	4 137	4 137	100,0	-1,33
M12	3 146	845	26,9	**0,43**

M13	907	0	0,0	**1,08**
M14	5 898	3 547	60,1	-0,37
M15	2 708	126	4,7	**0,97**
M16	5 658	5 658	100,0	-1,33
M17	5 182	5 160	99,6	-1,32
M18	3 606	480	13,3	**0,76**
M19	1 262	359	28,4	**0,39**
M20	2 559	2 559	100,0	-1,33

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Niska dostępność do placówek podstawowej opieki zdrowotnej dotyczy przede wszystkim jednostek analitycznych położonych peryferyjnie, wzdłuż granic administracyjnych miasta: M5 (1,08), M8 (1,08), M9 (1,08) i M13 (1,08). Ograniczoną dostępnością do usług opieki zdrowotnej cechują się również jednostki: M2 (1,00), M15 (0,97), M18 (0,76), M3 (0,57), M7 (0,48), M10 (0,45) i M19 (0,39).

Ryc. 55. Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 10-minutowego dojścia do placówki podstawowej opieki zdrowotnej - wskaźnik cząstkowy

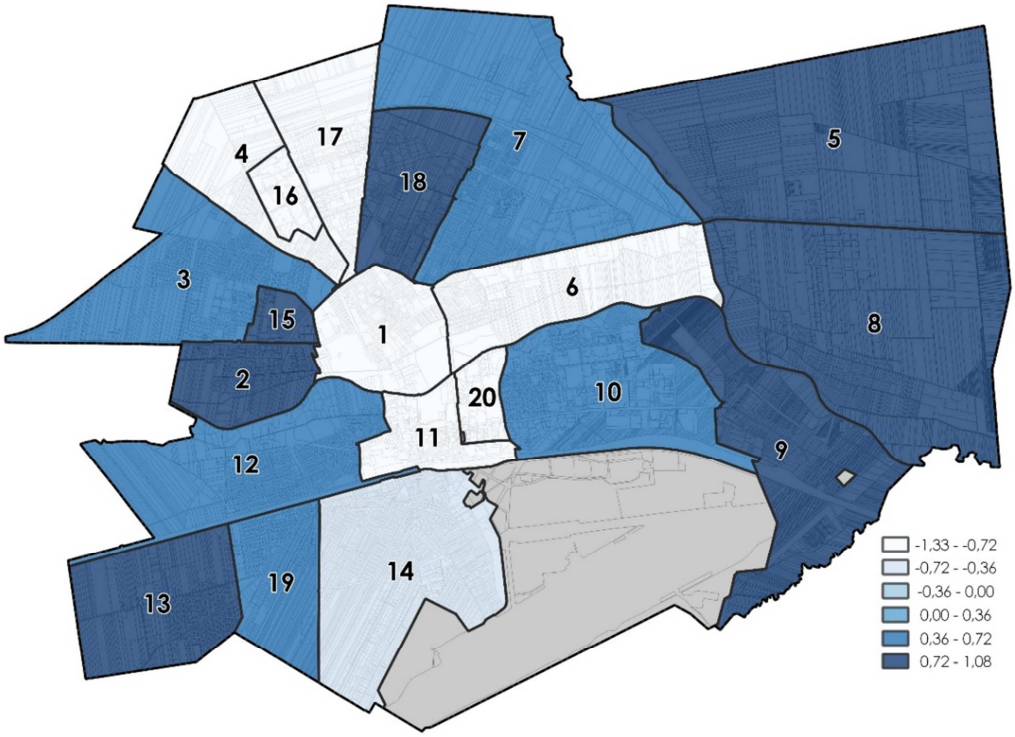

Źródło: Opracowanie własne.

Dostępność komunikacji publicznej można uznać za jeden z podstawowych problemów, z którymi spotykają się współczesne miasta. Dobra dostępność jest ważna zarówno z uwagi na socjalne znaczenie transportu zbiorowego, jak i decyduje o jego konkurencyjności, stanowiąc jeden z najistotniejszych elementów oddziaływania na zachowania transportowe mieszkańców. W Białej Podlaskiej przewozy komunikacją miejską są realizowane przez Miejski Zakład Komunikacyjny Sp. z o.o., obsługujący 11 linii w mieście oraz linie w Gminie Biała Podlaska.

Kluczową rolę w analizie dostępności przestrzennej komunikacji publicznej odgrywa czas, który upływa, nim potencjalny użytkownik dostanie się do środka transportu publicznego. Ponieważ transport zbiorowy organizowany przez władze lokalne jest usługą publiczną powinien uwzględniać potrzeby różnych grup społecznych. Wydaje się zatem, że zasięg

przystanku powinien zostać wyznaczony na poziomie osiągalnym przez wszystkie grupy, a przynamniej zdecydowaną ich większość. Na potrzeby niniejszej analizy przyjęto, że o dobrej dostępności do przystanku komunikacji miejskiej można mówić, w przypadku gdy czas dojścia do niego nie przekracza 5 minut.

Na poniższej rycinie zaznaczono lokalizację przystanków komunikacji miejskiej na terenie Miasta Biała Podlaska, a także wyznaczono izochronę 5-minutowego dojścia do tych obiektów.

Ryc. 56. Dostępność czasowa do przystanków komunikacji miejskiej w Mieście Biała Podlaska.

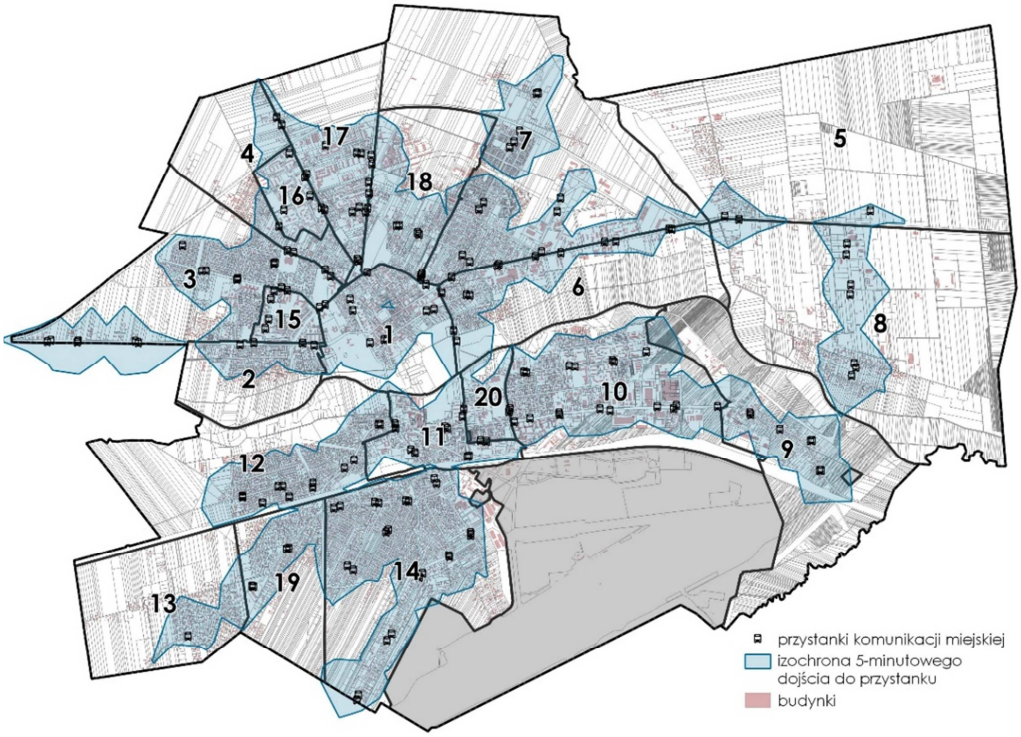

Źródło: Opracowanie własne.

Na podstawie powyższych analiz oraz danych pochodzących z ewidencji ludności przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska określono przybliżoną liczbę osób mieszkających w zasięgu izochrony 5-minutowego dojścia do najbliższego przystanku komunikacji miejskiej.

Tabela 54. Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 5-minutowego dojścia do przystanku komunikacji miejskiej - wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców	Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 5-minutowego dojścia do przystanku komunikacji miejskiej	Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 5-minutowego dojścia do przystanku komunikacji miejskiej na 100 mieszkańców	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	2 451	2 419	98,7	-0,85
M2	1 161	873	75,2	**0,53**
M3	2 866	2 626	91,6	-0,43
M4	986	715	72,5	**0,69**
M5	323	117	36,2	**2,82**
M6	791	635	80,3	**0,24**
M7	3 334	3 002	90,0	-0,34
M8	804	478	59,5	**1,46**

M9	500	495	99,0	-0,86
M10	7 678	7 554	98,4	-0,83
M11	4 137	4 136	100,0	-0,92
M12	3 146	2 851	90,6	-0,37
M13	907	592	65,3	**1,12**
M14	5 898	5 421	91,9	-0,45
M15	2 708	2 708	100,0	-0,92
M16	5 658	5 386	95,2	-0,64
M17	5 182	5 182	100,0	-0,92
M18	3 606	2 499	69,3	**0,88**
M19	1 262	915	72,5	**0,69**
M20	2 559	2 556	99,9	-0,91

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Należy wskazać, że Biała Podlaska cechuje się równomiernym rozłożeniem sieci przystanków i w wielu przypadkach odległości pomiędzy nimi nie przekraczają 500 metrów. Centrum miasta jest dobrze skomunikowane, natomiast niewielkie problemy z dostępnością do komunikacji zbiorowej ma ludność mieszkająca na obrzeżach Białej Podlaskiej. Dodatnią wartość wskaźnika odnotowano w 8 jednostkach analitycznych: M5 (2,82), M8 (1,46), M13 (1,12), M18 (0,88), M4 (0,69), M19 (0,69), M2 (0,53) i M6 (0,24).

Ryc. 57. Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 5-minutowego dojścia do przystanku komunikacji miejskiej - wskaźnik cząstkowy

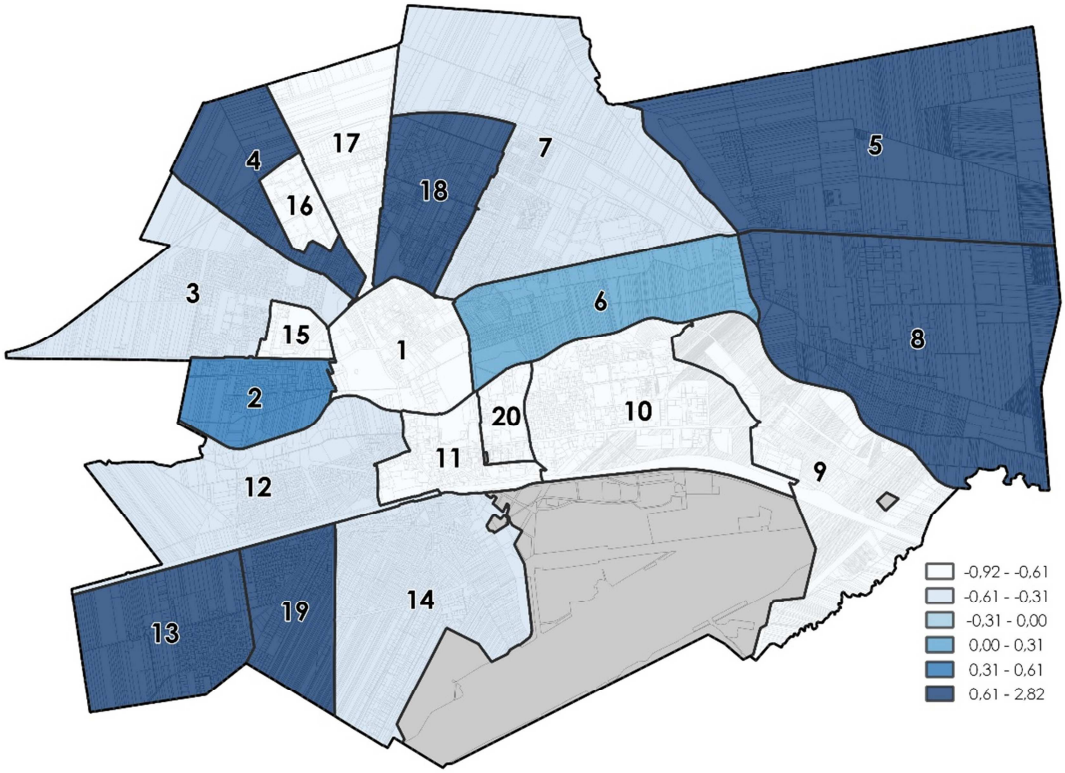

Źródło: Opracowanie własne.

W sferze funkcjonalno-przestrzennej dokonano analizy zjawisk dotyczących dostępności do wybranych usług społecznych i edukacyjnych oraz komunikacji miejskiej.

Największa skala zjawisk kryzysowych w sferze przestrzenno-funkcjonalnej występuje na terenie jednostek: Białka (M5), Sielczyk (M8), Pieńki (M13), Armii Krajowej (M18) i Grzybowa (M19), gdzie zaobserwowano występowanie wszystkich analizowanych negatywnych zjawisk dotyczących utrudnionej dostępności do wybranych usług i infrastruktury. Negatywnie

zjawiska w sferze funkcjonalno-przestrzennej odnotowano również w jednostkach: Warszawska (M2), Akademicka (M3), Sitnicka (M4), Brzeska (M6), Francuska (M7), Sidorki (M9), Osiedle Młodych (M10), Słoneczne Wzgórze (M12), Za Torami (M14), Piastowskie – Kopernika (M15) i Sobieskiego (M17).

Tabela 55. Podsumowanie analizy negatywnych zjawisk w sferze funkcjonalno-przestrzennej

Numer i nazwa jednostki analitycznej		Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 10-minutowego dojścia do przedszkola	Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 10-minutowego dojścia do szkoły podstawowej	Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 10-minutowego dojścia do placówki podstawowej opieki zdrowotnej	Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 5-minutowego dojścia do przystanku komunikacji miejskiej	Liczba negatywnych zjawisk
M1	Centrum	-	-	-	-	0
M2	Warszawska	-	+	+	+	**3**
M3	Akademicka	-	-	+	-	**1**
M4	Sitnicka	-	-	-	+	**1**
M5	Białka	+	+	+	+	**4**
M6	Brzeska	+	+	-	+	**3**
M7	Francuska	+	+	+	-	**3**
M8	Sielczyk	+	+	+	+	**4**
M9	Sidorki	+	+	+	-	**3**
M10	Osiedle Młodych	-	-	+	-	**1**
M11	Wola Dworzec	-	-	-	-	0
M12	Słoneczne Wzgórze	+	+	+	-	**3**
M13	Pieńki	+	+	+	+	**4**
M14	Za Torami	+	+	-	-	**2**
M15	Piastowskie - Kopernika	-	-	+	-	**1**
M16	Terebelska	-	-	-	-	0
M17	Sobieskiego	-	+	-	-	**1**
M18	Armii Krajowej	+	+	+	+	**4**
M19	Grzybowa	+	+	+	+	**4**
M20	Zofilas	-	-	-	-	0

Źródło: Opracowanie własne.

Rozkład przestrzenny oraz natężenie negatywnych zjawisk w sferze funkcjonalno-przestrzennej zaprezentowano na poniższej rycinie.

Ryc. 58. Rozkład przestrzenny oraz natężenie negatywnych zjawisk w sferze funkcjonalno-przestrzennej

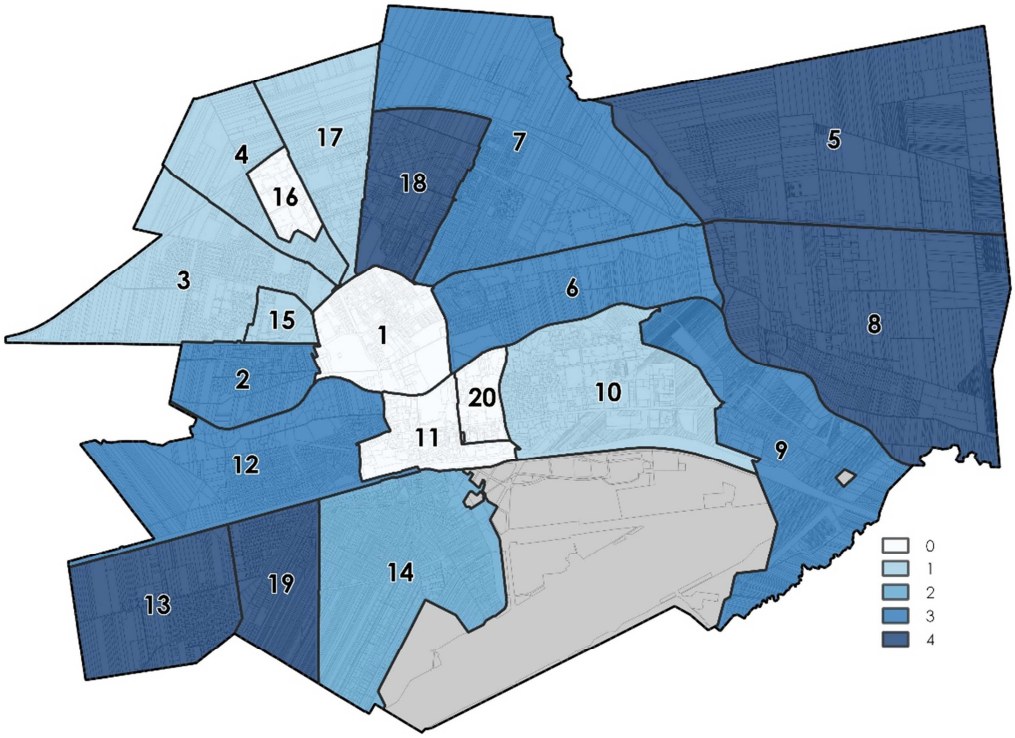

Źródło: Opracowanie własne.

SFERA TECHNICZNA

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego dodatkowego negatywnego zjawiska. Ustawodawca uznał, że do katalogu takich zjawisk zaliczyć można zagadnienia techniczne, dotyczące w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Analiza negatywnych zjawisk technicznych w Białej Podlaskiej rozpatrywana była na podstawie czterech wskaźników cząstkowych:

- położenie obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków na terenie jednostki analitycznej,
- udział lokali komunalnych w łącznej ich liczbie,
- udział budynków użyteczności publicznej wymagających prac termomodernizacyjnych w łącznej ich liczbie,
- udział obiektów użyteczności publicznej niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami w łącznej ich liczbie.

Obiekty zabytkowe są jednym z najistotniejszych potencjałów obszarów rewitalizacji. Jednocześnie nagromadzenie takich obiektów, zwłaszcza w sytuacji wieloletnich zaniedbań remontowych, sprawia niejednokrotnie, że obszary te stanowią miejsca koncentracji problemów w sferze technicznej, związanych ze złym stanem obiektów budowlanych lub ich niewystarczającym wyposażeniem w podstawowe instalacje. Zasoby dziedzictwa

kulturowego miasta nie zawsze są właściwie dostrzegane, odpowiednio wyeksponowane oraz wykorzystane.

Biała Podlaska legitymuje się bardzo bogatą przeszłością historyczną i dziedzictwem kulturowym, a na jej obszarze występuje szereg obiektów i zespołów, które posiadają bardzo wysoką wartość kulturową. Na dziedzictwo kulturowe miasta składają się: zabytkowy układ urbanistyczny, zespoły zabudowy zabytkowej, zabytkowe obiekty przemysłowe, zabudowa mieszkaniowa o istotnych dla regionu wartościach architektury regionalnej, miejsca historyczne i pamięci narodowej, tereny znaczące w historii miasta, obiekty sakralne. Jedynie ich część objęta jest ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków.

Na terenie miasta 21 obiektów zabytkowych lub zespołów obiektów zabytkowych zostało wpisanych do rejestru „A" zabytków nieruchomych województwa lubelskiego (zgodnie z *Obwieszczeniem Nr 1/2022 Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie z dnia 28 lutego 2022 r. w sprawie wykazu zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa lubelskiego i do rejestru zabytków archeologicznych województwa lubelskiego*). Najbardziej charakterystyczną i cenną w obszarze miasta całość kompozycyjną i strukturalną stanowi zachowany średniowieczny układ urbanistyczny, z prostokątnym rynkiem i ortogonalną siatką ulic. Najważniejszym obiektem zabytkowym jest Zespół Zamkowy Radziwiłłów, pozostałość dawnego zamku zbudowanego na planie gwiazdy pięcioramiennej z pięcioma bastionami otoczonymi fosą i wałem ziemnym. Do cenniejszych założeń i obiektów dziedzictwa kulturowego na terenie Białej Podlaskiej należą również: zespół szpitalny św. Karola Boromeusza, zespół kościoła farnego pw. św. Anny, budynek dawnej Akademii Bialskiej, poreformacki zespół klasztorny oraz zespół pobazyliański.

Tabela 56. Zabytki położone na terenie Miasta Biała Podlaska wpisane do rejestru zabytków nieruchomych

Lp.	Zakres wpisu	Adres	Nr rejestru
1.	układ urbanistyczny Białej Podlaskiej: sieć ulic i placów, skala zabudowy miejskiej, założenie zamkowo-obronne, historyczna panorama miasta		A/656
2.	budynek Domu Strażaka	ul. Artyleryjska 1	A/1346
3.	cmentarz unicki wraz z kapliczką	ul. Brzeska	A/422
4.	budynek Sądu	ul. Brzeska 18, ul. Prosta 15	A/1401
5.	zespół pobazyliański: kościół obecnie parafialny rzymskokatolicki pw. Narodzenia NMP, klasztor, murowane ogrodzenie placu przykościelnego z bramą i bramkami, teren i drzewostan	ul. Brzeska 33-35	A/131
6.	Dom Architekta (willa), budynek pomocniczy, ogrodzenie, ogród	ul. Garncarska 14	A/1405
7.	dawny szpital żydowski	ul. Janowska 27/29	A/1360
8.	najstarsza część zespołu cmentarza rzymskokatolickiego, obejmująca: południową część terenu cmentarza, obejmującą kwatery I-XVII, wraz z grupą 99 zabytkowych nagrobków z XIX i XX w., bramę, stróżówkę, drzewostan oraz kaplica cmentarna pw. św. Rocha z wyposażeniem	ul. Janowska/ul. Nowa	A/63
9.	trzy murowane budynki: budynek główny, dawna wartownia, budynek gospodarczy (z wyłączeniem współczesnej przybudówki), wraz z otoczeniem	ul. Tadeusza Kościuszki 15	A/671
10.	gmach dawnej Akademii Bialskiej obecnie Liceum Ogólnokształcące im. Józefa Ignacego Kraszewskiego wraz z bramą wjazdową	ul. Józefa Ignacego Kraszewskiego 1	A/1411
11.	dom mieszkalny	ul. Gabriela Narutowicza 8	A/764
12.	kamienica	ul. Gabriela Narutowicza 19	A/72
13.	zespół poreformacki: kościół pw. św. Antoniego, klasztor, ogrodzenie i otaczający drzewostan	ul. Gabriela Narutowicza 37-39	A/60
14.	cmentarz wojenny (niemiecki) z I wojny światowej	ul. Pokoju	A/1352

15.	zespół dworca kolejowego: budynek dworca kolejowego, wieża ciśnień, parowozownia przy ul. Stacyjnej 9 (obecnie Miejski Dom Kultury), dom naczelnika przy ul. Tadeusza Kościuszki 11A (obecnie dom mieszkalny), dom urzędniczy przy ul. Tadeusza Kościuszki 11B (obecnie dom mieszkalny), budynek administracyjny przy ul. Tadeusza Kościuszki 13A, dom mieszkalny przy ul. Stacyjnej 5, dom mieszkalny przy ul. Stacyjnej 11	ul. Stacyjna/ ul. Tadeusza Kościuszki	A/771
16.	zespół zamkowy (poradziwiłłowski) obejmujący: pozostałości ziemnych fortyfikacji bastionowych, zespół wjazdowy złożony z bramy wjazdowej, szyi wjazdowej i wieży bramnej, oficynę północno-zachodnią, oficynę północno-wschodnią, oficynę zachodnią z wieżyczką wraz z jej sztukatorską dekoracją wnętrza kopuły, wieżyczkę wschodnią z dekoracją sgraffitową wnętrza kopuły i elewacji, kaplicę pałacową, fundamenty pałacu, park; budynek zw. kordegardą, wraz z bramą wjazdową i ogrodzeniem	ul. Warszawska	A/134
17.	kościół paraf. pw. św. Anny z wyposażeniem wnętrza, otaczający drzewostan, ogrodzenie i dzwonnica bramowa, plebania, wikarówka i budynek tzw. organistówki	ul. Warszawska 1, 3, 8 i ul. Józefa Ignacego Kraszewskiego 2	A/58
18.	zespół szpitalny: budynek szpitala, pawilon, drzewostan	ul. Warszawska 15	A/129
19.	dom żołnierza w zespole koszar drewnianych	ul. Warszawska 25, 27	A/1357
20.	budynek dawnego Magistratu (przy rynku)	Pl. Wolności 8 (obecnie Józefa Piłsudskiego 3)	A/1341
21.	zespół domu zajezdnego zw. Austerią wraz z dawną stajnią i wozownią	Pl. Wolności 12, 12a, ul. Janowska 2, ul. Pocztowa 2	A/1412

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Obwieszczenia Nr 1/2022 Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie z dnia 28 lutego 2022 r. w sprawie wykazu zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa lubelskiego i do rejestru zabytków archeologicznych województwa lubelskiego.

Ryc. 59. Zabytki położone na terenie Miasta Biała Podlaska wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków.

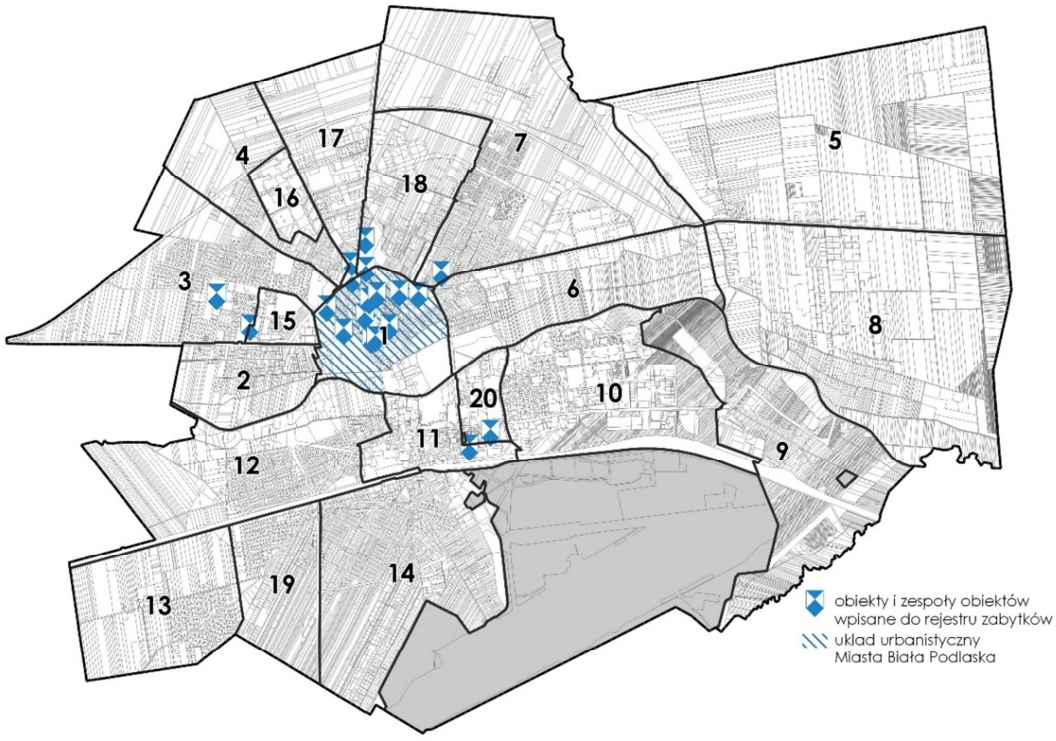

Źródło: Opracowanie własne.

Obiekty zabytkowe – wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków – z jednej strony stanowią oczywisty potencjał, jeśli chodzi o dziedzictwo kulturowe, z drugiej strony jednak bardzo często znajdują się one w złym stanie technicznym, wymagającym szerokich prac konserwatorsko-remontowych. Wśród czynników przyczyniających się do degradacji

zabytków na terenie miasta należy wymienić niedostateczne zabezpieczenie obiektów zabytkowych oraz brak dostępu do obiektów, które znajdują się w posiadaniu prywatnym. Problemy dotyczące odbudowy, utrzymania i zabezpieczenia zabytków mają również charakter finansowy i obejmują wysokie koszty utrzymania zabytków i niewystarczające środki finansowe w budżecie miasta na wsparcie działań z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego oraz rewaloryzację i rewitalizację obiektów zabytkowych. Należy zwrócić również uwagę na nierzadko występującą skomplikowaną sytuację własnościową tych nieruchomości.

Obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa lubelskiego wyraźnie skoncentrowane są w centrum miasta, na terenie jednostki analitycznej M1. Zabytki rejestrowe znajdują się również na terenie jednostek nr M3, M6, M11, M15, M17 i M18.

Komfort życia w mieście zależy od rozwoju funkcji mieszkaniowej, nadążającej za zwiększającymi się potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców. Zasoby mieszkaniowe na poziomie lokalnym powinny być rozumiane szeroko jako zasoby, które służą zaspokojeniu potrzeb osób o różnym poziomie dochodów i różnych aspiracjach. Szczególną rolę w lokalnym systemie mieszkaniowym pełnią zasoby komunalne oraz rozwiązania, które ułatwiają dostęp do mieszkań rodzinom o niższym statusie materialnym oraz osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Należy mieć jednak na uwadze, że komunalne zasoby mieszkaniowe często charakteryzują się problemami polegającymi na złym stanie technicznym, obniżonym standardzie mieszkań i ich niefunkcjonalności, dużej liczbie mieszkań wspólnych oraz nadmiernej gęstości zaludnienia. Warto również zauważyć, że mieszkania komunalne często zamieszkują osoby samotne oraz starsze, a także osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej. Działania zmierzające do poprawy jakości komunalnego zasobu mieszkaniowego zlokalizowanego w dzielnicach centralnych mogą nie tylko polepszyć jakość życia mieszkańców, lecz również pozytywnie wpłynąć na wizerunek całego miasta.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Urząd Miasta Biała Podlaska Zakład Gospodarki Lokalowej Sp. z o.o. w Białej Podlaskiej zarządza 776 lokalami komunalnymi.

Tabela 57. Liczba lokali komunalnych – wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba lokali komunalnych	Udział lokali komunalnych w ich łącznej liczbie	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	328	0,4	**3,78**
M2	0	0,0	-0,51
M3	8	0,0	-0,40
M4	8	0,0	-0,40
M5	0	0,0	-0,51
M6	11	0,0	-0,36
M7	2	0,0	-0,48
M8	0	0,0	-0,51
M9	51	0,1	**0,16**
M10	11	0,0	-0,36
M11	137	0,2	**1,28**
M12	6	0,0	-0,43
M13	0	0,0	-0,51
M14	97	0,1	**0,76**
M15	14	0,0	-0,32
M16	0	0,0	-0,51
M17	90	0,1	**0,67**
M18	0	0,0	-0,51

M19	0	0,0	-0,51
M20	13	0,0	-0,34

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Lokale komunalne w Białej Podlaskiej skoncentrowane są w centrum miasta, na terenie jednostek analitycznych M1 (3,78) i M11 (1,28). Są to w dużej mierze najatrakcyjniejsze rejony miasta, posiadające walory historyczne, turystyczne i krajobrazowe. Dodatni wskaźnik odnotowano również w jednostkach: M14 (0,76), M17 (0,67) i M9 (0,16).

Ryc. 60. Liczba lokali komunalnych - wskaźnik cząstkowy

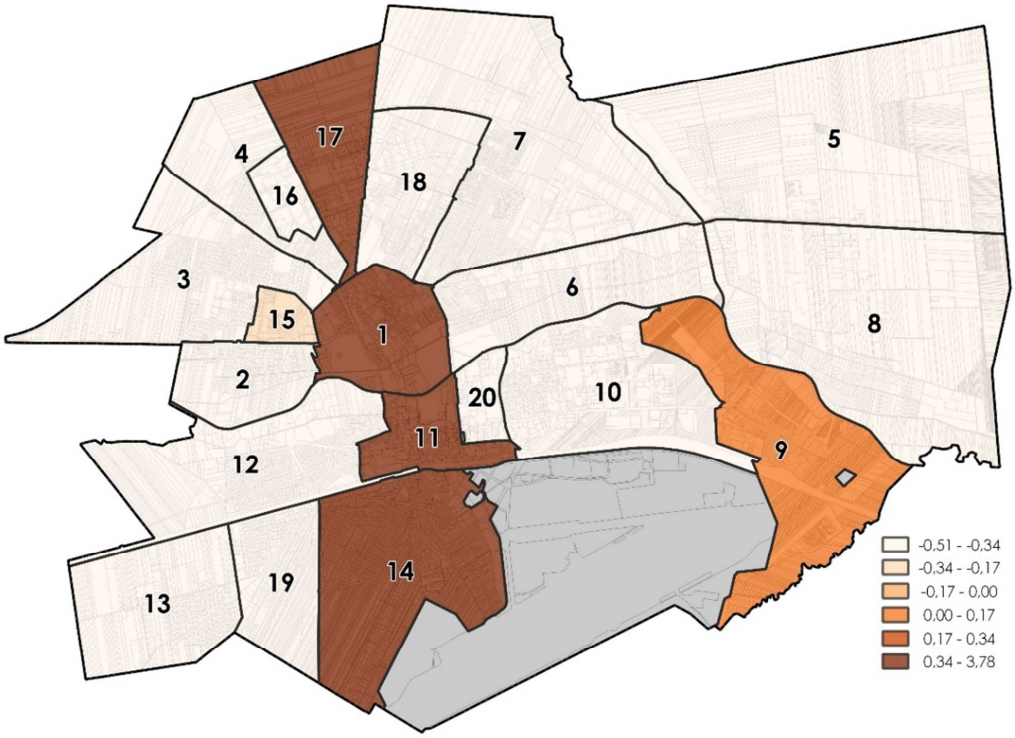

Źródło: Opracowanie własne.

Budynki użyteczności publicznej są ogólnodostępnymi obiektami budowlanymi, które znajdują się w przestrzeni publicznej i wypełniają zadania polegające na zaspokajaniu zbiorowych i indywidualnych potrzeb społecznych, publicznych, przez świadczenie powszechnie dostępnych usług. Obiekty spełniające funkcje publiczne są lokalizowane w miejscach publicznych szczególnie eksponowanych i istotnych pod wieloma względami dla społeczności lokalnej. Pomimo działań nadal wiele budynków użyteczności publicznej w Białej Podlaskiej wymaga przeprowadzenia prac termomodernizacyjnych, a także dostosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

Termomodernizacja to ogół działań, których celem jest zmniejszenie zapotrzebowania budynku na energię cieplną oraz zredukowanie zużycia energii pierwotnej. Obejmuje między innymi: zmiany w strukturze budynku, np. ocieplenie jego ścian albo remont dachu, modernizację systemów ogrzewania i wentylacji, remont systemów doprowadzających wodę, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, montaż energooszczędnego oświetlenia oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. Termomodernizacja umożliwia dostosowanie budynków do nowoczesnych standardów oraz potrzeb ich użytkowników.

Zgodnie z danymi przekazanymi przez Urząd Miasta, łącznie na terenie Białej Podlaskiej zidentyfikowano 33 budynki użyteczności publicznej wymagające przeprowadzania prac termomodernizacyjnych.

Tabela 58. Liczba budynków użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji – wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba budynków użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji	Udział budynków użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji w ich łącznej liczbie	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	12	0,4	**3,85**
M2	0	0,0	-0,61
M3	1	0,0	-0,24
M4	0	0,0	-0,61
M5	0	0,0	-0,61
M6	2	0,1	**0,13**
M7	4	0,1	**0,87**
M8	2	0,1	**0,13**
M9	0	0,0	-0,61
M10	4	0,1	**0,87**
M11	2	0,1	**0,13**
M12	0	0,0	-0,61
M13	0	0,0	-0,61
M14	1	0,0	-0,24
M15	1	0,0	-0,24
M16	2	0,1	**0,13**
M17	0	0,0	-0,61
M18	0	0,0	-0,61
M19	0	0,0	-0,61
M20	2	0,1	**0,13**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Budynki użyteczności publicznej wymagające przeprowadzenia pełnych lub częściowych prac termomodernizacyjnych skupione są przede wszystkim w centralnej części miasta, na terenie jednostki analitycznej M1(3,85).

Ryc. 61. Liczba budynków użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji - wskaźnik cząstkowy

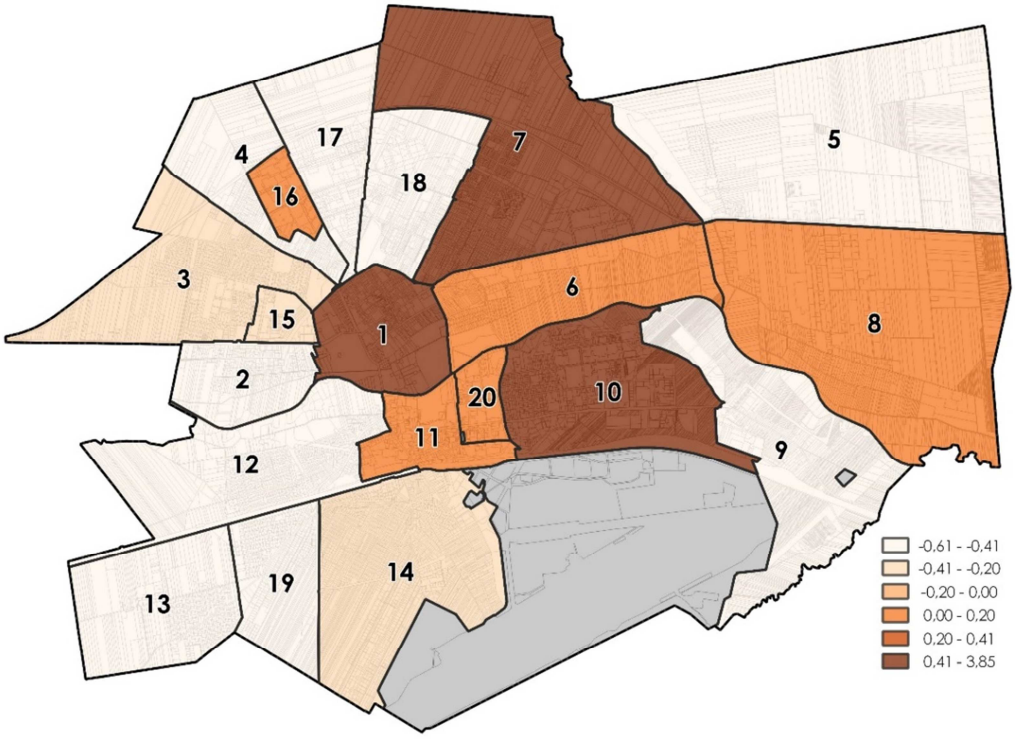

Źródło: Opracowanie własne.

Działania gminy, dotyczące przestrzeni publicznej powinny nie tylko poprawiać jej jakość i estetykę, lecz również powinny być ukierunkowane na zapewnienie dostępności tej przestrzeni. Dostępność dotyczy wszystkich mieszkańców, ale w codziennym życiu jej brak odczuwają głównie osoby o szczególnych potrzebach, w tym indywidualnych, wynikających z braku pełnej sprawności. Zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami osoba ze szczególnymi potrzebami to osoba, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami. Dostępność dotyczy więc w szczególności osób: na wózkach inwalidzkich, poruszających się o kulach, o ograniczonej możliwości poruszania się, niewidomych i słabo widzących, głuchych i słabo słyszących oraz głuchoniewidomych, z niepełnosprawnościami psychicznymi i intelektualnymi, starszych i osłabionych chorobami, kobiet w ciąży, z małymi dziećmi, w tym z wózkami dziecięcymi, mających trudności w komunikowaniu się z otoczeniem (także z rozumieniem języka pisanego albo mówionego).

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Urząd Miasta na terenie Białej Podlaskiej znajduje się 76 budynków użyteczności publicznej niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

Tabela 59. Liczba budynków użyteczności publicznej niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – wskaźnik cząstkowy

Numer jednostki analitycznej	Liczba budynków użyteczności publicznej niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami	Udział budynków użyteczności publicznej niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami w łącznej ich liczbie	Zestandaryzowany wskaźnik cząstkowy
M1	24	0,3	**3,68**
M2	1	0,0	-0,51
M3	4	0,1	**0,04**
M4	0	0,0	-0,69
M5	0	0,0	-0,69
M6	2	0,0	-0,33
M7	6	0,1	**0,40**
M8	2	0,0	-0,33
M9	0	0,0	-0,69
M10	7	0,1	**0,58**
M11	6	0,1	**0,40**
M12	0	0,0	-0,69
M13	0	0,0	-0,69
M14	2	0,0	-0,33
M15	2	0,0	-0,33
M16	4	0,1	**0,04**
M17	11	0,1	**1,31**
M18	0	0,0	-0,69
M19	0	0,0	-0,69
M20	5	0,1	**0,22**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Biała Podlaska.

Największa liczba budynków użyteczności publicznej niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami znajduje się na terenie jednostek analitycznych: M1 (3,68) i M17 (1,31). Dodatni wskaźnik cząstkowy odnotowano również w jednostkach: M10 (0,58), M11 (0,40), M20 (0,22), M3 (0,04) i M16 (0,04).

Ryc. 62. Liczba budynków użyteczności publicznej niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami - wskaźnik cząstkowy

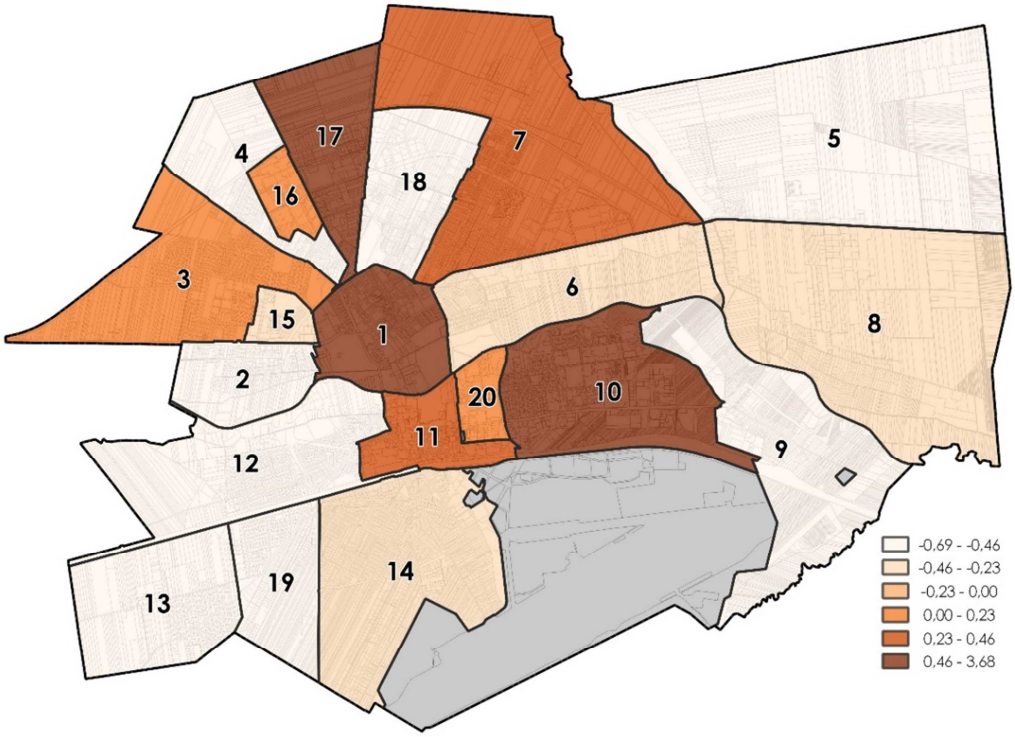

Źródło: Opracowanie własne.

W sferze technicznej dokonano analizy czterech wskaźników przedstawiających poziom zjawisk kryzysowych dotyczących nagromadzenia obiektów zabytkowych, degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z budynków użyteczności publicznej, w szczególności w zakresie energooszczędności i dostosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

Tabela 60. Podsumowanie analizy negatywnych zjawisk w sferze technicznej

Numer i nazwa jednostki analitycznej		Położenie obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków	Liczba lokali komunalnych	Liczba budynków użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji	Liczba budynków użyteczności publicznej niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami	Liczba negatywnych zjawisk
M1	Centrum	**+**	**+**	**+**	**+**	**4**
M2	Warszawska	-	-	-	-	0
M3	Akademicka	**+**	-	-	**+**	**2**
M4	Sitnicka	-	-	-	-	0
M5	Białka	-	-	-	-	0
M6	Brzeska	**+**	-	**+**	-	**2**
M7	Francuska	-	-	**+**	**+**	**2**
M8	Sielczyk	-	-	**+**	-	**1**
M9	Sidorki	-	**+**	-	-	**1**
M10	Osiedle Młodych	-	-	**+**	**+**	**2**
M11	Wola Dworzec	**+**	**+**	**+**	**+**	**4**

M12	Słoneczne Wzgórze	-	-	-	-	0
M13	Pieńki	-	-	-	-	0
M14	Za Torami	-	**+**	-	-	**1**
M15	Piastowskie - Kopernika	**+**	-	-	-	**1**
M16	Terebelska	-	-	**+**	**+**	**2**
M17	Sobieskiego	**+**	**+**	-	**+**	**3**
M18	Armii Krajowej	**+**	-	-	-	**1**
M19	Grzybowa	-	-	-	-	0
M20	Zofilas	-	-	**+**	**+**	**2**

Źródło: Opracowanie własne.

Największa skala zjawisk kryzysowych w sferze technicznej występuje na terenie jednostek: Centrum (M1) i Wola Dworzec (M11), gdzie zaobserwowano występowanie wszystkich analizowanych negatywnych zjawisk. Negatywne zjawiska w tej sferze odnotowano również w jednostkach: Akademicka (M3), Brzeska (M6), Francuska (M7), Sielczyk (M8), Sidorki (M9), Osiedle Młodych (M10), Za Torami (M14), Piastowskie – Kopernika (M15), Terebelska (M16), Sobieskiego (M17), Armii Krajowej (M18) i Zofilas (M20). Natomiast w jednostkach Warszawska (M2), Sitnicka (M4), Białka (M5), Słoneczne Wzgórze (M12), Pieńki (M13) i Grzybowa (M19) wartości wszystkich wskaźników cząstkowych przyjęły wartości ujemne (korzystne).

Rozkład przestrzenny oraz natężenie negatywnych zjawisk w sferze technicznej zaprezentowano na poniższej rycinie.

Ryc. 63. Rozkład przestrzenny oraz natężenie negatywnych zjawisk w sferze technicznej

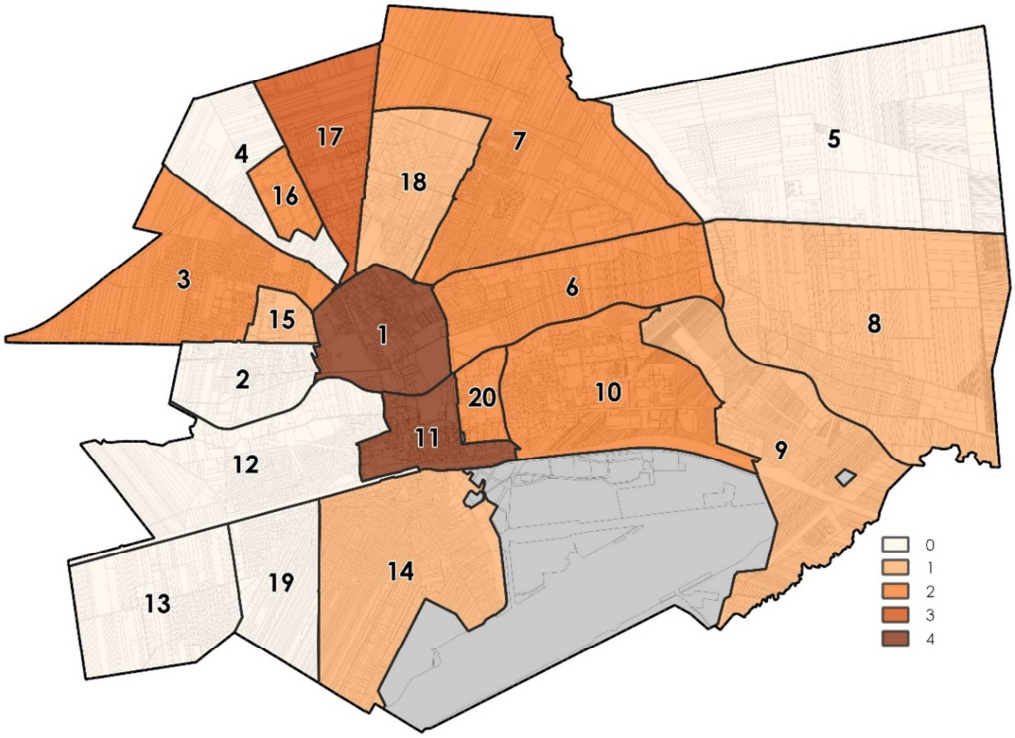

Źródło: Opracowanie własne.

DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Zgodnie z przepisami ustawy o rewitalizacji jako obszar zdegradowany można wskazać obszar znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z negatywnych zjawisk w sferach: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Zgodnie z przyjętą metodyką, za obszar zdegradowany uznano jednostki analityczne, dla których zdiagnozowano wysoką koncentrację negatywnych zjawisk w sferze społecznej (wyrażoną dodatnią wartością syntetycznego wskaźnika społecznego), oraz dla których zidentyfikowano (na zasadzie 0-1) przynajmniej jedno negatywne zjawisko w przynajmniej jednej z 4 sfer wskazanych w art. 9 ust. 1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji.

Tabela 61. Zestawienie syntetycznego wskaźnika społecznego oraz wyników analizy występowania negatywnych zjawisk dla sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej

Numer i nazwa jednostki analitycznej		Syntetyczny wskaźnik społeczny	Negatywne zjawiska w sferze gospodarczej	Negatywne zjawiska w sferze środowiskowej	Negatywne zjawiska w sferze funkcjonalno-przestrzennej	Negatywne zjawiska w sferze technicznej
M1	Centrum	**7,66**	+	+	-	+
M2	Warszawska	-1,45	+	-	+	-
M3	Akademicka	-1,88	+	-	+	+
M4	Sitnicka	**0,61**	+	-	+	-
M5	Białka	-4,95	-	+	+	-
M6	Brzeska	**2,18**	+	+	+	+
M7	Francuska	-1,97	-	-	+	+
M8	Sielczyk	-2,83	+	+	+	+
M9	Sidorki	**4,67**	+	+	+	+
M10	Osiedle Młodych	**0,10**	+	+	+	+
M11	Wola Dworzec	**3,50**	+	+	-	+
M12	Słoneczne Wzgórze	**0,09**	+	+	+	0
M13	Pieńki	-2,27	+	+	+	0
M14	Za Torami	**0,89**	+	+	+	+
M15	Piastowskie - Kopernika	**0,90**	+	+	+	+
M16	Terebelska	-0,02	+	+	-	+
M17	Sobieskiego	-1,40	+	+	+	+
M18	Armii Krajowej	-2,13	+	-	+	+
M19	Grzybowa	-2,19	+	+	+	-
M20	Zofilas	**0,53**	+	+	-	+

Źródło: Opracowanie własne.

W związku z powyższym jako obszar zdegradowany Miasta Biała Podlaska wskazuje się tereny jednostek analitycznych: Centrum (M1), Sitnicka (M4), Brzeska (M6), Sidorki (M9), Osiedle Młodych (M10), Wola Dworzec (M11), Słoneczne Wzgórze (M12), Za Torami (M14), Piastowskie – Kopernika (M15) i Zofilas (M20).

Tabela 62. Zestawienie danych dla obszaru zdegradowanego Miasta Biała Podlaska

Numer i nazwa jednostki analitycznej		Powierzchnia (ha)	Udział powierzchni jednostki w powierzchni miasta	Liczba mieszkańców (osoby)[6]	Udział liczby mieszkańców jednostki w liczbie mieszkańców miasta
M1	Centrum	138,01	2,8%	2 451	4,4%
M4	Sitnicka	125,57	2,5%	986	1,8%
M6	Brzeska	208,06	4,2%	791	1,4%
M9	Sidorki	301,42	6,1%	500	0,9%
M10	Osiedle Młodych	257,51	5,2%	7 678	13,7%
M11	Wola Dworzec	84,33	1,7%	4 137	7,4%
M12	Słoneczne Wzgórze	267,50	5,4%	3 146	5,6%
M14	Za Torami	303,84	6,2%	5 898	10,5%
M15	Piastowskie - Kopernika	30,13	0,6%	2 708	4,8%
M20	Zofilas	39,09	0,8%	2 559	4,6%
	RAZEM:	**1 755,46**	**35,5%**	**30 854**	**55,1%**

Źródło: Opracowanie własne.

Ryc. 64. Obszar zdegradowany Miasta Biała Podlaska

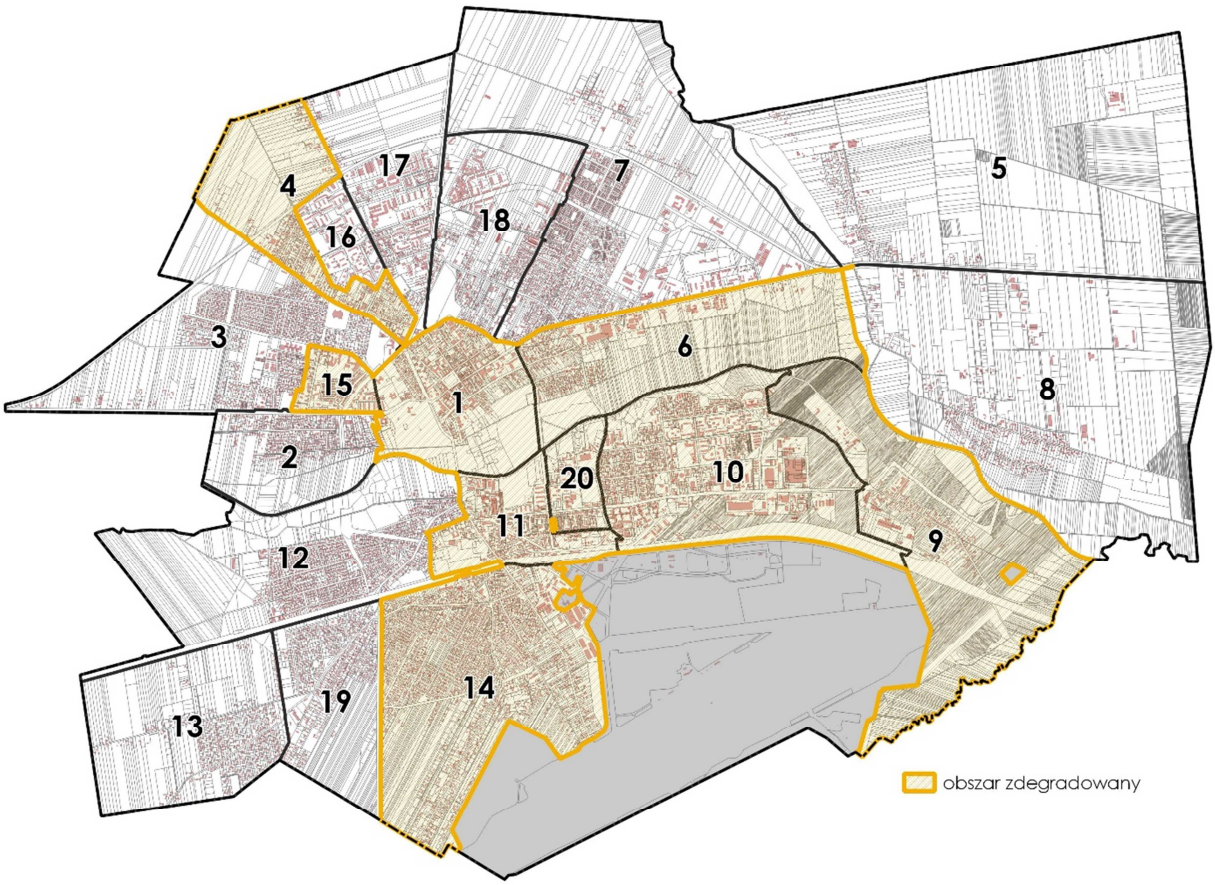

Źródło: Opracowanie własne.

[6] Liczba osób zameldowanych ogółem według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r.

DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI

Zgodnie z art. 10 ustawy o rewitalizacji jako obszar rewitalizacji wyznacza się obszar gminy obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, który:

- cechuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk ze sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej,
- posiada istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego i na którym gmina zamierza prowadzić rewitalizację,
- nie przekracza 20% powierzchni gminy,
- jest zamieszkiwany przez nie więcej niż 30% ogólnej liczby mieszkańców gminy.

W procesie delimitacyjnym jako obszar zdegradowany wskazano obszar składający się z 10 jednostek analitycznych: Centrum (M1), Sitnicka (M4), Brzeska (M6), Sidorki (M9), Osiedle Młodych (M10), Wola Dworzec (M11), Słoneczne Wzgórze (M12), Za Torami (M14), Piastowskie – Kopernika (M15) i Zofilas (M20). Uwzględniając pozostałe kryteria ustawowe, niemożliwym jest wskazanie całego obszaru zdegradowanego, jako obszaru rewitalizacji, ze względu na ograniczenia dotyczące powierzchni obszaru rewitalizacji oraz ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji. Cały obszar zdegradowany zajmuje 35,5% powierzchni gminy, co znacznie przekracza ustawowo dopuszczalny wskaźnik 20%. Ponadto na terenie obszaru zdegradowanego zamieszkuje 30 854 osoby, co stanowi 55,1% mieszkańców miasta.

Rewitalizacja jest formą specjalnej interwencji publicznej, mającą na celu ulokowanie w relatywnie krótkim czasie możliwie wielu zasobów na ograniczonym terenie w celu wywołania samopodtrzymujących się impulsów rozwojowych. Aby osiągnąć założone cele, musi być mocno skoncentrowana i ograniczona terytorialnie. Należy mieć na uwadze, że 30% mieszkańców to wysoki limit i przy objęciu takiego odsetka społeczności zamieszkującego rozległe tereny gminy działaniami rewitalizacyjnymi może być trudno zachować zasadę koncentracji środków na rozwiazywaniu zdiagnozowanych problemów. Objęcie obszarem rewitalizacji większej powierzchni o relatywnie niskim wskaźniku zaludnienia właściwie uniemożliwia prowadzenie skutecznej i skoncentrowanej terytorialne interwencji w ramach rewitalizacji. Prowadzi to do rekomendacji obejmowania obszarem rewitalizacji mniejszej powierzchni gminy o relatywnie wyższych wskaźnikach zaludnienia. Należy również pamiętać, że obszary deficytowe powinny zostać wyznaczone z uwzględnieniem kryteriów technicznych, przestrzennych, ekonomicznych i społecznych, jednak z naciskiem położonym przede wszystkim na zdiagnozowane problemy społeczne i ich skalę.

Uwzględniając wyniki diagnozy delimitacyjnej (przede wszystkim skalę natężenia negatywnych zjawisk sfery społecznej), dane dotyczące liczby osób zamieszkujących poszczególne jednostki analityczne, jak również kierując się skalą potrzeb rewitalizacyjnych, rolą poszczególnych jednostek w strukturze miasta, a także koniecznością zachowania ciągłości rozpoczętych działań rewitalizacyjnych prowadzonych na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Biała Podlaska na lata 2016-2025 **jako obszar rewitalizacji proponuje się uznać tereny jednostek analitycznych: Centrum (M1), Wola Dworzec (M11), Za Torami (M14) i Zofilas (M20).**

Tabela 63. Zestawienie danych dla obszaru rewitalizacji Miasta Biała Podlaska

Numer i nazwa jednostki analitycznej		Powierzchnia (ha)	Udział powierzchni jednostki w powierzchni miasta	Liczba mieszkańców (osoby)[7]	Udział liczby mieszkańców jednostki w liczbie mieszkańców miasta
M1	Centrum	138,01	2,8%	2 451	4,4%
M11	Wola Dworzec	84,33	1,7%	4 137	7,4%
M14	Za Torami	303,84	6,2%	5 898	10,5%
M20	Zofilas	39,09	0,8%	2 559	4,6%
RAZEM:		**565,27**	**11,4%**	**15 045**	**26,9%**

Źródło: Opracowanie własne.

Ryc. 65. Obszar rewitalizacji Miasta Biała Podlaska

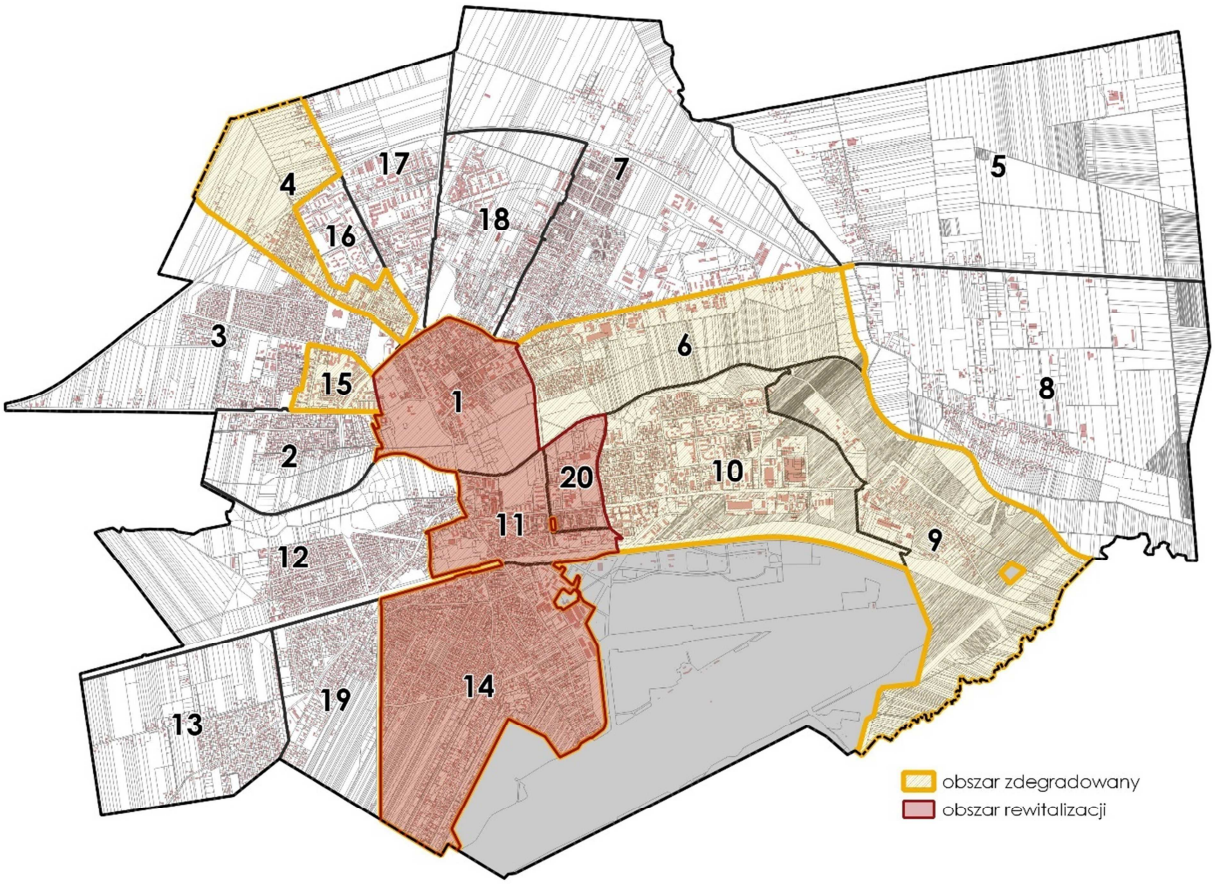

Źródło: Opracowanie własne.

[7] Liczba osób zameldowanych ogółem według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r.

SPIS TABEL

Tabela 1. Jednostki analityczne wyznaczone na obszarze Miasta Biała Podlaska 6
Tabela 2. Zestawienie wskaźników obrazujących zjawiska kryzysowe w poszczególnych sferach, wykorzystanych w diagnozie delimitacyjnej 9
Tabela 3. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych – wskaźnik cząstkowy 12
Tabela 4. Liczba osób długotrwale bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej – wskaźnik cząstkowy 14
Tabela 5. Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym – wskaźnik cząstkowy 15
Tabela 6. Liczba osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia – wskaźnik cząstkowy 16
Tabela 7. Liczba osób bezrobotnych powyżej 55 roku życia – wskaźnik cząstkowy 18
Tabela 8. Bezrobocie – zestandaryzowany wskaźnik 19
Tabela 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej – wskaźnik cząstkowy 21
Tabela 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa – wskaźnik cząstkowy 22
Tabela 11. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia – wskaźnik cząstkowy 24
Tabela 12. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu uzależnień – wskaźnik cząstkowy 25
Tabela 13. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie – wskaźnik cząstkowy 26
Tabela 14. Liczba osób w gospodarstwach domowych pobierających dodatek mieszkaniowy – wskaźnik cząstkowy 28
Tabela 15. Liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – wskaźnik cząstkowy 29
Tabela 16. Ubóstwo – zestandaryzowany wskaźnik 31
Tabela 17. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności - wskaźnik cząstkowy 33
Tabela 18. Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym – wskaźnik cząstkowy 35
Tabela 19. Osoby ze szczególnymi potrzebami – zestandaryzowany wskaźnik 36
Tabela 20. Liczba popełnionych przestępstw – wskaźnik cząstkowy 38
Tabela 21. Liczba popełnionych przestępstw kryminalnych – wskaźnik cząstkowy 39
Tabela 22. Liczba wykroczeń odnotowanych przez Policję i Straż Miejską – wskaźnik cząstkowy 40
Tabela 23. Liczba interwencji przeprowadzonych przez Policję i Straż Miejską – wskaźnik cząstkowy 41
Tabela 24. Liczba interwencji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przeprowadzonych przez Policję i Straż Miejską – wskaźnik cząstkowy 43
Tabela 25. Liczba wykroczeń i przestępstw nieletnich odnotowanych przez Policję – wskaźnik cząstkowy 44
Tabela 26. Liczba osób objętych procedurą „Niebieskiej karty" – wskaźnik cząstkowy 45
Tabela 27. Przestępczość – zestandaryzowany wskaźnik 47
Tabela 28. Liczba organizacji pozarządowych (stowarzyszeń, fundacji) – wskaźnik cząstkowy 49
Tabela 29. Liczba osób, które zgłosiły projekty do budżetu obywatelskiego – wskaźnik cząstkowy 50
Tabela 30. Poziom kapitału społecznego – zestandaryzowany wskaźnik 51

Tabela 31. Granice obwodów wyborczych w wyborach samorządowych w 2018 r. wyznaczonych na terenie Miasta Biała Podlaska 53
Tabela 32. Frekwencja wyborcza w wyborach prezydenta miasta (I i II tura) w 2018 r. w podziale na obwody wyborcze....55
Tabela 33. Granice obwodów publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Miasto Biała Podlaska....57
Tabela 34. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w publicznych szkołach podstawowych prowadzonych przez Miasto Biała Podlaska w 2022 r....59
Tabela 35. Zestawienie zestandaryzowanych wskaźników społecznych i syntetycznego wskaźnika społecznego 62
Tabela 36. Zestawienie danych dla jednostek analitycznych o szczególnym natężeniu negatywnych zjawisk społecznych....64
Tabela 37. Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON - wskaźnik cząstkowy....66
Tabela 38. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą - wskaźnik cząstkowy....67
Tabela 39. Liczba osób fizycznych, które rozpoczęły prowadzenie działalności gospodarczej - wskaźnik cząstkowy 68
Tabela 40. Liczba osób fizycznych, które zawiesiły lub wykreśliły działalność gospodarczą - wskaźnik cząstkowy 70
Tabela 41. Podsumowanie analizy negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej 71
Tabela 42. Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej - wskaźnik cząstkowy 74
Tabela 43. Liczba osób korzystających z sieci gazowej - wskaźnik cząstkowy....78
Tabela 44. Wykaz odcinków pomiarowych oraz średni dobowy ruch roczny pojazdów silnikowych na drogach krajowych i wojewódzkich przebiegających przez Miasto Biała Podlaska 80
Tabela 45. Liczba osób narażonych na obciążenia związane z ruchem drogowym - wskaźnik cząstkowy....81
Tabela 46. Liczba osób narażonych na hałas komunikacyjny - wskaźnik cząstkowy....83
Tabela 47. Podsumowanie analizy negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej 84
Tabela 48. Przedszkola publiczne na terenie Miasta Biała Podlaska. 87
Tabela 49. Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 10-minutowego dojścia do przedszkola - wskaźnik cząstkowy 88
Tabela 50. Szkoły podstawowe publiczne na terenie Miasta Biała Podlaska. 89
Tabela 51. Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 10-minutowego dojścia do szkoły podstawowej - wskaźnik cząstkowy....90
Tabela 52. Placówki podstawowej opieki zdrowotnej na terenie Miasta Biała Podlaska. 91
Tabela 53. Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 10-minutowego dojścia do placówki podstawowej opieki zdrowotnej - wskaźnik cząstkowy....92
Tabela 54. Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 5-minutowego dojścia do przystanku komunikacji miejskiej - wskaźnik cząstkowy....94
Tabela 55. Podsumowanie analizy negatywnych zjawisk w sferze funkcjonalno-przestrzennej96
Tabela 56. Zabytki położone na terenie Miasta Biała Podlaska wpisane do rejestru zabytków nieruchomych 98
Tabela 57. Liczba lokali komunalnych – wskaźnik cząstkowy 100
Tabela 58. Liczba budynków użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji – wskaźnik cząstkowy 102
Tabela 59. Liczba budynków użyteczności publicznej niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – wskaźnik cząstkowy 103

Tabela 60. Podsumowanie analizy negatywnych zjawisk w sferze technicznej 104
Tabela 61. Zestawienie syntetycznego wskaźnika społecznego oraz wyników analizy występowania negatywnych zjawisk dla sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej 106
Tabela 62. Zestawienie danych dla obszaru zdegradowanego Miasta Biała Podlaska 107
Tabela 63. Zestawienie danych dla obszaru rewitalizacji Miasta Biała Podlaska 109

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Podział Miasta Biała Podlaska na jednostki analityczne 7
Ryc. 2. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych – wskaźnik cząstkowy 13
Ryc. 3. Liczba osób długotrwale bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej – wskaźnik cząstkowy 14
Ryc. 4. Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym – wskaźnik cząstkowy 16
Ryc. 5. Liczba osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia – wskaźnik cząstkowy 17
Ryc. 6. Liczba osób bezrobotnych powyżej 55 roku życia – wskaźnik cząstkowy 18
Ryc. 7. Bezrobocie – zestandaryzowany wskaźnik 20
Ryc. 8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej – wskaźnik cząstkowy 22
Ryc. 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa – wskaźnik cząstkowy 23
Ryc. 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia – wskaźnik cząstkowy 25
Ryc. 11. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu uzależnień – wskaźnik cząstkowy 26
Ryc. 12. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie – wskaźnik cząstkowy 27
Ryc. 13. Liczba osób pobierających dodatek mieszkaniowy – wskaźnik cząstkowy 29
Ryc. 14. Liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – wskaźnik cząstkowy 30
Ryc. 15. Ubóstwo – zestandaryzowany wskaźnik 32
Ryc. 16. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności – wskaźnik cząstkowy 34
Ryc. 17. Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym – wskaźnik cząstkowy 35
Ryc. 18. Osoby ze szczególnymi potrzebami – zestandaryzowany wskaźnik 37
Ryc. 19. Liczba popełnionych przestępstw – wskaźnik cząstkowy 38
Ryc. 20. Liczba popełnionych przestępstw kryminalnych – wskaźnik cząstkowy 40
Ryc. 21. Liczba wykroczeń odnotowanych przez Policję i Straż Miejską – wskaźnik cząstkowy .41
Ryc. 22. Liczba interwencji przeprowadzonych przez Policję i Straż Miejską – wskaźnik cząstkowy 42
Ryc. 23. Liczba interwencji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przeprowadzonych przez Policję i Straż Miejską – wskaźnik cząstkowy 43
Ryc. 24. Liczba wykroczeń i przestępstw nieletnich odnotowanych przez Policję – wskaźnik cząstkowy 45
Ryc. 25. Liczba osób objętych procedurą „Niebieskiej karty" – wskaźnik cząstkowy 46
Ryc. 26. Przestępczość – zestandaryzowany wskaźnik 48
Ryc. 27. Liczba organizacji pozarządowych (stowarzyszeń, fundacji) – wskaźnik cząstkowy 49

Ryc. 28. Liczba osób, które zgłosiły projekty do budżetu obywatelskiego – wskaźnik cząstkowy 51
Ryc. 29. Poziom kapitału społecznego – wskaźnik zestandaryzowany 52
Ryc. 30. Średnia frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w 2018 r. (I i II tura wyborów prezydenta miasta) 56
Ryc. 31. Średnie wyniki z egzaminu 8-klasisy z języka polskiego w 2022 r. 60
Ryc. 32. Średnie wyniki z egzaminu 8-klasisy z matematyki w 2022 r. 60
Ryc. 33. Średnie wyniki z egzaminu 8-klasisy z języka angielskiego w 2022 r. 61
Ryc. 34. Rozkład przestrzenny syntetycznego wskaźnika społecznego 63
Ryc. 35. Jednostki analityczne z kumulacją negatywnych zjawisk w sferze społecznej 64
Ryc. 36 Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON - wskaźnik cząstkowy 67
Ryc. 37. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą - wskaźnik cząstkowy 68
Ryc. 38. Liczba osób fizycznych, które rozpoczęły prowadzenie działalności gospodarczej - wskaźnik cząstkowy 69
Ryc. 39. Liczba osób fizycznych, które zawiesiły lub wykreśliły działalność gospodarczą - wskaźnik cząstkowy 70
Ryc. 40. Rozkład przestrzenny oraz natężenie negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej 72
Ryc. 41. Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej - wskaźnik cząstkowy 75
Ryc. 42. Zasięg podobszarów przekroczeń poziomu celu długoterminowego ozonu określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi w województwie lubelskim w 2021 r. 76
Ryc. 43. Zasięg podobszarów przekroczeń poziomu dopuszczalnego faza II pyłu zawieszonego PM2,5 określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi w województwie lubelskim w 2021 r. 76
Ryc. 44. Zasięg podobszarów przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10 określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi w województwie lubelskim w 2021 r. 76
Ryc. 45. Zasięg podobszarów przekroczeń poziomu celu długoterminowego ozonu określonego ze względu na ochronę roślin w województwie lubelskim w 2021 r. 76
Ryc. 46. Liczba osób korzystających z sieci gazowej - wskaźnik cząstkowy 79
Ryc. 47. Liczba osób narażonych na obciążenia związane z ruchem drogowym - wskaźnik cząstkowy 82
Ryc. 48. Liczba osób narażonych na hałas komunikacyjny - wskaźnik cząstkowy 84
Ryc. 49. Rozkład przestrzenny oraz natężenie negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej 85
Ryc. 50. Dostępność czasowa do przedszkoli publicznych w Mieście Biała Podlaska 87
Ryc. 51. Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 10-minutowego dojścia do przedszkola - wskaźnik cząstkowy 88
Ryc. 52. Dostępność czasowa do publicznych szkół podstawowych w Mieście Biała Podlaska. 89
Ryc. 53. Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 10-minutowego dojścia do szkoły podstawowej - wskaźnik cząstkowy 91
Ryc. 54. Dostępność czasowa do placówek podstawowej opieki zdrowotnej w Mieście Biała Podlaska. 92
Ryc. 55. Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 10-minutowego dojścia do placówki podstawowej opieki zdrowotnej - wskaźnik cząstkowy 93
Ryc. 56. Dostępność czasowa do przystanków komunikacji miejskiej w Mieście Biała Podlaska. 94

Ryc. 57. Liczba osób mieszkających w zasięgu izochrony 5-minutowego dojścia do przystanku komunikacji miejskiej - wskaźnik cząstkowy 95
Ryc. 58. Rozkład przestrzenny oraz natężenie negatywnych zjawisk w sferze funkcjonalno-przestrzennej 97
Ryc. 59. Zabytki położone na terenie Miasta Biała Podlaska wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków. 99
Ryc. 60. Liczba lokali komunalnych - wskaźnik cząstkowy 101
Ryc. 61. Liczba budynków użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji - wskaźnik cząstkowy 102
Ryc. 62. Liczba budynków użyteczności publicznej niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami - wskaźnik cząstkowy 104
Ryc. 63. Rozkład przestrzenny oraz natężenie negatywnych zjawisk w sferze technicznej 105
Ryc. 64. Obszar zdegradowany Miasta Biała Podlaska 107
Ryc. 65. Obszar rewitalizacji Miasta Biała Podlaska 109